

НАВЧАННЯ ЧЕРЕЗ ГРУ:

LEGO-ТЕХНОЛОГІЯ В
ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.

4 КЛАС

Міністерство освіти і науки України
Сумська обласна рада
Комунальний заклад Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти

НАВЧАННЯ ЧЕРЕЗ ГРУ:

LEGO-технологія в освітньому процесі. 4 клас

МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

Рекомендовано до друку та практичного використання вченою радою комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

31 травня 2023 р., протокол № 5

Рецензенти:

О. В. Гузенко, канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту КЗ СОІППО;

Л. В. Шрамко, заступник директора з навчально-виховної роботи Сумського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №13 Сумської міської ради.

Укладачі:

С. І. Войтенко, вчитель початкових класів комунальної установи Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів №27, м. Суми, Сумської області;

З. В. Декунова, старший викладач кафедри теорії і методики змісту освіти комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти;

А. М. Лавська, старший викладач кафедри теорії і методики змісту освіти комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти;

І. Д. Ягупа, вчитель початкових класів комунальної установи Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів №27, м. Суми, Сумської області.

Навчання через гру: LEGO-технологія в освітньому процесі. 4 клас : методичний посібник / укл.: С. І. Войтенко, З. В. Декунова, А. М. Лавська, І. Д. Ягупа. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2023. 130 с.

Зміст методичного посібника відповідає вимогам Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна.

Методичний посібник містить вправи та ігри спрямовані на формування ключових компетентностей у дітей початкової школи.

Матеріали методичного посібника допоможуть учителю знайти відповіді на проблемні питання модельної програми курсу «Я досліджую світ».

Методичний посібник рекомендовано для вчителів початкових класів, методистів, слухачів системи післядипломної освіти

ЗМІСТ

Передмова	6
Теми модельної програми з курсу "Я досліджую світ" для 4 класу НУШ	8
<i>Інтегрована тема. Подорожуємо і відкриваємо світ</i>	10
Як мандрують рослини? Вправа. «Рослини - мандрівники»	11
Які загрози чатують на нас у довкіллі та як їх уникнути? Дослідження «Якими бувають небезпеки?»	12
Чим небезпечні комахи для людини? Дослідження «Якими бувають комахи?»	14
Що робити, якщо заблукаєш у лісі? Дослідження «Щоб не заблукати...».....	15
Які почуття викликає завершення мандрівки? Вправа «Чи вірите ви, що...».....	17
Чи можуть винаходи бути небезпечними? Вправа «Так-Ні».....	19
Які відкриття змінили світ? Вправа «Поєднай».....	20
<i>Інтегрована тема. Машина часу</i>	23
Де з'явилися цукерки? Вправа «Створи свою цукерку».....	24
Чи давно люди вирощують картоплю? Вправа «Пам'ятник картоплі».....	26
Чи давно люди вирощують картоплю? Вправа «Задачі про картоплю».....	28
Чому за відбитками пальців можна визначити особу? Вправа «Так-Ні».....	29
Чому за відбитками пальців можна визначити особу? Вправа «Я унікальний»	30
Як технології змінюють наше життя? Вправа «За і проти».....	31
Як технології змінюють наше життя? Вправа «Детектив».....	32
Як діяти в непередбачених ситуаціях? Вправа «Про безпеку дбай – правила знай!».....	34
Які традиції українців ми хочемо продовжити в майбутньому? Вправа «Традиції народу знай!».....	37
Чому важливо знати своє минуле? Вправа «До острова Хортиця поспішай!».....	38
Як далеко в минуле ми можемо зазирнути? Вправа «Мандрівка в еру динозаврів»	39
<i>Інтегрована тема. Чарівні перетворення</i>	41
Для чого людині слина? Вправа «Так-Ні».....	42
Чому в нас часом болять зуби? Вправа «Країна Щасливих Зубчиків»	43
Чому печінку називають фільтром організму? Вправа «Фільтр організму».....	44
Як зберегти своє здоров'я? Вправа «Обираємо здоров'я».....	46
Як працює серце? Вправа «Серце – мотор людини».....	48
<i>Інтегрована тема. Факти і таємниці</i>	50
Як працює око? Вправа «Так-Ні».....	51
Як я сприймаю інформацію ззовні? Вправа «Розподіл».....	52
Що таке опорно-рухова система? Вправа «Істинні - хибні».....	53
Чому важливо мати гарну поставу? Вправа «Будуємо вежу гарної постави».....	55
Як я з'явився/з'явилася на світ? Вправа «Чим ми різні».....	56
Для чого людині шкіра? Вправа «Шкідливо чи корисно?».....	57
<i>Інтегрована тема. Світ невидимий</i>	59
Хто такі віруси і як вони спричиняють хвороби? Вправа «Знайди слово».....	60
Як захиститися від вірусів? Вправа «Так чи ні?».....	61
Де живуть бактерії? Вправа «Виростимо речення».....	62

Чи всі бактерії корисні? Вправа «З'єднай слово і малюнок»	63
Інтегрована тема. Світ невідомий	64
Що таке сузір'я та які вони бувають? Вправа «Що таке сузір'я?».....	65
Які таємниці приховують планети? Вправа «Таємниці планет».....	66
У чому унікальність планети Земля? Вправа «Глобус розглядай – планету вивчай!».....	68
Які космічні об'єкти є у Всесвіті? Вправа «Космос вивчай – тіла визначай!».....	69
Як людина освоює космос? Вправа «Чи вірите ви, що ...».....	70
Інтегрована тема. Як це влаштовано?	73
Для чого людям роботи? Вправа «Створи робота».....	74
Як працює робот? Вправа «Визнач послідовність».....	76
Як влаштований ліс? Вправа «Назви ярус лісу».....	78
Навіщо нам ліси? Вправа «Буду я природі другом!».....	81
Як орієнтуватися на місцевості? Вправа «Вчимося користуватися компасом».....	83
Що я можу зробити для інших? Вправа «Людина починається з добра»	85
Інтегрована тема. Енергія	88
Які бувають джерела енергії? Вправа «Назад у середньовіччя».....	89
Чи може енергія заподіяти шкоду? Вправа «Про вітер все знай – його характеристики вивчай!».....	90
Звідки береться електрика? Вправа «Вітер віє, повіває – енергію добуває».....	91
Чому слід заощаджувати енергію та ресурси? Вправа «Як працює атомна електростанція?»	93
Що таке радіація? Вправа «Знаки вивчай – про радіацію знай!»..... \	95
Як поводитися під час пожежі? Вправа «Склади слово»	97
Як поводитися під час пожежі? Вправа «Вогонь – друг»	98
Як поводитися під час пожежі? Вправа «Вогонь – ворог»	100
Як поводитися під час пожежі? Вправа «Збери пожежну вежу»	101
Інтегрована тема. Можливості людини	103
Яким/якою має бути друг/подруга? Вправа “Створення Планети Дружби”	104
Яким/якою має бути друг/подруга? Вправа “Квітка дружби ”	105
Як розв'язувати конфлікти? Вправа «Ланцюжок»	106
Як розв'язувати конфлікти? Вправа «Глечик якостей»	108
Як розв'язувати конфлікти? Вправа “Подорож до казки”	109
Як розв'язувати конфлікти? Вправа «Створення емблеми подолання конфлікту»	111
Як розв'язувати конфлікти? Вправа «Збери слово»	112
Чи завжди людина має можливість здійснити все задумане? Вправа «Художники».....	115
Чи завжди людина має можливість здійснити все задумане? Вправа «Мрія».....	117
Чи завжди людина має можливість здійснити все задумане? Вправа «Башта мрій».....	119
Чи завжди людина має можливість здійснити все задумане? Вправа «Мапа мрій».....	120
Чи варто зберігати старожитності? Вправа «Сигнальники».....	122
Як стати генієм? Вправа «Креативні ідеї».....	124
Що дарує радість? Вправа «Кольори радості».....	125
Як ми зростали? Вправа «Літо з однокласниками».....	127
Використана література	129

ПЕРЕДМОВА

Навчатися у процесі гри — це значно цікавіше, ніж вивчати теоретичні матеріали, що сприяє кращим та ефективнішим результатам. Зважаючи на це, Концепція Нової української школи передбачає використання у навчанні учнів початкових класів ігрових конструкторів LEGO. Усесвітньовідомі конструктори вже давно припинили бути лише іграшкою. Багато освітніх систем уже впровадили LEGO у план навчання, а найголовніше — уважають LEGO - технологію ефективною.

LEGO-технологія цікава тим, що об'єднує в собі елементи гри та експериментування. Заняття з ігровим конструктором урізноманітнюють та вдосконалюють навчальний процес, роблять його цікавішим для дітей, створюють неповторну атмосферу психологічного комфорту, проходять без нервового напруження, що позитивно позначається на якості засвоєння матеріалу.

LEGO-технологія:

- формує вміння розв'язувати проблемні завдання, ставити мету, міркувати про подальшу роботу, розробляти план дій;
- розвиває творче мислення;
- розвиває мовлення — діти вчаться детально пояснювати свої дії, пояснювати міркування, надавати чіткі та зрозумілі інструкції, розповідати історії, висловлювати власні думки;
- формує вміння співпрацювати, зокрема, уміння працювати в парах чи групах, ділитися матеріалами, уміння вчитися у своїх однолітків, дослухатися до їхніх ідей та пропонувати власні, уміння аналізувати ідеї та обирати раціональніші, уміння розподіляти ролі та обов'язки;
- розвиває сенсорне сприйняття, допомагає формувати уявлення про зовнішні властивості предметів: форму, величину, колір, положення у просторі;
- розвиває дрібну моторику;
- формує цілісну систему уявлень дитини про навколишній світ, збагачує життєвий досвід дитини.

З чого розпочати роботу за LEGO-технологією?

Організуючи заняття з використанням LEGO передусім доречно пам'ятати, що вони мають приносити дитині радість, проходити в спокійній емоційно сприятливій атмосфері без страху оцінювання. Учні повинні мати можливість самостійно виконувати завдання. Не варто відповідати за дитину на питання, слід усіляко підштовхувати її до знаходження відповіді. Для цього потрібно використовувати приклади, навідні запитання, уточнення, звертатися до життєвого досвіду дитини. Велике значення в іграх-вправах з LEGO має текст. Він повинен бути веселим, доступним для розуміння дітей, відповідним їхньому віку.

Спочатку необхідно дати дітям можливість ознайомитися з деталями конструктора шляхом виконання простих, недовготривалих завдань. Акцентують увагу на кількості штирів, називають цеглинку за їхньою кількістю (цеглинка 2×2 , цеглинка 2×4). Такий підготовчий етап навчить дітей швидко знаходити необхідну деталь за вказівкою дорослого.

Коли діти навчаться вправлятися з цеглинками, можна переходити до складніших індивідуальних та групових завдань. Завдання урізноманітнюють, ускладнюють, створюють простір для творчого пошуку.

Роль педагога.

Педагог під час організації занять з LEGO — партнер дитини, який підтримує, надихає, за потреби допомагає їй віднайти відповідь на питання. Він мотивує дитину бути самостійною, спонукає до дій у різні засоби, зокрема власним прикладом, адже дитина вчиться наслідувати дорослого. Упродовж усього заняття педагог знаходиться поруч з дитиною, ставить їй запитання, цікавиться успіхами, звертає увагу на розв'язання певних задач. Так відбувається взаємодія дорослого з дитиною, створюється довірлива атмосфера, яка сприяє розв'язанню проблемних завдань, формуванню вміння слухати і чути дорослих та однолітків, розвитку мовлення, вміння висловлювати свої думки та з повагою ставитися до думок оточуючих.

**Теми модельної програми для 4-го класу
з курсу «Я досліджую світ»**

№	Місяць	Назва теми	Проблемні питання
1	Вересень	<i>Подорожуємо і відкриваємо світ</i>	Чи можуть відкриття нашкодити здоров'ю? Які відкриття змінили світ? Чому важливо дотримуватися режиму харчування? Які загрози підстерігають нас у довіллі та як їх уникнути? Що робити, коли заблукаєш у лісі? Як мандрують рослини? Чим небезпечні комахи для людини? Які почуття викликає завершення мандрівки?
2	Жовтень	<i>Машина часу</i>	Чому важливо знати своє майбутнє? Як далеко в минуле ми можемо зазирнути? Де з'явилися цукерки? Чи давно люди вирощують картоплю? Чому за відбитками пальців можна встановити особу? Як діяти у непередбачених ситуаціях? Які традиції українців ми хочемо продовжити в майбутньому?
3	Листопад	<i>Чарівні перетворення</i>	Для чого людині слина? Чому в нас часом болять зуби? Чому печінку називають фільтром організму? Як зберегти своє здоров'я? Чому кров червона? Як працює серце? Чи вміємо ми дихати? Чому лікарі радять не палити?
4	Грудень	<i>Факти і таємниці</i>	Як працює око? Як я сприймаю інформацію ззовні? Що таке опорно-рухова система? Чому важливо мати гарну поставу? Як я з'явився/з'явилася на світ? Як ти дорослішаєш? Для чого людині шкіра
5	Січень	<i>Світ невидимий</i>	Хто такі віруси і як вони спричиняють хвороби? Як захиститися від вірусів? Де живуть бактерії? Чи всі бактерії корисні?
6	Лютий	<i>Світ невідомий</i>	Де у Всесвіті зосереджена матерія? Що таке сузір'я та які вони бувають? Які таємниці приховують планети?

			<p>У чому унікальність планети Земля? Які космічні об'єкти є у Всесвіті? Як людина освоює космос?</p>
7	Березень	Як влаштовано? <i>це</i>	<p>Для чого людям роботи? Як працює робот? Як влаштований ліс? Навіщо нам ліси? Як орієнтуватися на місцевості? Що я можу зробити для інших?</p>
8	Квітень	Енергія	<p>Які бувають джерела енергії? Чи може енергія заподіяти шкоду? Звідки береться електрика? Чому слід заощаджувати енергію та ресурси? Що таке радіація? Як поводитися під час пожежі?</p>
9	Травень	Можливості людини	<p>Яким/якою має бути друг/подруга? Як розв'язувати конфлікти? Чи завжди людина має можливість здійснити все задумане? Чи варто зберігати старожитності? Як стати генієм? Що дарує радість? Як ми зростали?</p>

Тема 1

ПОДОРОЖУЄМО І ВІДКРИВАЄМО СВІТ

*Войтенко С.І.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Як мандрують рослини?

Назва вправи: «Рослини - мандрівники»

Діти вчать: конструювати з LEGO, розвивати дрібну моторику рук; удосконалювати вміння розповідати, скласти розповідь.

Основні завдання:

- закріпити знання про способи поширення насіння, пояснити значення плодів у розповсюдженні насіння;
- формувати вміння визначати способи поширення рослин рідної місцевості;
- активізувати пізнавальну діяльність дітей;
- збагачувати активний словник відповідно до тематики тижня;
- розвивати самостійне мислення, уміння досліджувати, уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, дрібну моторику, критичне мислення, навички вільного спілкування, естетичний смак;
- виховувати інтерес до життя рослин, прагнення більше знати, естетичний смак.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO

Ключові слова: плоди, насіння, рослини-іноземці.

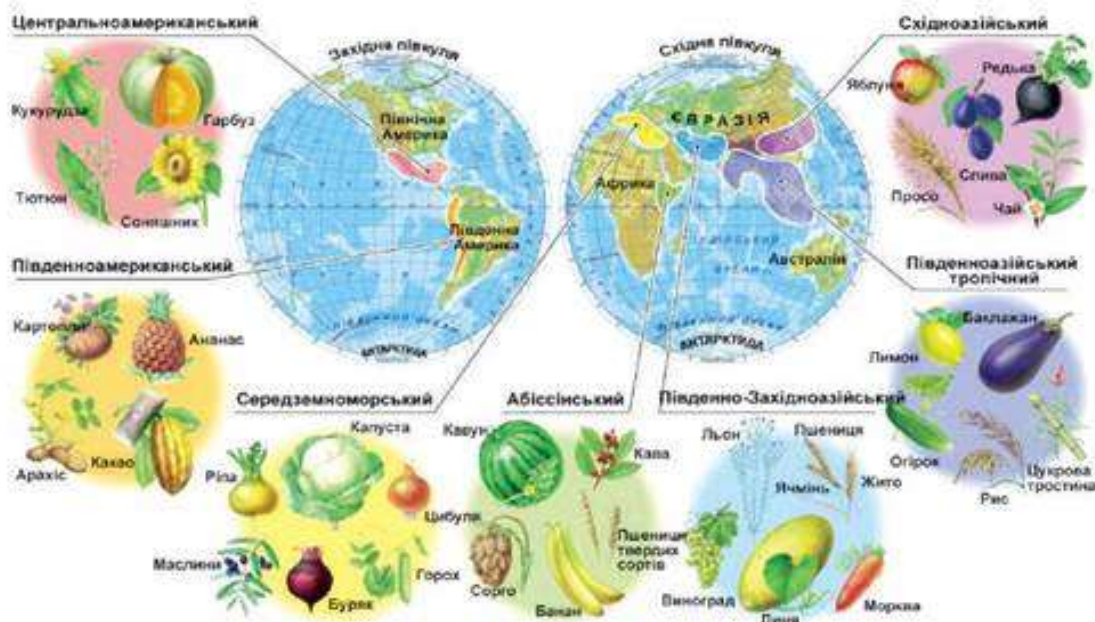
Опис вправи: Кожен учень / кожна учениця підготували до уроку цікаву коротку розповідь про певну рослину й оформили це на окремих аркушах. Діти презентують свої роботи. Прикріплюють зображення рослини на мапу світу, створюють діаграму з цеглинок відповідно до території їхньої батьківщини.

Завдання: Створити з LEGO стовпчикову діаграму батьківщини рослин – мандрівників.

Запитання до дітей:

- Яка розповідь здалася вам найцікавішою?
- Що вас здивувало?
- Що нового дізналися?
- Розгляньте діаграму. З яких частин світу/материків прибуло до нас найбільше мандрівників? Як ви це визначили?
- Які рослини подолали найдовший шлях? Як ви це визначили?

Варіанти розширення/додаткові завдання

1. Вправа «Інтерв'ю».

Діти об'єднуються у пари і спілкуються один з одним про те, що цікавого дізналися про рослини - мандрівники.

2. Створення **Каталогу рослин-мандрівників**. Свої розповіді діти збирають в теку в алфавітній послідовності. Проводять обговорення і придумують титульну сторінку та назву.

Войтенко С.І.

учитель початкових класів,

Комунальної установи Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27, м. Суми, Сумської області

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Які загрози чатують на нас у довкіллі та як їх уникнути?

Назва вправи: Дослідження «Якими бувають небезпеки?»

Діти вчать: конструювати з LEGO, розвивати дрібну моторику рук; удосконалювати вміння розповідати, складати розповідь.

Основні завдання:

- розширити і систематизувати знання дітей про загрози, які їх можуть підстерігати у довкіллі;
- навчати надавати першу допомогу;
- активізувати пізнавальну діяльність дітей;
- збагачувати активний словник відповідно до тематики тижня;
- розвивати самостійне мислення, уміння досліджувати, уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, дрібну моторику, критичне мислення, навички вільного спілкування, естетичний смак;

- виховувати дбайливе ставлення до свого здоров'я.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO

Ключові слова: факти, безпека, небезпека.

Опис вправи: На картках записані небезпеки, які можуть чатувати на дитину у докільці. Дитина бере картку, читає вказану небезпеку та визначає, чим вона спричинена. Якщо це небезпека, спричинена явищами природи — дитина бере зелену цеглинку, якщо створена людиною — червону та будує вежу.

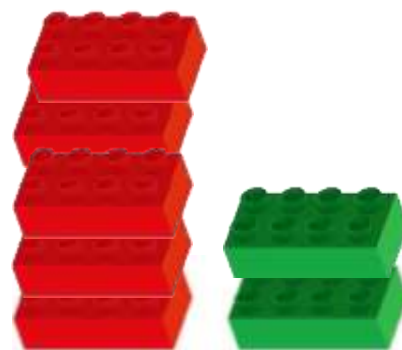
Завдання: Створити з LEGO вежу.

Завдання на картках:

- Потрапити під зливу.
- Гратися на будівельному майданчику.
- Вмикати електроприлади мокрими руками.
- Обморозитися.
- Сідати в машину до незнайомих людей.
- Перебігати дорогу на червоне світло світлофора.
- Отримати сонячний удар.
- Загубитися під час екскурсії.
- Гратися на горищі будинку.
- Наливати окріп у чашку.
- Брати до рота дрібні предмети.
- Сидіти на підвіконні біля розчиненого вікна.
- Використовувати надувні іграшки для плавання.
- Засовувати сторонні предмети до розетки.
- Гратися голками, ножицями.
- Перехилитися через поручні балкона.
- Потрапити під грозу.
- Збивати бурульки.
- Збирати незнайомі гриби.
- Гладити бездомних тварин.
- Рвати незнайомі рослини.
- Користуватися косметикою для дорослих.
- Їсти незнайомі ягоди.
- Використовувати побутову хімію не за призначенням.
- Гратися сірниками.
- Потрапити у шторм.

Запитання до дітей:

- Вежа якого кольору вища? Чому?
- Який висновок можна зробити?

Висновок. Більшість небезпечних ситуацій, у які ми потрапляємо, виникає з вини самої людини.

Варіанти розширення/додаткові завдання

1. Вправа «Інтерв'ю».
2. Діти об'єднуються у пари і спілкуються один з одним про те, як уникнути небезпеки

*Войтенко С.І.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Чим небезпечні комахи для людини?

Назва вправи: Дослідження «Якими бувають комахи?»

Діти вчать: конструювати з LEGO, розвивати дрібну моторику рук; удосконалювати вміння розповідати, скласти розповідь.

Основні завдання:

- поглибити знання про комах;
- активізувати пізнавальну діяльність дітей;
- збагачувати активний словник відповідно до тематики тижня;
- розвивати самостійне мислення, вміння досліджувати, уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, дрібну моторику, критичне мислення, навички вільного спілкування, естетичний смак;
- виховувати інтерес до природи.

Обладнання: цеглинки LEGO SYSTEM.

Ключові слова: комахи, факти, безпека.

Опис вправи: Знайти і записати на окремому аркуші цікавий факт про будь-яку комаху. Вказати, чи небезпечна вона для людини. Створити її з цеглинок LEGO SYSTEM, презентувати свою роботу однокласникам. Користуватися джерелами, яким ви довіряєте!

Завдання: Створити з LEGO комаху, про яку підготували розповідь.

Зразок виконання:

Чому сонечко так називається?

Звідки отримала свою назву, залишається питання відкритим по сьогодні. Наукова термінологія - кокцінеллиди, саме слово походить від латинського значення «червоний». У багатьох етносів є свої версії імен, наприклад:

- у німецьких народностей - жучок «Діви Марії»;
- у англосаксонських - «птаха Леді»;
- у слов'янських - «Сонечко»;
- у латиноамериканців - «корівка Святого Антонія»;
- у азійських - «червонобородий дідусь».
- інші українські назви сонечка — **зозулька, бездрик, бедрик**

Більшість сонечок не кусаються, але з метою захисту можуть вщипнути за допомогою своїх щелеп. Коли настають холоди, вони готуються до сплячки, запасуються поживними речовинами і виводять з організму воду. Саме в цей період - наприкінці осені, вони здатні до агресії, як і будь-яка жива істота на планеті, відчуваючи небезпеку знищення, коли вона розсерджена (особливо в період підготовки до сплячки) - корівка може вщипнути людини, але укусу не небезпечний.

Запитання до дітей:

- Чим корисні / небезпечні комахи для людини? Розкажіть.
- Чи є серед них і корисні, і небезпечні водночас?
- Що слід робити у випадках, коли вас вкусила комаха?
- Змоделюйте ситуацію надання першої допомоги в разі укусу комахи.

Варіанти розширення/додаткові завдання

1. Вправа «Інтерв'ю». Діти об'єднуються у пари і спілкуються один з одним про те, що цікавого дізналися про комах.
2. Вправа «Так – ні». Зелена цеглинка – так, червона – ні. Учитель називає комаху, а діти сигналізують про її небезпеку.

Овод, муха, метелик, гедзь, тарган, бджола, комар, короладський жук, сонечко, цвіркун, сарана, мураха, жук – олень, джміль, богомол, коник, бабка.

Войтенко С.І.

учитель початкових класів,

Комунальної установи Сумська

загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,

м.Суми, Сумської області

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Що робити, якщо заблукаєш у лісі?

Назва вправи: Дослідження «Щоб не заблукати...»

Діти вчать: конструювати з LEGO, розвивати дрібну моторику рук; удосконалювати вміння розповідати, складати розповідь.

Основні завдання:

- ознайомити з правилами поведінки у природі;
- розвивати здатність орієнтуватися у складних ситуаціях;
- довести необхідність дотримуватися правил поведінки;
- активізувати пізнавальну діяльність дітей;
- збагачувати активний словник відповідно до тематики тижня;
- розвивати самостійне мислення, уміння досліджувати, уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, дрібну моторику, критичне мислення, навички вільного спілкування, естетичний смак;
- виховувати самостійність, обережність, здатність до взаємодопомоги.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO

Ключові слова: поради, безпека, небезпека, орієнтування, паніка.

Хід заняття

Розповідь учителя

Рятувальники наголошують - останнім часом в Україні, люди часто губляться у лісах. Грибники нехтують рекомендаціями та застереженнями і потрапляють у неприємні та небезпечні ситуації.

Кілька порад, які треба пам'ятати, коли збираєтесь до лісу.

1. Ніколи не ходіть у ліс який не знаєте. Якщо дуже вже треба, візьміть з собою людину, яка в цьому лісі орієнтується.
2. В поході бажано мати із собою GPS або хоча б телефон з ним. Проте, це допоможе, лише якщо буде телефон працювати (повністю зарядить перед виходом) і буде мережа. До речі, телефон треба мати обов'язково, бо якщо треба буде, то викликайте допомогу.
3. Не панікувати. Пробувати згадати як ви йшли у ліс - дерева, кущі, завали. Шукайте будь-яку дорогу, адже всі дороги і стежини ведуть до людей.
4. Слухати різні звуки. Якщо село чи траса близько, то мають бути звуки тварин, людей, автомобілів.
5. Річка, струмочок. Якою би річка не була вона завжди виведе вас до цивілізації. Йти можна буде досить таки довго вздовж неї, але це цього вартує.
6. Завжди брати з собою у ліс теплий одяг та їжу. Невідомо що вас чекає.
7. Якщо вас застала ніч, не намагайтеся вже виходити із лісу. Це може призвести, що ви заблукаєте ще більше або ж просто травмуєтесь. Краще знайти високе дерево і залізти на нього.
8. Триматися купи. Ніколи компанії людей не треба розділюватися. Якщо ви й розділилися, то не випускайте з виду свого колегу.
9. Сірники. Вони займають не багато місця в кишені, проте вогонь може подати сигнал людям, зігріє в холод, та й віджене диких звірів.
10. Не ігнорувати людей. Як не дивно, але часто люди, які загубилися, соромляться спитати дорогу в незнайомців, яких зустрічають в лісі. Пам'ятайте, що в цьому немає нічого поганого, якщо ви побачили, чи почули людей, кричіть якомога голосніше і просіть про допомогу.

Якщо збираєтесь до лісу, завжди слід пам'ятати як визначати сторони горизонту:

1. За допомогою компаса: стрілка компаса завжди показує напрям на північ.
2. За розашуванням сонця: в основі приблизного визначення лежить врахування часу визначення. При цьому керуються тим, що у північній півкулі Сонце приблизно перебуває: о 7 годині - на сході, напрям тіні показує на захід; о 13 годині - на південь, тіні від предметів найкоротші і їхній напрям завжди показує на північ; о 19 годині - на заході.
3. За Полярною зіркою - напрямом на Полярну зорю завжди відповідає напрямку на північ. Знайдіть сузір'я Великого Возу (Ведмедиці), яке має вигляд ковша із семи яскравих зірок, а потім подумки проведіть пряму лінію через дві крайні зірки "ковша" і відкладіть на ній приблизно п'ять відрізків, що дорівнюють відстані між двома зірками. Наприкінці лінії і буде зірка, що майже нерухомо "висить" цілий рік над Північним полюсом та показує напрямом на північ.

Практична робота

1. З цеглинок створити компас. Повторити правила використання.

2. У тексті вставити пропущені слова – цеглинки.

В наших лісах можна побачити зайчика, білочку, їжачка, мишеня, птахів... Всі ці тваринки зовсім _____ і не зроблять тобі нічого лихого. Вони більше бояться тебе і твоє завдання — їх оберігати.

Особливу _____ становить лисиця, хвора на сказ. Вона шкірить зуби, може вкусити.

Запам'ятай!

При зустрічі з дикими звірами _____. Краще просто _____ на місці, і звір піде своєю дорогою. Якщо ж тварина нападає, вона або голодна, або хвора, або захищає своїх дітлахів.

Не експериментуй! Клич дорослих. Якщо звір йде в наступ, _____ палицею, залазь на дерево.

В лісі, біля пеньків на осонні, можна зустріти змію чи вужа. У вужа на голівці дві жовті плямки, їх можна помітити здалеку. Вужі _____ - тобі нічого поганого. Не чіпай їх палицею, ні в якому разі не вбивай.

не страшні

загрозу

не можна втікати

завмерти

відбивайся

не зроблять

Піддубна М.Р.

учитель початкових класів,

*Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Які почуття викликає завершення мандрівки?

Назва вправи: Дослідження «Чи вірите ви, що...»

Діти вчать: ствердно висловлювати свої думки та емоції; об'єктивно оцінювати себе, проявляти повагу до інших людей та до себе; висловлювати та аргументувати власну думку, поважаючи позицію інших і дослухаючись до спільних рішень.

Основні завдання:

- Активізувати пізнавальну діяльність дітей;
- Збагачувати активний словник відповідно до тематики тижня;
- Розвивати самостійне мислення, уміння досліджувати, уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, дрібну моторику, критичне мислення, навички вільного спілкування, естетичний смак.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM

Ключові слова: поради, безпека, небезпека, орієнтування, паніка.

Хід вправи

Дітям необхідно підготувати дві цеглинки Lego Duplo, щоб мати змогу відповісти на твердження. Цеглинку зеленого кольору діти піднімають, якщо погоджуються з твердженням, а червону – заперечують.

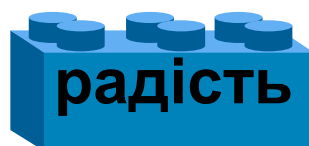
Запитання для дітей:

- ...у світі існує 3 тисячі видів комарів.
- ...бджоли не впадають у сплячку.
- ...завершення мандрівки викликає сум.
- ...Каріку й Валі сподобалося мандрувати.
- Чи було твердження, яке викликало у вас сумніви? Яке саме? Як ви можете перевірити, істинне воно чи хибне?
- Чи сподобалося вам мандрувати разом із Кариком і Валею? Чому?
- Які емоції у вас були під час нашої уявної подорожі?
- Ми завершуємо подорож разом із героями Яна Ларрі й пригадаємо, які почуття викликає завершення мандрівки.

Зачиню за собою я двері
І піду у далекі краї,
Я про них напишу на папері,
Повернувшись у землі свої.

Скрізь де буду ходити, мандрувати,
Рідні пісні я буду співати,
Вони шлях допоможуть долати
І завжди рідний край пам'ятати.

За допомогою цеглинок Lego Duplo спробуйте описати свої почуття після завершення мандрівки.

Мандри — дороги, шляхи, люди, місця — це щомиті нові враження, емоції, відчуття. Це можливість відчути простір, свободу. Але, нажаль, кожна мандрівка добігає кінця. Але ми повинні пам'ятати, що кожна мандрівка дає неймовірні відчуття та спогади, які назавжди залишаться у нашій пам'яті.

Піддубна М.Р.

учитель початкових класів,

*Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Чи можуть винаходи бути небезпечними?

Назва вправи: Вправа «Так – ні»

Діти вчать: висловлювати та аргументувати власну думку, поважаючи позицію інших і дослухаючись доспільних рішень; систематизувати та узагальнювати інформацію; прогнозувати наслідки власної необачної поведінки вдома; моделювати ситуації безпечного поводження з побутовими приладами, речовинами.

Основні завдання:

- Активізувати пізнавальну діяльність дітей;
- Збагачувати активний словник відповідно до тематики тижня;
- Розвивати зв'язне мовлення дітей, пам'ять, увагу, фантазію, критичне мислення, естетичний смак, навички вільного спілкування;
- Виховувати обережність та обачливість, естетичний смак.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM

Ключові слова: подразник, шкідливий, їдкий, небезпечний/

Опис вправи:

Запитання для дітей:

З року в рік ви стаєте дорослішими, самостійнішими. Іноді вам навіть здається, що дорослі надто піклуються про вас. Проте погодьтеся, що вам іще бракує знань і досвіду. Пам'ятайте, що основне — це знати, як уникнути загрози життю і здоров'ю. Інакше кажучи — безпеки. Адже небезпека може виникнути всюди: вдома, на вулиці, у школі.

Засоби побутової хімії є незамінними для прибирання нашої оселі та догляду за собою. У світі щороку виробляється близько 30 млн тон засобів побутової хімії.

Перевірте, чи знаєте ви правила поводження із засобами побутової хімії. Уважно послухайте твердження, якщо твердження хибне, підкиньте легенько цеглинку вгору і перетворіть хибне твердження на істинне. Якщо ж твердження істинне, то тримайте цеглинку в руці.

- Під час користування цими засобами слід надягати рукавички, окуляри.
- Після користування засобом можна помити руки, а можна й не мити.
- Будь-який засіб побутової хімії, якщо він тобі дуже потрібний, можна взяти, не питаючи дозволу дорослих.
- Не можна пити й куштувати з пляшок та банок, уміст яких тобі невідомий.
- Засіб можна зберігати на полиці разом із продуктами.

- Поспілкуйтеся із сусідом / сусідкою. Чи збігаються ваші відповіді?
- Якщо є відмінності, поясніть одне одному, чому міркували саме так.

Піддубна М.Р.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Які відкриття змінили світ?

Назва вправи: Вправа «Поєднай»

Діти вчать: висловлювати та аргументувати власну думку, поважаючи позицію інших і дослухаючись до спільних рішень; підтримувати діалоги з тем, пов'язаних із важливими життєвими ситуаціями; зіставляти почуте з власним досвідом, висуває власні гіпотези; ставити запитання дорослим і одноліткам щодо інформації, яка викликає сумнів або є незрозумілою; наводити аргументи на захист власної думки та ілюструє її прикладами; робити висновки зі спостережень і досліджень разом з учителем або самостійно; систематизувати та узагальнює інформацію.

Основні завдання:

- Ознайомити дітей з винаходами людства;
- Активізувати пізнавальну діяльність дітей;
- Збагачувати активний словник відповідно до тематики тижня;
- Розвивати самостійне мислення, уміння досліджувати, уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, дрібну моторику, критичне мислення, навички вільного спілкування естетичний смак;

- Виховувати бажання вивчати минуле, працьовитість і наполегливість.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM

Ключові слова: винахід, відкриття, вчений.

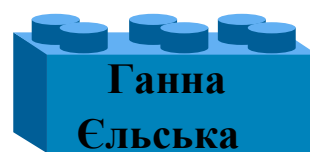
Опис вправи:

Запитання для дітей:

Упродовж усього свого існування, людство прагнуло вдосконалити своє життя. Багато винаходів дійшли до наших часів, а деякі так і залишилися в минулому. Ми оточені речами, якими повсякчас користуємося, не замислюючись, звідки вони взялися, хто їх винайшов, і як вони змінили на краще життя людей. Навіть у звичайному шкільному класі можна побачити чимало винаходів.

Дізнайтеся ще про винаходи, які народилися в нашій країні. Поєднайте кожного автора з його винаходом, побудувавши вежу з цеглинок Lego Duplo.

Лікар, що першим у світі зміг замінити пошкоджений клапан серця на штучний.
Працювала в команді авіаконструкторів легендарного Ан-22. Завдяки її розрахункам вдалося досягти рекордної вантажопідйомності.
Винайшов нову технологію з'єднання металів — електрозварювання.
Зробила важливі відкриття про роботу живої клітини.

Варіанти розширення / доповнення завдання:

Творче завдання (для груп):

Нас оточує багато різних речей. І часто ми не замислюємося над тим, хто їх створив і навіщо. Але процес винахідництва триває. Нині ми маємо енергоощадні лампи, на основі велосипеда був створений мотоцикл, та й велосипеди постійно вдосконалюються, з'явилася зубна щітка на батарейках. Тож у нас ще багато можливостей для пошуку ідей.

Перегляньте відео про винаходи українців, якими користуються в усьому світі.

<https://www.youtube.com/watch?v=Pb4noGc8y0w>

- Що нового ви дізналися?
- Як гадаєте, відкриття, про які ми подивилися відео, змінили світ на краще чи навпаки? Поясніть свою думку.
- Про які відкриття захотілося дізнатися більше?

Використовуючи цеглинки LEGO SYSTEM пофантазуйте та створіть свої цікаві винаходи. Представте свій винахід однокласникам. Коротко опишіть для чого він служитиме, як його можна використовувати.

Тема 2 **МАШИНА ЧАСУ**

*Коваль Л.Д.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Де з'явилися цукерки?

Назва вправи: «Свори свою цукерку»

Діти вчать: конструювати з LEGO, розвивати дрібну моторику рук; удосконалювати вміння розповідати, складати розповідь.

Основні завдання:

- ознайомити дітей з цікавими фактами про цукерки;
- формувати вміння шукати й перевіряти інформацію;
- формувати вміння обирати діяльність, яка несе задоволення та користь;
- активізувати пізнавальну діяльність дітей;
- збагачувати активний словник відповідно до тематики тижня;
- формувати уявлення про правильне вживання солодоців;
- розвивати самостійне мислення, уміння досліджувати, уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, дрібну моторику, критичне мислення, навички вільного спілкування, естетичний смак.

Обладнання: цеглинка LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM

Ключові слова: цукерки, солодоці, факти.

Опис вправи: Діти об'єднуються в групи, обираючи кубик LEGO певного кольору. Група знайомиться із цікавим фактом про цукерки, готує повідомлення та створює виріб з LEGO SYSTEM відповідно до отриманого завдання.

Група 1. В Аргентині до Великодня кондитери виготовили найбільше шоколадне яйце. Воно мало вагу у 4000 кілограмів. Яйце досягало у висоту понад 850 сантиметрів, а його діаметр становив 500 сантиметрів. Щоб цей «велетень» не впав і не розвалився, навколо нього була споруджена рама з натуральної деревини. Щоб виготовити цей десерт кондитерам знадобилося 14 днів. У створенні яйця брали участь 30 фахівців. Після того, як представники Книги Гіннеса зафіксували рекорд, всі учасники та гості свята отримали по шматочку десерту.

Попереднім рекордсменом було шоколадне яйце з Бельгії. Його висота перевищувала 830 сантиметрів.

Завдання: Створіть яйце з LEGO, що буде символізувати подібну цукерку.

Група 2. Цукеркою-космонавтом можна вважати популярний льодяник на паличці – Chupa Chups. Він був відправлений на космічну станцію «Мир». Астронавтам дуже хотілося солодкого, проте всі інші цукерки представляли в космосі небезпеку. Тому вибір припав на «Chupa Chups». В результаті було навіть знято

рекламне відео, яке принесло компанії-виробнику світову популярність. Сама ж цукерка стала дуже популярною серед дітей і дорослих.

Завдання: Створіть виріб з LEGO, схожий на цукерку Chupa Chups.

Група 3. У Таїланді продаються молочні іриски, виготовлені на основі натуральних компонентів. Кожна така цукерка поміщається в індивідуальну упаковку. Правда, солодкість навряд чи підійде людям з непереносимістю лактози (молочного цукру). Всім іншим вона не завдасть шкоди. Зрозуміло, якщо не їсти цукерки кілограмами, а в даному випадку складно зупинитися.

Завдання: Створіть з LEGO індивідуальну упаковку для подібної молочної іриски.

Група 4. В Америці популярністю користується цукерка, виготовлена у вигляді тростини. Льодяник спочатку був задуманий на честь Різдва. Білий колір – це непорочне зачаття, червоний – кров Ісуса. Форма нагадує англійську букву «J», з якої починається ім'я Христа. Однак зараз ласощі можна придбати і не в святкові дні.

Завдання: Створіть виріб з LEGO, схожий на цукерку у вигляді тростини.

Група 5. Найбільшою одиночної цукеркою став ведмедик на прізвисько Хагі-Бой. У висоту він був 1,68 метра і вагою 633 кілограми. Його зробили кондитери компанії Gummi Bear Factory. Відливали цукерку-крихітку в спеціальній формі вагою 4 тонни. Щоб ведмідь вийшов на славу, фруктову масу заливали у форму, охолоджували протягом двох тижнів, а потім вийняли і відполірували до блиску. Тепер, до речі, стало модно робити таких ведмедиків big size.

Завдання: Створіть виріб з LEGO, схожий на цукерку-ведмедика.

Група 6. Найбільшу коробку цукерок у світі (шириною 150 см і довжиною 250 см), в якій красувалися цукерки загальною масою 800 кг!, виготовила компанія Майстер Фуд. Такий дивовижний рекорд вона поставила для міжнародного кулінарного шоу.

Завдання: Створіть з LEGO модель коробки для цукерок про яку йшлося в тексті. Скористайтесь масштабом 1:10.

Запитання до дітей:

- Який факт про цукерки здався вам найцікавішим?
- Розповідь якої групи була найбільш вдалою?
- Доповніть розповіді учасників іншим відомим вам фактом.

*Коваль Л.Д.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Чи давно люди вирощують картоплю?

Назва вправи: «Пам'ятник картоплі»

Діти вчаться: зосереджуватися під час виконання завдання; розвивати самостійне мислення, уміння досліджувати, дрібну моторику рук; удосконалювати вміння розповідати, пояснювати.

Основні завдання:

- продовжувати формувати уявлення про культурні рослини та їх значення для людини;
- ознайомити дітей з історією вшанування картоплі в різних країнах світу;
- розширити і збагатити знання про картоплю;
- активізувати пізнавальну діяльність дітей;
- збагачувати активний словник відповідно до тематики тижня;
- розвивати уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, дрібну моторику, критичне мислення, навички вільного спілкування, естетичний смак;
- виховувати бажання примножувати природу та її багатства.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM

Ключові слова: картопля, пам'ятник, Україна, Німеччина, Польща, Японія, Канада, Хорватія, Болівія, Австралія.

Опис вправи: Опрацювати матеріал про пам'ятники картоплі у різних країнах. Створити власний пам'ятник із LEGO SYSTEM. Роботу провести в групах.

Матеріал для опрацювання

У багатьох країнах світу є пам'ятники картоплі.

У березні 2008 року в Німеччині в Ерфурті, Тюрінгія, був відкритий пам'ятник картоплі, на якому написано «Хайхельхаймська всесвітня картопля». Пам'ятник вказує дорогу до музею картоплі, де можна простежити довгу історію цієї рослини, ще в 1659 році посадженої в ботанічному саду Йєни. Поступово картопля перетворилася в Тюрінгії в основний продукт харчування, і сьогодні неможливо уявити місцеву кухню без страв з картоплі.

Пам'ятник картоплі в Ерфурті «Хайхельхаймська всесвітня картопля»

У 1990 році в баварському місті Пілграмсройт урочисто відкрили пам'ятник, який має пряме відношення до картоплі. На пам'ятнику напис «Гансу Роглеру і іншим селянам, що почали в 1647 році систематичний посів картоплі на полях в Пілграмсройті». Бронзові фігури пам'ятника символізують перші спроби вирощування картоплі в Баварії.

Пам'ятник картоплі в баварському місті Пілграмсройт

Пам'ятник картоплі в Канаді

Пам'ятник картоплі в Австралії

Пам'ятник картоплі в Болівії

Пам'ятник картоплі в хорватському місті Беліца

У Польщі теж є пам'ятник картоплі. Він встановлений в місті Бесекеж Кошалінської області.
Пам'ятник картоплі в Польщі

В японському місті Урава, префектура Сайтама, є пам'ятник батату (солодка картопля) і гарбузу, які дозволили селянам вижити в роки воєн і лих.

Пам'ятник батату (солодка картопля) і гарбузу в Японії

Пам'ятник селянам з картоплею у Швеції

Запитання до учнів:

- Що символізує ваш пам'ятник?
- Що незвичайного є у вашому пам'ятнику?
- Як були розподілені ролі?
- Поставте питання один одному та познайомтесь з роботами інших груп.

*Коваль Л.Д.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Чи давно люди вирощують картоплю?

Назва вправи: «Задачі про картоплю»

Діти вчать: працювати в групах, розв'язувати задачі, розуміти відсоткові відношення, розвивати візуальну пам'ять, дрібну моторику руки; розвивати конструктивні здібності.

Опис вправи: Діти об'єднуються у чотири групи. Опрацьовують матеріал про картоплю. Розв'язують задачу. Ілюструють отримані числові дані (число та відсотки від нього), будуючи башти-діаграми з LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Задача 1. Картопля може бути солодкою з двох причин.

Перша — якщо це батат (солодка картопля), який поширений в тропіках і субтропіках. У 2008 році, до речі, в Саудівській Аравії виросла гігантська бульба батата. Вона важила більш ніж 11 кг. Оце урожай!

Друга причина солодкого смаку у картоплі — неправильні умови зберігання. Взагалі-то цукрів в картоплі зовсім мало — приблизно 0,5%. Однак при різних умовах зберігання їхня кількість то зростає, то, навпаки, зменшується. При температурі нижче 10°C цукор в бульбах картоплі починає посилено утворюватися і його кількість може сягнути до 6%. Ось тоді картопля і набуває неприємного солодкого смаку.

Скільки цукру утвориться в 1 кілограмі картоплі, яка зберігалася неправильно (при температурі нижче -10°C)?

Задача 2. Неочищені бульби картоплі на 80% складаються не з крохмалю, як багато хто думає, а з води. Крохмалю в них всього близько 15%. Скільки крохмалю у 100 кг картоплі? У 200 кг?

Задача 3. Картопля приготована «в мундирі» зберігає більшу кількість поживних речовин. Лушпиння картоплі під час приготування добре запобігає втраті вітамінів та мінералів. Одна приготована в мундирі картоплина містить 21% рекомендованої норми вітаміну В6, 40% вітаміну С та 20% добової потреби калію. Цікавим також є факт, що у Великій Британії картоплю приготовану в лушпинні називають «jacket potato».

Скільки варених «в мундирі» картоплин забезпечать добову норму вітамінів В6, С та калію?

Задача 4. Найбільшим виробником картоплі в світі є Китай. Далі з відставання майже в 2 рази йдуть Індія і Росія.

А ось їдять картоплю найохочіше в Білорусі. За рік кожен білорус з'їдає не багато не мало 181 кг, тобто в їхньому щоденному раціоні знаходиться близько півкіло картоплі. Потім йдуть – Киргизія (понад 140 кг) і Україна (понад 130 кг).

1. Зобразіть стовпчиковою діаграмою з LEGO кількісне відношення між країнами виробниками картоплі.

2. На скільки більше картоплі потрібно заготовити родині білорусів, ніж українців на рік, якщо кожна родина складається з 4 чоловік?

Варіанти розширення/додаткові завдання

3. Вправа «Інтерв'ю».

Діти об'єднуються у пари і спілкуються один з одним про те, що цікавого дізналися про картоплю.

4. Визначити кількість складів у словах - назвах країн, показати цеглинками LEGO: Україна, Білорусь, Киргизія, Німеччина, Польща, Австралія.

Коваль Л.Д.

учитель початкових класів,

Комунальної установи Сумська

загальноосвітня школа I-III ступенів №27,

м.Суми, Сумської області

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Чому за відбитками пальців можна визначити особу?

Назва вправи: «Так чи Ні?»

Діти вчать: робити умовисновки, визначати істинність/хибність висловлювання, формувати сенсорні основи сприйняття.

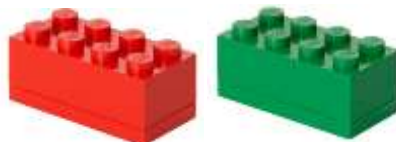
Основні завдання:

- розширити знання учнів про дактилоскопію;
- пояснити, чому за відбитками пальців можна визначити особу, та розповісти про практичне значення цього факту;
- активізувати пізнавальну діяльність дітей;
- збагачувати активний словник відповідно до тематики тижня;
- розвивати самостійне мислення, уміння досліджувати, уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, дрібну моторику, критичне мислення, навички вільного спілкування, естетичний смак;
- пояснити, у чому унікальність кожної людини;
- навчати дітей цінувати свою унікальність;
- навчати об'єктивно оцінювати свої можливості;
- виховувати повагу до себе та інших людей.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM

Ключові слова: дактилоскопія, унікальність.

Опис вправи: Вчитель пропонує пригадати, чому за відбитками пальців можна визначити особу, розповідає учням про нові дослідження вчених у галузі дактилоскопії. Далі діти визначають істинні чи хибні твердження зачитує вчитель і сигналізують цеглинкою зеленого кольору, якщо твердження істинне, і червоною — якщо твердження хибне.

Твердження для вправи:

- Відбиток пальця не може розкрити вашу стать. (Ні, може)
- По відбитку пальця можна з'ясувати вік особи. (Так)
- Відбитки пальців правої і лівої руки є дзеркальними. Вони зовсім ідентичні. (Ні)
- Відбитки пальців, як і всі інші лінії на долонях, постійно змінюються протягом життя. (Ні)
- Відбитки кожної людини унікальні. Досі не зафіксовано жодного випадку, коли відбитки пальців двох людей співпали. (Так)
- Через рідкісне генетичне відхилення – *adermatoglyphia* – у деяких людей немає відбитків пальців. (Так)
- Свіжий відбиток пальця неможливо зважити. (Ні. Він важить близько однієї мільйонної долі грама).
- Все, що ми їмо або п'ємо, можна зчитати з нашого відбитка пальця. (Так)

*Коваль Л.Д.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Чому за відбитками пальців можна визначити особу?

Назва вправи: «Я унікальний»

Діти вчаться: конструювати з LEGO, робити умовисновки, розвивати дрібну моторику рук; удосконалювати вміння розповідати, складати розповідь.

Опис вправи: Діти відповідають на запитання:

- Чим люди відрізняються один від одного?
- Якими зовнішніми ознаками ти не схожий/не схожа на інших?
- Розкажи про особливості твого характеру.
- Якими талантами можеш похвалитися?

Завдання: Підготувати розповідь про власну унікальність, створити виріб з LEGO для ілюстрації.

Інформація для вчителя

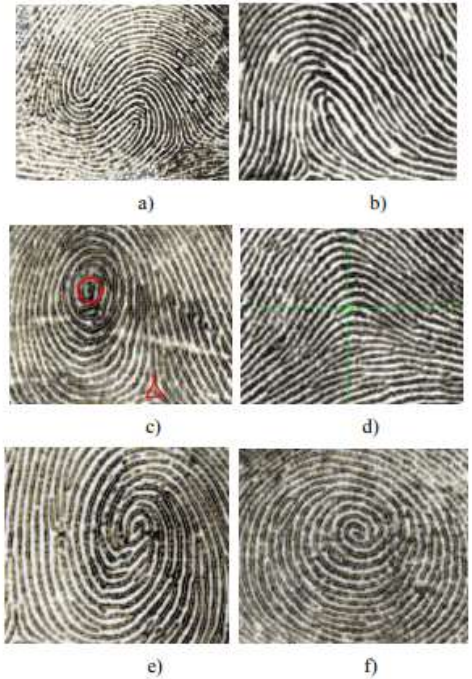
Горнятко кави, ліки або нітрати на яблуку: все, що ми їмо або п'ємо, можна зчитати з нашого відбитка пальця, засвідчило дослідження. Адже в поті з секретії пальця містяться метаболітичні продукти розпаду та інгредієнти харчів і напоїв. Ці молекули вже незадовго після споживання можна зчитати з відбитка пальця на фільтровому папері, кажуть учені. Такий підхід може відкрити нові можливості у сфері медичних досліджень.

Тести доводять: секретія пальців може розказати про наш обмін речовин більше, ніж вважали впродовж тривалого часу. Науковці припускають: піт пальців містить тисячі метаболітів, які можна виявити, зокрема інгредієнти харчів, ліків, а також шкідливі речовини з навколишнього середовища та їхні продукти розпаду.

На думку команди вчених, такий аналіз можна запровадити в медичній практиці та клінічних дослідженнях — наприклад, для простішого виявлення певних захворювань або за моніторингом метаболітичних станів. Піт пальців міг би також розповісти медикам, чи пацієнти приймають приписані ліки в належний спосіб і чи в організмі накопичується відповідна концентрація активних речовин.

У кожному відбитку пальця можна визначити два типи ознак: глобальні та локальні. Глобальні ознаки — ті, які можна побачити неозброєним оком (рис. 1): (а) — подвійна петля; (b) — звичайна петля; (c) — завиток (концентричні кола) і дельта; (d) — проста дуга; (e) — змішана ознака; (f) — завиток (спіраль)

Інший тип ознак — локальні. Це локальні особливості папілярних ліній унікальні для кожного відбитка пальця. Їх виокремлення пов'язано з тим, що 8 лінії відбитків пальців не є прямими. Вони часто зламані, розгалужені, змінюють напрям і мають розриви.

Варіанти розширення/додаткові завдання

Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість складів у словах дактилоскопія, унікальний; кількість м'яких приголосних у цих словах.

*Коваль Л.Д.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м. Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Як технології змінюють наше життя?

Назва вправи: «За» і «Проти»

Діти вчать: висловлюватися про сучасні технології та їх користь чи шкоду для людини; визначати власну позицію щодо питання, яке розглядається; безпечно користуватися комп'ютером; піклуватися про власне здоров'я.

Основні завдання:

- формувати уявлення про вплив комп'ютера на здоров'я людини;

- активізувати пізнавальну діяльність дітей;
- розвивати самостійне мислення, уміння досліджувати, уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, критичне мислення, навички вільного спілкування;
- збагачувати активний словник відповідно до тематики тижня;
- виховувати дбайливе ставлення до свого здоров'я.
- виховувати спостережливість, уважність,

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM, два прозорі контейнери.

Ключові слова: комп'ютер, технології.

Опис вправи: Пропонуємо дітям відповісти на запитання «Яка роль комп'ютера у нашому житті?». Після короткого обговорення учнів об'єднуємо у дві групи, одна група має висловитися про користь комп'ютера, друга — про шкоду. По черзі представники груп називають одне твердження і кладуть цеглинку LEGO до свого контейнера.

Підсумовуючи, можна запропонувати дітям знайти шляхи зменшення шкідливого впливу комп'ютера на здоров'я.

Переваги комп'ютера	Недоліки
<ul style="list-style-type: none"> • Матеріали для підготовки до уроків. • Інформація. Новини. • Музика, кіно. • Домашня бібліотека. • Спілкування в мережі. Пошта. • Медичне обстеження. • Ігри, малювання... 	<ul style="list-style-type: none"> • Погіршення зору. • Викривлення постави. • Шкідливе випромінювання. • Швидка стомлюваність. • Головний біль. • Дратівливість. • Поганий сон. • Агресивні ігри. • Негативний контент.

Коваль Л.Д.

*учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Як технології змінюють наше життя?

Назва вправи: «Детектив»

Діти вчать: обирати діяльність, яка несе задоволення та користь; самостійно мислити, досліджувати, розвивати пам'ять, увагу, дрібну моторику, навички вільного спілкування, естетичний смак; бути спостережливими, уважними, наполегливими.

Опис вправи:

Діти працюють у групах, створюють вироби за власним задумом. Розставляють на площині всі вироби у певному порядку. Один учасник групи («Детектив») повинен запам'ятати розташування предметів і на хвилину вийти з класу. Учні змінюють

розташування декількох предметів. Учасник повертається до класу і відновлює композицію. Гра продовжується, доки кожен побуде в ролі «Детектива».

Інформація для вчителя

Комп'ютери стали невід'ємною частиною життя людей:

1. Подібно до телебачення та мобільного зв'язку, немає жодної сфери життя, яка б з користю не застосовувала комп'ютерні розробки: за допомогою комп'ютера можливості людини неймовірно розширюються. Наприклад, в медицині ПК застосовують в якості інструментів діагностики і лікування різних патологій. В архітектурі без користі застосування комп'ютерів складно уявити проектні роботи.

2. За допомогою властивостей глобальної мережі комп'ютер дозволяє, насамперед, прискорити пошук корисної інформації: досить ввести запит в пошуковий рядок браузерів. А використання спеціальних сервісів автоматичного перекладу дозволяє отримувати швидкий доступ до великих обсягів інформації на всіх мовах світу.

3. Неоціненна користь комп'ютера як інструменту передачі інформації. Приміром, у ЗМІ публікація або подача в ефір новини з моменту її появи здійснюється за лічені хвилини.

4. Разом із збільшенням швидкості поширення інформації збільшується і швидкість життя та необхідність організації роботи, в зв'язку з чим існує багато корисних сервісів управління проектами, що дозволяють виконувати поточні завдання як на підприємстві, так і в побуті.

5. Комп'ютер також служить інструментом комунікації і розваги, дозволяючи людям:

- зв'язуватися і спілкуватися на великих відстанях в режимі реального часу;
- з користю проводити дозвілля через доступ до улюбленої музики, фільмів та ігор;
- здійснювати покупки без відвідування магазинів, замовляти тури і купувати квитки – прямо з дому;
- розширювати соціальні зв'язки за допомогою соцмереж, месенджерів та інших сервісів, що є особливо корисним для людей з обмеженими можливостями.

Чим шкідливий комп'ютер? Основні фактори ризиків:

1. **Перенапруження:** мерехтіння моніторів впливає на м'язи кришталика, що провокує надмірне напруження, синдром «сухих очей», розвиток катаракти. Випромінювання комп'ютера позначається на організмі вцілому і може проявлятися у головних болях, безсонні, збудженні мозку.

2. **Проблеми з хребтом.** Тривале сидіння в одній позі з нерівномірним розподілом навантажень на м'язи і диски хребта призводить до виникнення сколіозу та остеохондрозу, невралгій, а також порушень роботи органів всього організму.

3. **Тунельний синдром.** Одноманітність роботи м'язів руки і кисті за клавіатурою або мишею комп'ютера призводить до виникнення больових відчуттів, оніміння, набрякості і поколювання кисті і пальців.

4. **Гіподинамія.** Відсутність корисної рухової активності провокує млявість, неухважність, безсоння, ослаблення імунітету.

5. **Залежність.** Заміщення реального життя віртуальним через надмірне використання інтернету для розваги і спілкування загрожує зміщенням цінностей та психологічними проблемами.

6. **Шкідливий вплив на дитячу психіку.** Вільний доступ до матеріалів порнографічного, агресивного змісту, ненормативної лексики та ін. може серйозно позначитися на психічному розвитку дитини.

Бариш Г.В.

*учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Як діяти в непередбачених ситуаціях?

Назва вправи: Про безпеку дбай – правила знай!

Діти вчаться: конструювати із LEGO дорогу, дорожні знаки, транспорт, світлофор, орієнтуватися на великій площині; працювати в групах, розвивати візуальну пам'ять, дрібну моторику руки; розвивати конструктивні здібності

Основні завдання:

- Навчити розрізняти учнів безпечні та небезпечні ситуації.
- Закріпити знання про правила дорожнього руху.
- Вчити дітей розрізняти дорожні знаки.
- Розширити знання дітей про вулицю та дорогу.
- Вчити взаємодіяти в команді.
- Розвивати критичне мислення, зв'язне мовлення, увагу та самостійність, бажання грати спільно і конструювати з LEGO.
- Виховувати пильність, обережність, почуття відповідальності.

Обладнання: цеглинки LEGO SYSTEM, LEGO DUPLO.

Ключові слова: пасажир, пішохід, велосипедист, дорога, зупинка, правила.

Хід заняття

1. Гра «Розмісти вірно кольори світлофора».

Діти читають вірш.

Світлофор три ока має,

Він усім допомагає.

Жовтий – стій не ворушись

Враз замри і роздивись.

Бо червоний запалає –

Він іти забороняє.

А Зелений засвітився

Це для тебе шлях відкрився.

Клас ділиться на групи. Кожна група буде світлофор,

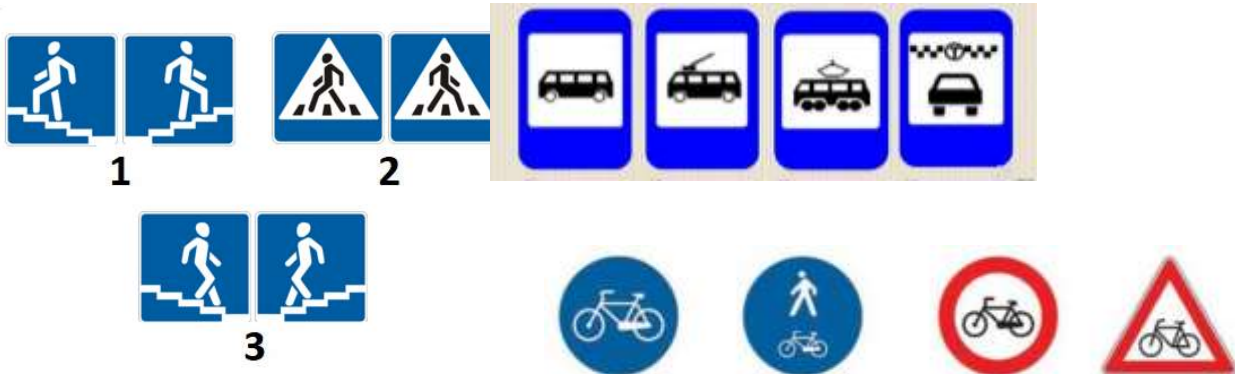

розміщуючи у правильній послідовності кольори світлофора. Розповідають, що означають кольори світлофора.

2. Практична робота в групах «Про безпеку дбай – правила дорожнього руху пригадай!».

Робота в групах (пригадати правила для пасажирів, пішоходів, велосипедистів)

Об'єднати дітей у 3 групи. Роздати аркуші паперу формату А-4. Підготувати знаки:

Діти мають пригадати вивчені раніше правила:

1 група – для пішоходів,

2 група – для пасажирів,

3 група – для велосипедистів.

За допомогою конструктора LEGO SYSTEM змоделювати відповідні правила.

Презентація роботи.

Правила для пішоходів:

- рухатися тротуаром слід з правого боку,
- переходити дорогу варто на пішохідному переході,
- перехід позначають «зеброю» чи знаком (вибрати знаки),
- на регульованому переході слід йти на зелене світло світлофора,
- на нерегульованому – подивитися вліво, вправо,
- в умовах обмеженої оглядовості слід обрати місце, де дорога добре проглядається в обидва боки,
- прохід пішоходів забороняє знак(вибрати знак) .

Правила для пасажирів:

- зупинки позначають знаками (вибрати знаки),
- транспорт треба чекати на зупинці, не виходячи на проїжджу частину,

- заходячи в транспорт, слід пропустити стареньких і пасажирів з дітьми, не штовхатися,
- до виходу треба готуватися заздалегідь,
- у транспорті треба поступатися літнім людям.

Правила для велосипедистів:

- дітям до 14 років кататися можна там, де немає транспорту і пішоходів,
- на дорогах можна їздити тільки після того, як виповниться 14 років,
- якщо треба перейти на інший бік, слід зійти і перевести велосипед по переходу,
- велосипед має бути обладнаний світловідбивачами спереду, ззаду і з боків,
- обов'язково має бути захисний шолом,
- рух велосипедистів забороняє знак (вибрати знак).

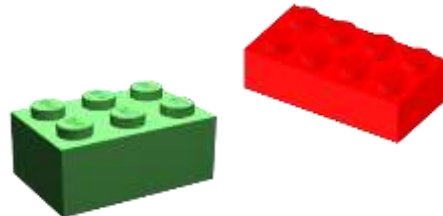

Варіанти розширення/додаткові завдання

1. Гра «Корисно – шкідливо».

Учні сигналізують цеглинками конструктора: зелена – корисна звичка, червона – шкідлива звичка.

- * Вітання під час зустрічі...
- * Курити цигарки ...
- * Допомогати слабшим, маленьким, хворим...
- * Виконувати ранкову гімнастику...
- * Пити пиво...
- * Доглядати за власним одягом, взуттям...
- * Дотримуватись режиму дня...
- * На вечірках вживати вино, горілку...
- * Говорити неправду...
- * Вести здоровий спосіб життя

*Бариш Г.В.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Які традиції українців ми хочемо продовжити в майбутньому?

Назва вправи: Традиції народу знай!

Діти вчать: конструювати народні символи із LEGO, орієнтуватися на великій площині; працювати в групах, розвивати візуальну пам'ять, дрібну моторику руки; розвивати конструктивні здібності.

Основні завдання:

- Закріпити знання про народні та державні свята українців.
- Розширити знання про символи-обереги українців.
- Вчити взаємодіяти в команді.
- Розвивати критичне мислення, зв'язне мовлення, уяву, увагу та самостійність, бажання грати спільно і конструювати з LEGO.
- Виховувати інтерес та повагу до культурних традицій українського народу.

Обладнання: цеглинки LEGO SYSTEM, LEGO DUPLO.

Ключові слова: свято, символ, оберег.

Хід заняття

1. Гра «Вгадай свято». Робота з ілюстраціями.

Діти витягують різні зображення свят і мають назвати якої пори року вони відбуваються. Якщо восени, то розповісти, що це за свято та як воно святкується. При необхідності допомагає вчитель.

2. Робота в групах. Складання ментальної карти.

- Ви вже багато знаєте про державні свята та народні свята різних природних циклів. Пропоную вам перевірити свої знання, склавши ментальну карту.

Посередині робиться запис «Свята».

Синя лінія – зимові народні свята.

Жовта лінія – весняні народні свята.

Помаранчева лінія – літні народні свята.

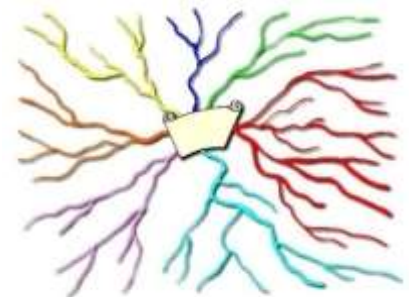
Рожева лінія – державні свята.

Зелена лінія – які свята можуть восени святкувати у твоїй родині чи твоїй місцевості.

Червона лінія – осінні свята.

Блакитна лінія – Міжнародні осінні свята.

(Кожна група презентує свою роботу)

3. Конструювання народних символів з конструктора LEGO SYSTEM.

Клас ділиться на чотири групи. Учитель пропонує кожній групі зробити символ народного чи державного свята. 1 група – до зимового, 2 група – до весняного, 3 група – до літнього, 4 група – до осіннього. Кожна група представляє свій символ, описуючи його. А інші групи повинні впізнати свято, де використовується даний символ.

Бариш Г.В.
*учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання: Чому важливо знати своє минуле?

Назва вправи: До острова Хортиця поспішай!

Діти вчаться: конструювати із LEGO, орієнтуватися на великій площині; працювати в групах, розвивати візуальну пам'ять, дрібну моторику руки; розвивати конструктивні здібності.

Основні завдання:

- Закріпити знання про історію, як науку.
- Розширити знання про професії, що пов'язані із вивченням історії, про життя козаків на острові Хортиця.
- Вчити взаємодіяти в команді.
- Розвивати критичне мислення, зв'язне мовлення, уяву, увагу та самостійність, бажання грати спільно і конструювати з LEGO.
- Виховувати інтерес до вивчення історії.

Обладнання: цеглинка LEGO SYSTEM, LEGO DUPLO.

Ключові слова: історія, історик, палеонтолог, археолог, Хортиця, козак.

Хід заняття

1. Розгадування ребусу.

- Розгадайте ребус і дізнаєтеся назву науки про минуле людства.

ІІ00РІЯ

2. Робота над медіатекстом «Що таке історія?».

Посилання: <https://www.youtube.com/watch?v=6JM7QKf6vvk>

- Уважно перегляньте фільм та дізнайтеся, що вивчає історія.

Запитання після перегляду.

- Що є джерелом історії? (Книги, літописи, архіви)
- Як люди передавали знання про історію у давні часи?
- Що є артефактами історії?

- Люди, яких професій допомагають історикам досліджувати минуле? (Археологи, палеонтологи)

3. Віртуальна подорож до легендарного острова Хортиця.

Посилання: <https://jmil.com.ua/2015-4/clubcurious>

- Чи цікаво вам дізнатися про минуле козаків, про їх життя? Пропоную вам здійснити віртуальну подорож до історичного острова Хортиця. Хортиця сьогодні – це музей під відкритим небом, де можна побувати і дізнатися, як жили козаки у минулому. Тут можна побачити світ таким, яким він був за часів козацтва: неосяжні степові простори, могутні води Дніпра, міцні фортечні мури, зброю та обладунки запорожців...

4. Конструювання острова Хортиця з конструктора LEGO SYSTEM, LEGO DUPLO.

Клас ділиться на групи. Кожна група конструює острів Хортицю. Представляє свою творчу групову роботу, розповідає про цікаві куточки острова та особливості життя козаків на острові.

Бариш Г.В.

учитель початкових класів,

Комунальної установи Сумська

загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,

м.Суми, Сумської області

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання: Як далеко в минуле ми можемо зазирнути?

Назва вправи: Мандрівка в еру динозаврів.

Діти вчать: конструювати із LEGO динозаврів, орієнтуватися на великій площині; працювати в групах, розвивати візуальну пам'ять, дрібну моторику руки; розвивати конструктивні здібності.

Основні завдання:

- Закріпити знання про еру динозаврів.
- Розширити знання про різновиди динозаврів.
- Вчити взаємодіяти в команді.
- Розвивати критичне мислення, зв'язне мовлення, уяву, увагу та самостійність, бажання грати спільно і конструювати з LEGO.
- Виховувати інтерес до вивчення теми.

Обладнання: цеглинки LEGO SYSTEM, LEGO DUPLO.

Ключові слова: ера, динозаври.

Хід заняття

1. Бесіда за сюжетною картиною «Мандрівка в еру динозаврів».

Посилання на електронний додаток: <https://jmil.com.ua/2017-10/coverpic>

- Пориньте в еру динозаврів, розглядаючи картину.
- Роздивіться картину уважніше, і знайдіть те, що приховав у ній художник.
- Хто там у кущах, за пальмами? Пригадайте, чи всі динозаври були величезними, і уявіть, де вони могли жити. Як ви гадаєте, чи дружили менші ящери з велетнями, які ховаються в заростях гігантської папороті?
- А які давні тварини були пращурами птахів? Чим вони нагадують сучасних пернатих? Чим відрізняються?
- Тепер зазирнімо в озеро. Які тварини жили у водоймах у ті прадавні часи? Чи зручно було довгошійм велетням плезіозаврам на суходолі? Чому їм заважали шиї? Чи могли вони вийти на сушу?
- Уявіть собі стадо велетенських ящерів у наших сучасних озерах і морях. Чи могли б вони тут жити? Чому?
- Чи доводилося вам бачити колись на власні очі викопні рештки прадавніх організмів? Де саме?
- Як гадаєте, чи дожив хоч якийсь із динозаврів до наших днів? Чому?
- Поміркуйте, які міфічні істоти з'явилися в казках і легендах завдяки динозаврам.

2. Конструювання динозаврів з конструктора LEGO SYSTEM.

Клас ділиться на групи. Учитель пропонує дітям у групах сконструювати динозаврів із ЛЕГО. Розповісти один одному, що вони знають про динозавра, якого сконструювали.

Тема 3

ЧАРІВНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ

*Тугова О.І.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м. Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Для чого людині слина?

Назва вправи: Гра «Так – ні»

Діти вчать: висловлювати та аргументувати власну думку, поважати позицію інших; зіставляти почуте з власним досвідом; робити висновки із спостережень та досліджень разом з учителем або самотійно; систематизувати та узагальнювати інформацію з різних джерел.

Основні завдання

- Поглибити знання учнів про роботу травної системи,
- Продовжувати досліджувати значення слини для здоров'я людини.
- Спонукати дітей дбати про своє здоров'я.
- Виховувати наполегливість під час виконання завдання.
- Виховувати бажання конструювати з LEGO.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: ротова порожнина, слина, травлення.

Опис вправи:

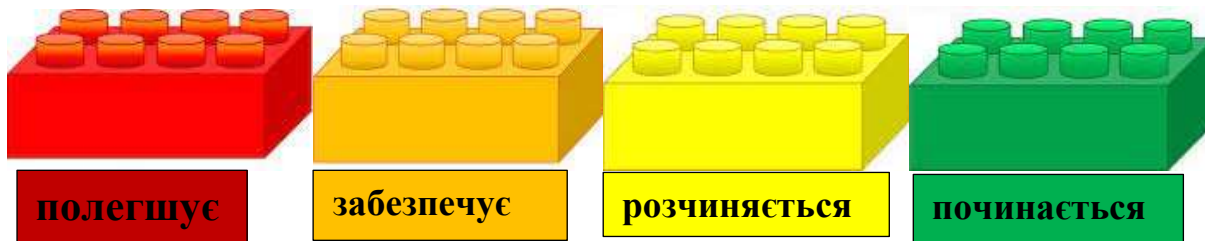
Завдання для дітей: Виберіть цеглинку колір, якої асоціюється у вас з людиною. Послухайте твердження. Якщо воно істинне, то легенько підкиньте цеглинку вгору, якщо твердження хибне — тримайте цеглинку в руках. Перетворіть хибне твердження на істинне.

- Людина належить до живої природи, бо вміє літати. (ні)
- Серце, печінка, шлунок — це внутрішні органи людини. (так)
- Голова, руки, ноги — це зовнішні частини тіла людини. (так)
- Їжа з ротової порожнини одразу потрапляє до шлунку. (ні)
- Їжа повністю перетравлюється у шлунку. (ні)
- Слина важлива для нашого організму. (так)

Інформація для вчителя

Слина важлива для нашого організму. Вона склеює їжу для полегшення ковтання. Слина — це в'язка, безбарвна рідина, що містить травні ферменти, які розщеплюють вуглеводи. Слина на 98,5 % складається з води і на 1–1,5 % — з органічних і неорганічних речовин (суха речовина слини). Слина має антибактеріальні властивості і захищає зуби від карієсу; допомагає краще сприймати смак їжі. Кількість і склад слини можуть відрізнятися в залежності від характеру їжі та віку людини. Наприклад, на сухарі виділяється більше слини, ніж на хліб. Менше слини виділяється на рідкі продукти.

Прочитай встав пропущені слова. Побудуй вежу з цеглинок.

Завдяки слині формується харчова грудка, і це _____ ковтання. Слина відіграє важливу роль під час розмови: її наявність _____ вільний рух у ротівій порожнині язика і губ. У слині _____ їжа, тому процес її перетравлювання _____ вже в роті завдяки ферментам, які в ній містяться. Завдяки слині ми і відчуваємо смак їжі.

*Тугова О.І.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м. Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Чому в нас часом болять зуби?

Назва вправи: Гра «Країна Щасливих Зубчиків»

Діти вчать: висловлювати та аргументувати власну думку, поважати позицію інших; зіставляти почуте з власним досвідом; робити висновки із спостережень та досліджень разом з учителем або самостійно; систематизувати та узагальнювати інформацію з різних джерел.

Основні завдання

- Збагачувати активний словник,
- Активізувати пізнавальну діяльність дітей.
- Спонукаати дітей дбати про своє здоров'я.
- Виховувати наполегливість під час виконання завдання.
- Виховувати бажання конструювати з LEGO.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: ротова порожнина, зуби, хвороби, карієс, зубна щітка.

Опис вправи:

Розповідь вчителя:

А ви знаєте, що головне для усмішки – це здорові зуби.

Навіть, якщо небо затягнуте хмарами, усмішка випадкового перехожого може осяяти навколишній світ. А якщо усміхнеться близька людина, то навколо радісно застрибають тисячі сонячних зайчиків.

Для того, щоб красиво усміхатися, треба мати гарні здорові зуби.

Завдання для дітей:

На цеглинках написані запитання, на які нам потрібно знайти відповіді і скласти башточку.

Прочу піднятися з місць і уявити, що ви – зубки. Взяти 2 цеглинки LEGO DUPLO (**червоного** і **зеленого** кольорів). Я буду називати дії, а ви будете відповідати «Так!», піднімаючи зелену цеглинку, або «Ні!», піднімаючи червону.

• довго гризти соняшникове або гарбузове насіння	«Ні»
• гризти льодяники	«Ні»
• полоскати рот після їжі	«Так»
• гризти моркву та яблука	«Так»
• гризти рафінад	«Ні»
• чистити зуби	«Так»
• жувати гумку, що не містить цукор	«Так»
• брати зубами металеві предмети	«Ні»
• вичищати із зубів залишки їжі зубочисткою	«Так»
• пити окріп та їсти гаряче	«Ні»
• колупати в зубах булавкою, голкою, ампулкою ручки	«Ні»
• часто їсти сиркову масу	«Так»
• користуватися чужою зубною щіткою	«Ні»

Варіанти розширення/додаткові завдання:

- Дібрати спільнокореневі слова до слова «зуб».
- Скласти розповідне, питальне та спонукальне речення із словом «зуб».
- Розібрати за будовою слово «зубчик».

*Тугова О.І.
 учитель початкових класів,
 Комунальної установи Сумська
 загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
 м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Чому печінку називають фільтром організму?

Назва вправи: Гра «Фільтр організму»

Діти вчать: висловлювати та аргументувати власну думку, поважати позицію інших; зіставляти почуте з власним досвідом; робити висновки із спостережень

та досліджень разом з учителем або самотійно; систематизувати та узагальнювати інформацію з різних джерел.

Основні завдання

- Збагачувати активний словник,
- Активізувати пізнавальну діяльність дітей.
- Спонукаати дітей дбати про своє здоров'я.
- Виховувати наполегливість під час виконання завдання.
- Виховувати бажання конструювати з LEGO.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: печінка, фільтр, внутрішні органи, кров, глюкоза, жовч.

Опис вправи:

1. Робота з текстом.

Печінка — дуже цікавий орган. По-перше, це один із найбільших внутрішніх органів. По-друге, він забезпечує цілу низку життєво важливих функцій. Розглянемо деякі факти про цей неймовірний орган.

- Печінка відповідає за подачу вітамінів та глюкози в мозок, бореться з інфекціями та зберігає поживні речовини. Вона отримує і накопичує вітаміни. У ній міститься велика кількість заліза, яке вона стабільно постачає решті організму.
- В печінці завжди міститься 1/10 загальної кількості крові нашого організму.
- Печінка працює як специфічний фільтр, що очищує кров від шкідливих речовин, які надходять із повітря та їжі. Вона фільтрує близько півтора літра крові щохвилини. Саме печінці доводиться найважче, коли в наш організм потрапляє щось отруйне.
- Печінка відповідає за вироблення жовчі, що допомагає нам перетравлювати їжу. Жовч відіграє дуже важливу роль: виводить із нашого організму речовини, які йому більше не потрібні.

Наша печінка має надзвичайну здатність до самовідновлення. Але цим не варто зловживати, адже всьому є межа.

- Як ви розумієте слово “фільтр”?
- Чи бачили ви фільтри? Де?
- Чому, на вашу думку, печінку називають фільтром організму?
- Якщо печінка виконує купу такої різної роботи, чи може вона втомлюватись і хворіти?

2. Гра «Корисно – шкідливо»

Із цеглинок червоного та синього кольорів побудувати будиночки. Розмістіть у **червоні будиночки** – картки на яких зображені корисні продукти для печінки, а в **синій** – шкідливі.

Варіанти розширення/додаткові завдання:

Вправа «Кольоровий сенкан»

Побудуйте із цеглинок LEGO DUPLO вірш-сенкан до слова «Печінка»

Жовта цеглинка. Тема _____ (1 іменник)

Помаранчева цеглинка. Опис _____ (2 прикметника)

Червона цеглинка. Дія _____ (3 дієслова)

Синя цеглинка. Ставлення _____ (фраза - 4 слова)

Зелена цеглинка. Перефразування _____ (одне слово)

Можливий варіант сенкану.

Печінка.

Велика, червоно-коричнева

Перетворює, захищає, відновлюється

Печінка — важливий орган людини.

Здоров'я.

Тугова О.І.

учитель початкових класів,

Комунальної установи Сумська

загальноосвітньої школа І-ІІІ ступенів №27,

м.Суми, Сумської області

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Як зберегти своє здоров'я?

Назва вправи: Гра «Обираємо здоров'я»

Діти вчать: висловлювати та аргументувати власну думку, поважати позицію інших; зіставляти почуте з власним досвідом; робити висновки із спостережень та досліджень разом з учителем або самостійно; систематизувати та узагальнювати інформацію з різних джерел.

Основні завдання

- Збагачувати активний словник,
- Активізувати пізнавальну діяльність дітей.
- Спонукати дітей дбати про своє здоров'я.
- Виховувати наполегливість під час виконання завдання.
- Виховувати бажання конструювати з LEGO.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: здоров'я, корисна та шкідлива їжа, фрукти, вітаміни.

Опис вправи:

Виберіть цеглинку колір, якої асоціюється у вас з людиною.

Послухайте твердження. Якщо воно істинне, то легенько підкиньте цеглинку вгору, якщо твердження хибне — тримайте цеглинку в руках. Перетворіть хибне твердження на істинне.

- ✓ Кожного ранку раненько встаю. (Так)
- ✓ Вставши, швиденько вдягаюсь. (Так)
- ✓ Потім вмиватись я забуваю, так і до школи іду. (Ні)
- ✓ Зубки чищу я щодня. (Так)
- ✓ Милом личко я вмиваю. (Так)
- ✓ Та грязненькою ганчіркою очі протираю. (Ні)
- ✓ Вранці снідять не люблю. (Ні)
- ✓ Фрукти їм неміті. (Ні)
- ✓ Із мікробами дружу. (Ні)
- ✓ З вітамінами дружу, щоб здоровим бути. (Так)
- ✓ Корисно їсти багато цукерок. (Ні)
- ✓ Їсти потрібно 12 разів на день. (Ні)
- ✓ Ви повинні вживати корисну та різноманітну їжу. (Так)
- ✓ Вам корисно їсти тільки макарони. (Ні)

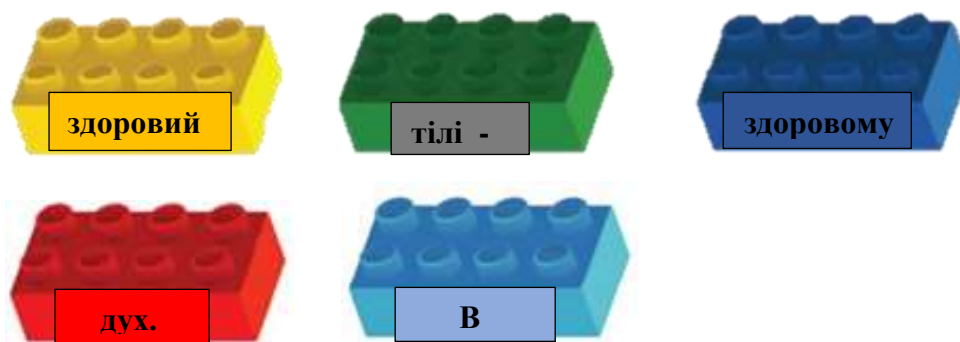
Варіанти розширення/додаткові завдання:

1. Відтворити прислів'я. Пояснити їх зміст.

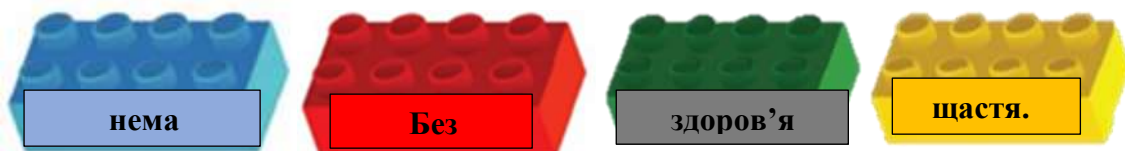
- Все можна купити, тільки здоров'я ні.

- В здоровому тілі — здоровий дух.

- Без здоров'я нема щастя.

2. Прочитай встав пропущені слова. Побудуй вежу з цеглинок.

Людина не може працювати без відпочинку, бо тоді в неї починає бракувати _____, погіршується _____ і знижується _____, вона все робить _____. Від втоми стає поганим _____. Людина навіть може _____.

*Ягуна І.Д.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання: Як працює серце?

Назва вправи: Гра «Серце – мотор людини»

Діти вчать: конструювати з LEGO органи людини, порівнювати, розрізняти деталі за формою, кольором; слухати і відповідати на запитання, використовувати на практиці набуті знання, удосконалювати вміння розповідати, розвивати візуальну пам'ять, розвивати конструктивні здібності.

Основні завдання

- Поглибити знання учнів про органи людини.
- Закріпити знання про роботу серця людини.
- Виховувати бажання піклуватися про своє здоров'я.

Обладнання: цеглинки LEGO SYSTEM, LEGO DUPLO.

Ключові слова: серце, кровоносна система.

Хід заняття

1. Вправа «Асоціативний куш».

- Які у вас виникають асоціації, коли чуєте слово *серце*? (Діти висловлюються і записують свої асоціації на дошці) *Можливий варіант відповідей-асоціацій.*

2. Вправа «Мозкова атака».

- Що ви знаєте про серце?

3. Перегляд відеофайлу «Як працює серце» (0 хв 13 с).

Посилання: <https://www.youtube.com/watch?v=hoYeYOkAPQM>

- Чи знаєте ви, як працює наше серце? Можете подивитися коротке відео і заглянути в середину організму людини.

4. Конструювання з LEGO SYSTEM, LEGO DUPLO. Робота в парах.

Завдання. Сконструйте серце людини. Продемонструйте серце однокласнику. Розкажіть один одному, як воно працює.

Тема 4

ФАКТИ І ТАЄМНИЦІ

*Лопатіна Л.О.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Як працює око?

Назва вправи: « Так чи ні? »

Діти вчать: пояснювати значення органів зору; з'ясувати, що впливає на здоров'я очей; дотримуватися санітарно-гігієнічних правил щодо профілактики порушень гостроти зору; висловлювати та аргументувати власну думку.

Основні завдання

- Розширити знання про органи зору.
- Дослідити значення органів зору.
- З'ясувати, що впливає на здоров'я очей.
- Формувати вміння берегти очі.
- Виховувати бережливе відношення до самого себе.
- Виховувати бажання конструювати з LEGO.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: орган зору, очі.

Опис вправи:

Під час рефлексії вчитель пропонує дітям взяти цеглинки LEGO DUPLO зеленого і червоного кольорів. Вчитель читає твердження. Якщо воно правдиве, то діти підіймають цеглинку зеленого кольору, якщо хибне – червоного.

Запитання до дітей

- Зір дозволяє визначити колір предметів, їх розміри, форму.
- За допомогою зору ми можемо дізнатися, який смак має лимон.
- Брови захищають око від поту.
- Віії і віка затримують пил.
- Сльози не відіграють ніякого значення для ока.
- Щоб зберегти зір, треба читати лежачи або в рухомому транспорті.
- Відстань до книги або зошита має бути 30-35 см від очей.
- Умиватися вранці та ввечері.
- Надмірне вживання солодоців корисне для органів зору.
- При читанні й письмі світло повинно освітлювати сторінку справа.
- Вживати в їжу петрушку, моркву, цибулю, помідори, солодкий червоний перець.
- Робити гімнастику для очей.

Варіанти розширення/додаткові завдання:

1. Відновіть народну мудрість, розташувавши цеглинки LEGO DUPLO в правильному порядку. Поясніть зміст вислову..

дзеркало

душі.

Очі -

Лопатіна Л.О.

учитель початкових класів,

Комунальної установи Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27, м.Суми, Сумської області

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Як я сприймаю інформацію ззовні?

Назва вправи: **« Розподіл»**

Діти вчать: називати органи чуття людини, їх функції, пояснювати їх роль в організмі людини; розуміти, як працюють органи чуття; об'єднуватися в групи для спільної діяльності.

Основні завдання

- Поглибити знання про органи чуття, їх значення.
- Розвивати самостійне мислення.
- Дослідити, як працюють органи чуття.
- Формувати сенсорні основи сприймання.
- Виховувати наполегливість під час виконання завдання.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM, картки.

Ключові слова: органи чуття, язик, ніс, очі, вуха, шкіра.

Опис вправи: Вчитель пропонує дітям взяти цеглинки LEGO DUPLO. Він показує

картки (їжачок, полуниця, діти, які співають, квітучий бузок), а школярі сигналізують цеглинками, яким органом чуття це можна дослідити.

ніс

очі

вуха

шкіра

язик

Запитання до дітей

- За допомогою яких органів чуття ми можемо сприйняти предмети чи дії, зображені на картках?

Варіанти розширення/додаткові завдання:

1. Розгляньте цеглинки. З'єднайте фразеологізм та його значення.

Говорити собі під ніс

обманювати когось.

Водити за носа

погордливо ставитися до інших.

Дерти носа

говорити нерозбірливо

Лопатіна Л.О.

*учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Що таке опорно-рухова система?

Назва вправи: «Істинні, хибні»

Діти вчать: розрізняти елементи опорно-рухової частини та їх функції, розмірковувати про значення фізичних вправ для життя та здоров'я людини; пояснювати важливість розвитку м'язів; об'єднуватися в групи для спільної діяльності; висловлювати та аргументувати власну думку; розвивати дрібну моторику рук; удосконалювати вміння розповідати, складати розповідь.

Основні завдання

- Поглибити знання дітей про опорно-руховий апарат, його частини та значення.

- Дослідити значення м'язів, користь фізкультури для опорно-рухової системи та здоров'я в цілому.
- Формувати вміння створювати власне висловлення на основі побаченого.
- Розвивати дрібну моторику рук.
- Виховувати наполегливість під час виконання завдання.
- Виховувати бажання конструювати з LEGO.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: Опорно-руховий апарат, м'язи, хребет, скелет.

Опис вправи:

Після опрацювання теми, вчитель пропонує дітям взяти цеглинки LEGO DUPLO зеленого і червоного кольорів. Вчитель читає твердження. Якщо воно істинне, то діти підіймають цеглинку зеленого кольору, якщо хибне – червоного.

Запитання до дітей

- Опорно-рухова система утворює каркас і надає форму тілу.
- Опорно-рухова система захищає внутрішні органи.
- Хребет захищає головний мозок.
- Опорно-рухова система дає можливість пересуватися у просторі.
- Скелет може рухатися сам.
- Кістки та м'язи разом із хрящами, суглобами та зв'язками утворюють опорно-рухову систему людини.

Далі вчитель пропонує здобувачам освіти перетворити хибні висловлювання на істинні.

Запитання до дітей

- Чому важливо підтримувати працездатність м'язів?
- Як їх розвивати? Навіщо?

Вчитель пропонує об'єднатися в групи, зайняти місця за партами, на килимку... Взяти конструктор LEGO SYSTEM. За допомогою конструктора зобразити спортивний інвентар, який допомагає розвивати м'язи. Після цього діти презентують свою роботу.

*Лопатіна Л.О.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Чому важливо мати гарну поставу?

Назва вправи: «Будуємо вежу гарної постави»

Діти вчать: пояснювати, що таке правильна постава, чим правильна постава важлива для здоров'я людини; розповідати, як сформувати і зберегти правильну поставу, дотримуватися цих рекомендацій у власному житті; удосконалювати вміння розповідати; складати розповідь;

розвивати дрібну моторику рук; формувати сенсорні основи сприйняття.

Основні завдання

- Дослідити, що таке правильна постава та чим вона важлива для здоров'я людей.
- Удосконалювати вміння складати розповідь, розповідати.
- Розвивати дрібну моторику рук.
- Формувати сенсорні основи сприймання.
- Виховувати дбайливе та відповідальне ставлення дітей до свого здоров'я.
- Виховувати бажання конструювати з LEGO.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: постава, здоров'я.

Опис вправи:

Після дослідження на уроці вчитель пропонує із даних цеглинок побудувати вежу, яка розкриє, в чому секрет правильної постави.

Підтримує в тонусі м'язи, суглоби.

Робить людину привабливою.

Призводить до збоїв в роботі органів дихання, до сутулості.

Правильно розподіляє навантаження по всьому тілу.

Забезпечує зручне положення внутрішніх органів.

Є профілактикою захворювань опорно-рухового апарату.

Запитання до дітей:

- Чи міцно тримається побудована вами вежа?
- А коли вона може зламатися?
- До чого це призведе?
- Поміркуйте, використовуючи записи на побудованій вежі, продовжіть речення: «Постава для людини важлива, тому що...»

Далі вчитель пропонує здобувачам освіти об'єднатися в групи, зайняти місця за партами, на килимку... Взяти конструктор LEGO SYSTEM. За допомогою конструктора зобразити предмети, які впливають на формування постави. Після цього діти презентують свої роботи.

*Макошенець С.В.,
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м. Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Як я з'явився/з'явилася на світ?

Назва вправи: «Чим ми різні?»

Діти вчать: розуміти цінність і неповторність життя людини; розвивати дрібну моторику рук; розвивати візуальну пам'ять та уяву; удосконалювати вміння розповідати; висловлювати та аргументувати власну думку; удосконалювати вміння порівнювати та аналізувати; робити висновки із спостережень та досліджень разом з учителем або самостійно; систематизувати та узагальнювати інформацію з різних джерел.

Основні завдання

- Продовжувати формувати уявлення про те, як зароджується життя людини, як дитина росте і розвивається.
- Спонукаати дітей замислитися про диво життя, його цінність і неповторність.
- Розвивати інтерес до нових відкриттів, здатність до самостійного навчання.
- Активізувати пізнавальну діяльність дітей.
- Збагачувати активний словник відповідно до теми.
- Розвивати самостійне мислення, вміння досліджувати, уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, дрібну моторику, критичне мислення, навички вільного спілкування.
- Виховувати інтерес до вивчення людського організму.

Обладнання: схема розвитку немовляти в утробі, LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: клітини, матка, плід, немовля.

На початку вправи вчитель розповідає дітям про цікавий процес у нашому житті – це зародження нового життя. Всього з 2 клітинок утворюється немовля – повноцінна людина.

Педагог пропонує дітям розглянути схему, як розвивається дитина всередині утробі матері.

Цікаві факти про немовлят:

- ✓ Новонароджена дитина може спати 22 години на добу.
- ✓ За перший рік життя немовлята збільшують свою вагу майже втричі.
- ✓ З народження очі людини не змінюють свого розміру протягом усього життя.
- ✓ Перші зубки в немовлят з'являються приблизно за рік після народження.

Запитання до дітей:

- Коли в тебе день народження?

- Як і хто тобі обрав ім'я ?

- А чи знали батьки хто у них народиться – хлопчик чи дівчинка?

З самого моменту зародження хлопчики та дівчатка відрізняються одне від одного, але в той же час і схожі. Всі мають серце, легені та інші органи, які ми навіть не можемо побачити. Всі ми маємо різні уподобання, але це не повинно заважати нам бути разом, гратися та дружити.

Далі вчитель пропонує об'єднатися дітям у групки, розділити між собою цеглинки LEGO DUPLO та LEGO SYSTEM та розподілити їх по кольорам. Червоний – те, що притаманне дівчаткам, синій – тільки хлопчикам, жовтий – спільні характеристики чи вподобання. Діти по черзі обирають цеглину та називають, що притаманне лише їм або спільне (це можуть бути і предмети , і риси характеру, тощо). Потім всі разом порівнюють кількість та аналізують.

Кожна людина, яка з'явилася на світ, є неповторною та унікальною особистістю. І ви також.

Педагог пропонує стати дітям в коло і по черзі називати свою особливу рису характеру, притаманну емоцію та найулюбленіше заняття / хобі.

*Макошенець С.В.,
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Для чого людині шкіра?

Назва вправи: «Шкідливо чи корисно?»

Діти вчать: розрізняти деталі за формою на дотик; розвивати дрібну моторику рук; формувати сенсорні основи сприйняття; розвивати візуальну пам'ять та уяву; удосконалювати вміння розповідати ; удосконалювати вміння порівнювати та аналізувати.

Основні завдання

- Ознайомити з будовою шкіри людини.
- Дослідити властивості шкіри.
- З'ясувати значення шкіри для організму людини.
- Активізувати пізнавальну діяльність дітей.
- Збагачувати активний словник відповідно до теми.

- Розвивати самостійне мислення, вміння досліджувати, уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, дрібну моторику, критичне мислення, навички вільного спілкування.
- Виховувати інтерес до вивчення людського організму.

Обладнання: ілюстрація з будовою шкіри, LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: шкіра, епідерма, дерма, гіподерма, пора.

На початку вправи вчитель розповідає дітям про будову шкіри, використовуючи ілюстрацію, про те, що шкіра є захисником організму (захищає внутрішні органи від пошкоджень, приймаючи на себе поштовхи, опіки та удари, захищає організм від мікробів, від спеки та холоду).

А ще наша шкіра дуже чутлива. І навіть з заплющеними очима ми можемо розпізнати що у нас в руках. Педагог пропонує дітям пограти у парах: одна дитина заплющує очі, а інша дає їй в долоньку будь-яку деталь з набору LEGO SYSTEM. Дитина з заплющеними очима має описати ту іграшку, що отримала і навіть пофантазувати якого кольору вона може буде. Потім міняються ролями.

Вчитель пропонує дітям взяти цеглинки LEGO DUPLO. Одна дитина за партою обирає собі цеглинку червоного кольору з написом «шкідливо», друга дитина обирає зелену з написом «корисно». Вчитель зачитує правила гігієни, які слід дотримуватися, щоб шкіра була здорова, але деколи допускає і ті правила, які слід оминати. В цей час діти підіймають догори цеглинки, відповідно: червона – шкідливо для шкіри, зелена – корисно.

На наступному етапі педагог ознайомлює дітей з цікавими фактами про шкіру:

- ✓ Загальна вага шкіри середньої людини складає 3-4 кг. А може досягати і до 10 кг.
- ✓ Найтовстіша шкіра знаходиться на ступнях (0,5 мм).
- ✓ Найтонша шкіра на повіках.
- ✓ Кожну хвилину із нашої шкіри злущується більше 30 000 мертвих клітин. Це означає, що в рік ми втрачаємо 4 кг клітин шкіри.
- ✓ Понад 50 % пилюки в домі складається з нашої шкіри.
- ✓ Наша шкіра виробляє близько 500 мл поту щодня.

Запитання до дітей:

- Чому шкіра має таку назву?
- Як змінюється наша шкіра влітку, коли нам жарко? А взимку, коли морозно?

Варіанти розширення/додаткові завдання:

1. Створити з цеглинок LEGO DUPLO модель будови шкіри (3 шари, додавши пори, волосинки, тощо).

Тема 5

СВІТ НЕВИДИМИЙ

Заїкіна Н.В.

учитель початкових класів,

Комунальної установи Сумська

загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,

м.Суми, Сумської області

Проблемне питання: **Що таке віруси та як вони спричиняють хворобу?**

Назва вправи: **«Знайди слово»**

Діти вчаться: вирішувати проблемні ситуації, зосереджуватися під час виконання ігрових завдань, шукати потрібну інформацію, не боятися висловлювати свою думку та доводити власну точку зору.

Основні завдання

- Складання правильних висловлювань про віруси.
- Збагачення активного словника дітей з теми, що вивчається.
- Розвиток мислення, уяви, доказового та зв'язного мовлення, уваги, дрібної моторики, критичного мислення, навичок вільного спілкування;
- Виховання бажання конструювати з LEGO.

Обладнання: LEGO DUPLO.

Ключові слова: віруси, мікроорганізми, небезпека.

Хід вправи:

Дітям пропонується робота у парах для обговорення та відтворення тексту. На цеглинках LEGO DUPLO прописані слова, які пропущено у тексті. Завдання дітей вставити цеглинки правильно.

Важливою, небезпечними, живих клітин, отрута, захворювання, живого.

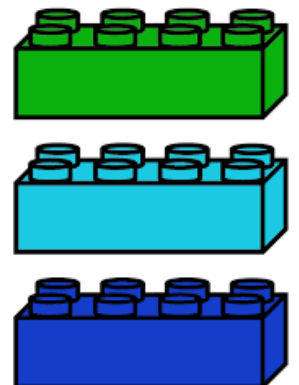
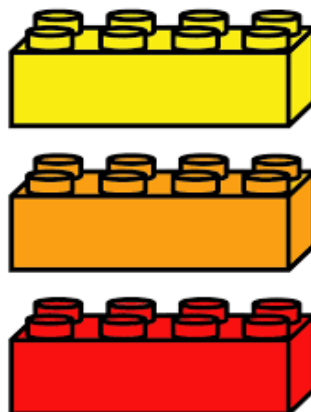
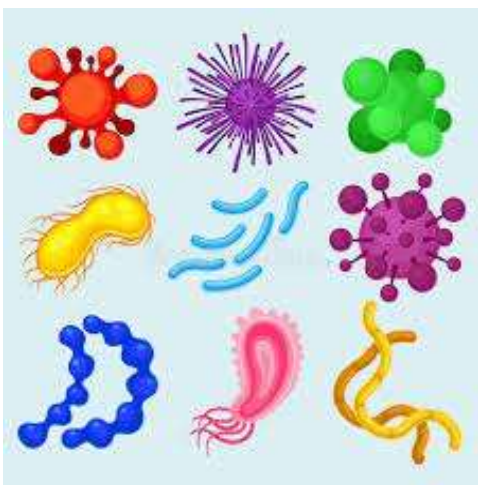
Слово "вірус" із латинської перекладається як .

Віруси є частиною природи.

Вони не проявляють ознак поза організмами.

Вони можуть відтворюватися лише всередині .

Віруси бувають , тому що можуть спричинити .

Заїкіна Н.В.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області

Проблемне питання: Як захиститися від вірусів?

Назва вправи: «Так чи ні»

Діти вчаться: висловлювати та аргументувати власну думку, поважаючи позицію інших; визначати характерні особливості вірусів та знаходити способи захисту від них; зіставляти почуте з власним досвідом; розуміти необхідність вивчення даної теми.

Основні завдання

- Визначення найкращих і оптимальних способів захисту від вірусів.
- Збагачення активного словникового запасу дітей відповідно до тематики.
- Розвиток самостійного мислення, уяви, усного мовлення, уваги, дрібної моторики, критичного мислення, тренування пам'яті, навичок вільного спілкування;
- Виховання бажання конструювати з LEGO.

Обладнання: LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: вакцинація, джерела інформації, ризик.

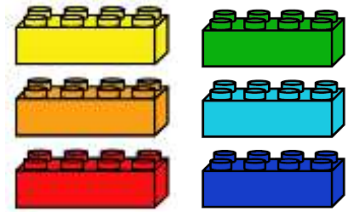
Хід вправи:

Діти працюють як індивідуально, так і у парі чи групі. Вчитель пропонує на слайдах запитання, а діти повинні «сигналізувати» правильну відповідь відповідною цеглинкою LEGO. Можна також під час цієї вправи заздалегідь обговорити з дітьми відповідну важливість кольорів цеглинок. Наприклад кольори зелений, синій та блакитний «відповідатимуть» за слово «ТАК», а цеглинки червоного, помаранчевого та жовтого кольорів – за слово «НІ». Причому слід звернути увагу дітей, що (наприклад)

зелений та червоний колір важливіші «ТАК» або «Ні» від решти кольорів. Відповідь такою цеглинкою сигналізує про безсумнівне її виконання. Причому дитина, яка відповіла цеглинкою зеленого чи червоного кольору повинна довести свою думку.

Запитання до дітей:

1. Надійним джерелом інформації про поширення вірусів є соціальні мережі.
2. У групі ризику – люди із хронічними захворюваннями і старші за 60 років.
3. Найефективнішим способом захисту від вірусних інфекцій є вакцинація.
4. Зазвичай віруси не передаються через повітря, яким ми дихаємо.
5. Якщо захворів хтось у класі чи із сусідів, то треба припинити спілкування з ним.
6. Якщо у тебе чи в когось із рідних з'явився кашель чи підвищилася температура, треба подзвонити сімейному лікарю.
7. Ти обов'язково заразишся на «Коронавірус» при спілкуванні з людиною китайської національності?

8. При кашлі та чиханні необхідно прикривати рот серветкою або рукою?
9. Якщо вживати в їжу велику кількість часнику та цибулі, то не захворієш на ГРВІ?
10. Якщо ти захворів, то необхідно негайно звернутися до лікаря?
11. ГРВІ обов'язково потрібно лікувати антибіотиками?

Заїкіна Н.В.

*учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Проблемне питання: Де живуть бактерії?

Назва вправи: «Виростимо речення» або сенкан «Що я знаю про віруси»

Діти вчаться: застосовувати практично отримані знання про віруси та бактерії, висловлювати думку усно та письмово, самостійно або спільно виконувати завдання, домовлятися, поважаючи позицію інших; зіставляти почуте з власним досвідом; розуміти необхідність вивчення даної теми.

Основні завдання

- Визначення основних ознак бактерій та вірусів.
- Збагатити активний словник дітей відповідно до тематики.
- Розвивати логічне мислення, уяву, усне та писемне мовлення, увагу, дрібну моторику, критичне мислення, тренувати пам'ять, навички вільного спілкування;
- Виховувати бажання конструювати з LEGO.

Обладнання: LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: бактеріологія, електронний мікроскоп, повноцінні організми.

Хід вправи:

Діти можуть виконувати дане завдання як у парі, так і в групах.

Починають вправу з однієї цеглинки. Далі відповідно до структури:

тема $\Rightarrow$ **опис** $\Rightarrow$ **дія** $\Rightarrow$ **ставлення** $\Rightarrow$ **ерефразування** $\Rightarrow$ **тності**

Вчитель поступово додає по одній цеглинці, діти добирають слова чи речення відповідно до структури

Наприклад:

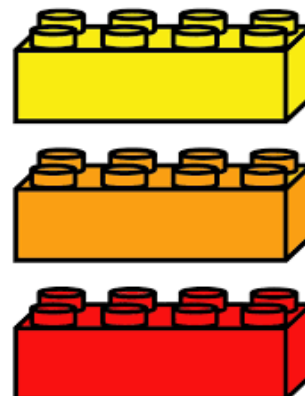
Бактерія

Корисна, невидима.

Допомагає, перетравлює, захищає.

Бактерії допомагають перетравлювати їжу.

Користь.

Заїкіна Н.В.

учитель початкових класів,

Комунальної установи Сумська

загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,

м.Суми, Сумської області

Проблемне питання: Чи всі мікроби шкідливі?

Назва вправи: «З'єднай слово і малюнок»

Діти вчаться: розпізнавати віруси за описом та складати їх коротку характеристику, закріплюють набуті знання з вивченої теми, вчаться домовлятися, поважаючи позицію інших; зіставляти почуте з власним досвідом; розуміти необхідність вивчення даної теми.

Основні завдання

- Визначення основних характеристик грибів, бактерій та вірусів.
- Збагачення активного словникового запасу дітей відповідно до теми, яка вивчається.
- Розвивати логічне мислення, уяву, усне та писемне мовлення, увагу, дрібну моторику, критичне мислення, тренувати пам'ять, навички вільного спілкування;
- Виховувати бажання конструювати з LEGO.

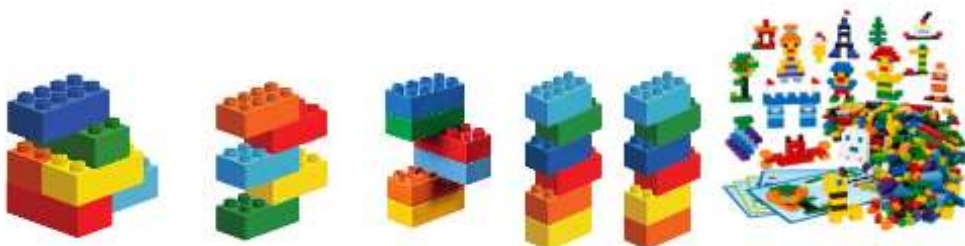
Обладнання: LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: вірусологія, гриби, бактерія, вірус.

Хід вправи:

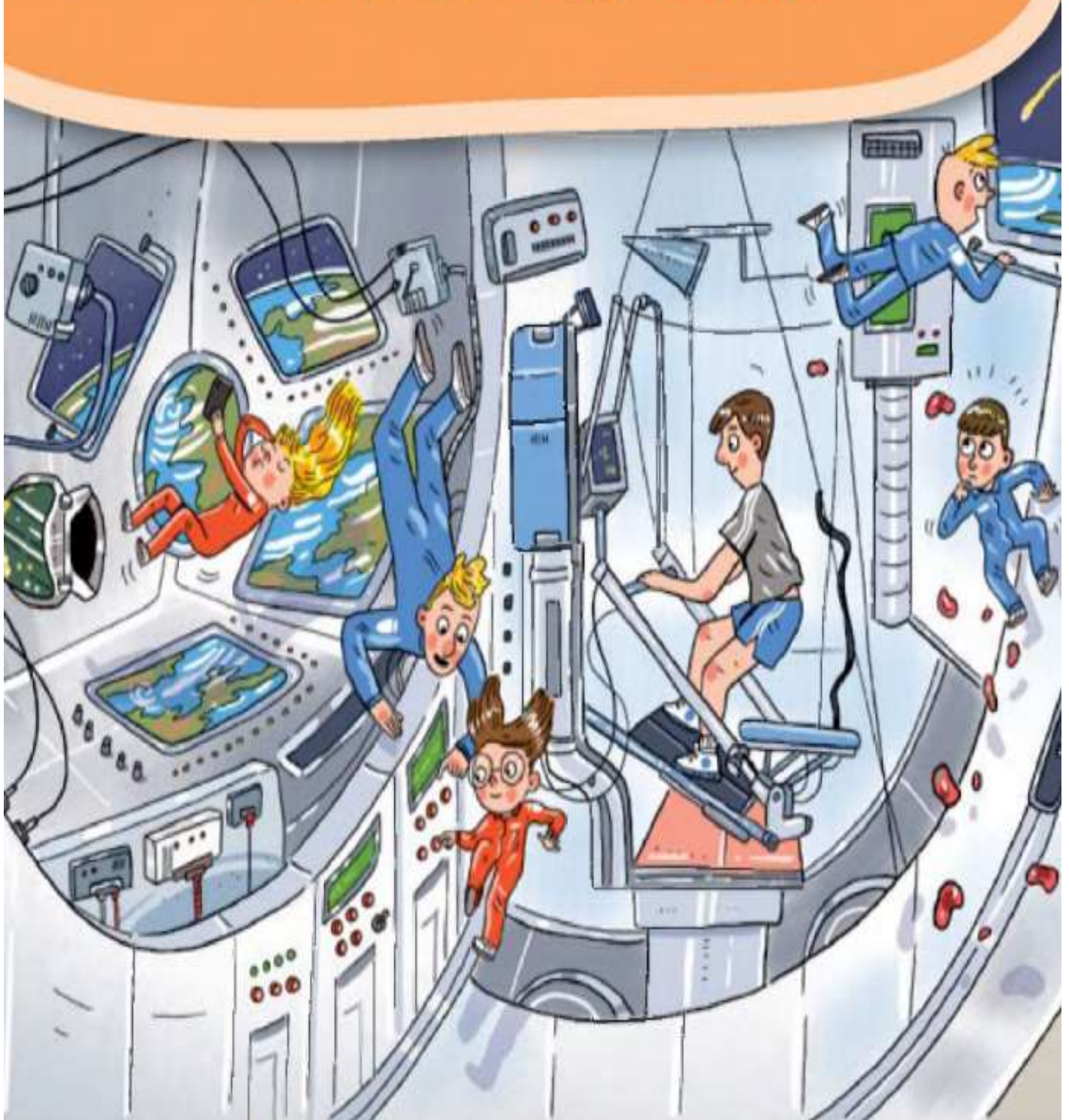
Діти працюють у групах. Одна група дітей отримує цеглинки з відповідними наліпками вірусу, бактерії чи грипу. У іншій групі є висловлювання про них. Кожна група повинна об'єднатися між собою таким чином, щоб утворилася зв'язна відповідь.

Крім того дітям пропонується завдання придумати своє ім'я даному вірусу, бактерії чи грибу, створити його за допомогою цеглинок, надавши свою власну форму, а також презентувати розповідь, доповнивши інформацію власними дослідженнями.

Тема 6

СВІТ НЕВІДОМИЙ

Луговська І.О.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області

Проблемнезапитання: Що таке сузір'я та які вони бувають?

Назва вправи: Що таке сузір'я?

Діти вчать: розрізняти види сузір'їв, розуміти значення їх назв; розвивати дрібну моторику рук; формувати сенсорні основи сприйняття; розвивати візуальну пам'ять; удосконалювати вміння розповідати про небесні світила.

Основні завдання:

- Поглибити знання про сузір'я, їх характерні ознаки.
- Вчити учнів визначати особливості кожної групи сузір'їв.
- Сприяти формуванню знань учнів про зірки, сузір'я зоряного неба.
- Формувати вміння називати і показувати 2-3 сузір'я зоряного неба.
- Ознайомити з зодіакальними сузір'ями.
- Закріплювати вміння добирати синоніми, антоніми.
- Закріплювати вміння визначати рід і число іменників.
- Розвивати дрібну моторику рук.
- Формувати сенсорні основи сприймання.
- Виховувати наполегливість під час виконання завдання.
- Виховувати повагу до однокласників.
- Виховувати бажання конструювати з LEGO.

Обладнання: фото різних видів сузір'їв, цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: види зодіакальних сузір'їв.

Хід вправи:

Учитель поглиблює знання учнів із поняття «Сузір'я» у вигляді бліц-опитування.

- ✓ Що таке сузір'я? (Сузір'я – це скупчення зірок.)
- ✓ Скільки існує сузір'їв на зоряному небі? (88)
- ✓ Яке сузір'я найлегше знайти на зоряному небі? (Велику Ведмедицю)
- ✓ Яка зірка найяскравіша і найближча до Землі? (Полярна зірка)

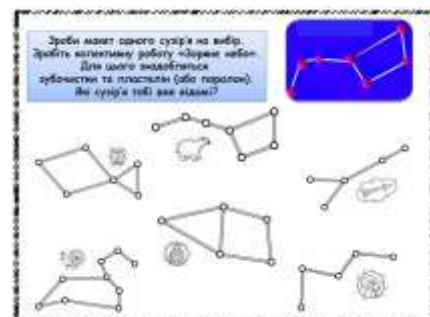
1 Етап роботи

Учитель роздає аркуш паперу, на якому олівцем написані найвідоміші сузір'я. Учнім треба за допомогою LEGO.

2 Етап роботи

Потім знайомить учнів із зодіакальними сузір'ями.

- ✓ Зодіакальні сузір'я — це 12 сузір'їв, якими проходить річний шлях видимого руху Сонця серед зірок. Земля обертається навколо Сонця по великому колу. Витрачаючи на один оберт рівно рік, вона що місяця зустрічає нове сузір'я.
- ✓ Більшості з них стародавні греки дали назви тварин. Ось і вийшло коло тварин, або грецькою — зодіак.

- ✓ В основі слова «зодіак» лежать грецькі слова «тварина» і «коло». І дійсно, 11 зодіакальних сузір'їв із 12 (виняток — Терези) мають назви живих істот: Овен, Телець, Близнюки, Рак, Лев, Діва, Скорпіон, Стрілець, Козеріг, Водолій, Риби.

Учитель визначає колір LEGO і пору року. Наприклад: зелений-весна, жовтий-осінь, синій-зима, оранжевий-літо. Учитель називає пору року, а учні піднімають цеглинки, у яку пору року вони народилися.

Варіанти розширення/додаткові завдання:

- 1.Визначити рід іменників–зодіакальних сузір'їв.
- 2.Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість складів у назвах зодіакальних сузір'їв.

Луговська І.О.

учитель початкових класів,

Комунальної установи Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27, м.Суми, Сумської області

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання: Які таємниці приховують планети?

Назва вправи: Таємниці планет

Діти вчать: розрізняти планети, розуміти значення їх назв; розвивати дрібну моторику рук; формувати сенсорні основи сприйняття; розвивати візуальну пам'ять; удосконалювати вміння розповідати про небесні світила.

Основні завдання:

- Поглибити знання про планети, їх характерні ознаки.
- Вчити учнів визначати особливості кожної планети.
- Дати елементарні уявлення про стан планет Сонячної системи.
- Навчити учнів розрізняти планети.
- Продовжити формувати уявлення про Космос як простір, що існує за межами планети Земля.
- Сприяти формуванню знань учнів про зірки, сузір'я зоряного неба.
- Формувати вміння називати і показувати 2-3 сузір'я зоряного неба.
- Закріплювати вміння добирати синоніми, антоніми.
- Розвивати дрібну моторику рук.
- Формувати сенсорні основи сприймання.
- Виховувати наполегливість під час виконання завдання.
- Виховувати повагу до однокласників.
- Виховувати бажання конструювати з LEGO.

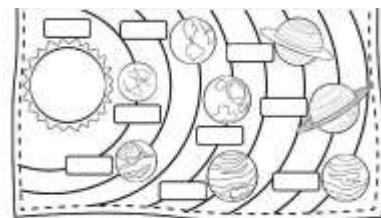
Обладнання: фото планет, цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: планети Сонячної Системи.

Хід вправи: Учитель на попередньому уроці розповідає про особливості кожної планети. Потім пропонує дітям відтворити характерні особливості планет у Сонячній системі за допомогою цеглинок LEGO.

I етап роботи

Ця вправа проводиться у вигляді описового диктанту. Учитель описує планету, а учні на карті викладають цеглинку LEGO.

✓ Це третя від Сонця планета Сонячної системи, єдина планета, на якій відоме життя, домівка людства. Її ще називають «зеленою планетою» (**Земля, зелена цеглинка**).

✓ Це невелика планета, більша ніж Плутон і Меркурій, але трохи більша, ніж половина розміру Землі. Через криваво-червоний колір його іноді називають Червоною планетою, бо в його ґрунті міститься багато заліза. (**Марс, червона цеглинка**)

✓ Це п'ята і найбільша планета Сонячної системи. Уся видима поверхня Юпітера - щільні хмари, розташовані на висоті близько 1000 км над "поверхнею", де газоподібний стан змінюється на рідкий і утворює численні шари жовто-коричневих, червоних і блакитнуватих відтінків. (**Юпітер, синя цеглинка**).

✓ Візитною карткою планети є його знамениті кільця, що оперізують планету навколо екватора і складаються з безлічі крижаних часток з розмірами від часток міліметра до декількох метрів. (**Сатурн, голуба цеглинка**).

✓ Це третій за яскравістю об'єкт на небі, її блиск поступається лише блиску Сонця та Місяця. Належить до планет, відомих людству з найдавніших часів. Вважається найжаркішою планетою. (**Венера, жовта цеглинка**).

✓ Це сьома від Сонця велика планета Сонячної системи, належить до планет-гігантів. Він має 27 супутників. (**Уран, оранжева цеглинка**).

✓ Це восьма за віддаллю від Сонця і четверта за розміром планета Сонячної системи, що належить до планет-гігантів. Світло від Сонця доходить до Нептуна трохи більше, ніж за 4 години, тому відсвічується вона «фіолетовими кольорами». (**Нептун, фіолетова цеглинка**).

✓ Це найближча до Сонця планета, Меркурій одержує від центрального світила значно більшу енергію, ніж, наприклад, Земля. (**Меркурій, фіолетова цеглинка**).

✓ Ця планету називають «твердою» планетою. (**Плутон, синя цеглинка**).

II етап роботи

Учитель розповідає, що планети Сонячної системи можна поділити на **2 групи**.

✓ **Перша група** — це планети земної групи: Меркурій, Венера, Земля, Марс. Вони невеликих розмірів, мають тверду поверхню і розташовані найближче до Сонця.

✓ **Друга група** — це планети-гіганти Юпітер, Сатурн, Уран, Нептун. Вони великих розмірів, складаються з газів, розташовані на більшій відстані від Сонця, ніж планети земного типу.

На кожній цеглинці LEGO записана назва планети. **Дівчатам** треба згрупувати назви планет земної групи, **хлопцям**-планети –гіганти.

Варіанти розширення/додаткові завдання:

- 1.Визначити рід і число іменників – назв планет.
- 2.Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість складів у назвах планет.
- 3.Скласти речення з назвами планет, знайти граматичну основу у реченні.
- 4.Розташувати назви планет за алфавітом.

*Луговська І.О.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке проблемне запитання: У чому унікальність планети Земля?

Назва вправи: Глобус розглядай – планету вивчай!

Діти вчать: розрізняти планети і супутники, розуміти значення їх назви планети Земля, її характерні особливості; розвивати дрібну моторику рук; формувати сенсорні основи сприйняття; розвивати візуальну пам'ять; удосконалювати вміння розповідати про небесні світила.

Основні завдання:

- Поглибити в учнів уявлення про Землю як одну з планет Сонячної системи.
- Продовжити формувати уявлення про Космос як простір, що існує за межами планети Земля.
- Ознайомити з моделлю Землі – глобусом.
- З'ясувати про модель Землі-глобус, його ознаки.
- Закріплювати вміння добирати синоніми, антоніми, багатозначні слова.
- Розвивати дрібну моторику рук.
- Формувати сенсорні основи сприймання.
- Виховувати наполегливість під час виконання завдання.
- Виховувати повагу до однокласників.
- Виховувати бажання конструювати з LEGO.

Обладнання: фото планети Земля, глобус, цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: планета Земля.

Хід вправи:

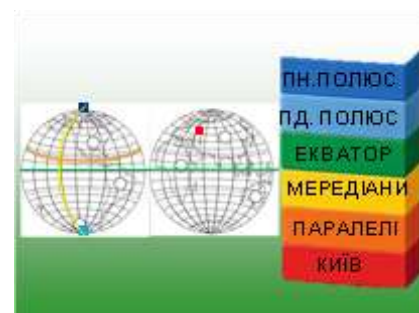
Учитель на уроці розповідає про глобус як зменшену модель Землі, його характерні особливості. Учні можуть відповісти на запитання учителя.

- Що таке глобус?
- Яку форму має глобус?
- Які кольори ви бачите на глобусі і що вони означають?
- Чому глобус називають «м'ячем у сітці»?
- Хто знає, як називаються лінії, що утворюють цю сітку?
- Що проходить через центр глобуса знизу вгору? Що з'єднує земна вісь? Як вона розташована?
- Які дві точки глобуса залишаються на місці при його обертанні?

1 етап роботи

Потім пропонує дітям відтворити умовні позначки на глобусі за допомогою цеглинок LEGO. Наприклад:

- Пустелі (**жовта цеглинка**);
- Ліси (**зелена цеглинка**);
- Гори (**оранжева, червона цеглинка**) і т.д..

2 етап роботи

Потім учитель поглиблює знання учнів про сітку на глобусі (полюси, екватор, меридіани, паралелі). Цеглинки мають бути підписані як на фото. Учитель показує на глобусі ці позначки, а учні піднімають цеглинку LEGO.

Варіанти розширення/додаткові завдання:

1. Визначити рід і число іменника Земля.
2. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість складів у цьому слові.
3. Скласти речення із словом Земля у значенні:
  - ✓ Планета;
  - ✓ Грунт;
  - ✓ Місце, де народилася людина.

Луговська І.О.

*учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м. Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання: Які космічні об'єкти є у Всесвіті?

Назва вправи: Які космічні об'єкти є у Всесвіті?

Діти вчать: розрізняти планети і супутники, розуміти значення їх назви планети Земля, її характерні особливості; розвивати дрібну моторику рук; формувати сенсорні основи сприйняття; розвивати візуальну пам'ять; удосконалювати вміння розповідати про небесні світила.

Основні завдання:

- Продовжити формувати уявлення про Космос як простір, що існує за межами планети Земля.
- Дати поняття про малі тіла Сонячної системи.
- Навчити розрізняти за ознаками астероїди, комети, метеорити.
- Виховувати інтерес до вивчення Всесвіту.
- Закріплювати вміння добирати синоніми, антоніми, багатозначні слова.
- Розвивати дрібну моторику рук.
- Формувати сенсорні основи сприймання.
- Виховувати наполегливість під час виконання завдання.
- Виховувати повагу до однокласників.
- Виховувати бажання конструювати з LEGO.

Обладнання: фото малих тіл Сонячної системи (астероїди, комети, метеорити), цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: малі тіла Сонячної системи (астероїди, комети, метеорити).

Хід вправи:

Учитель на уроці розповідає про малі тіла Сонячної системи. Зауважує, що вони відрізняються між собою за походженням, розміром.

- ✓ **Комета** — мале тіло Сонячної системи, яке обертається навколо Сонця і має кому, так званий хвіст.
  - ✓ **Астероїди** — малі планети, які в основному обертаються між орбітами Марса та Юпітера.
  - ✓ **Метеорити** — залишки метеорних тіл, які впали на Землю. Метеорні тіла — крупні тверді частини, які потрапляють в атмосферу.
- Учитель показує фото цих космічних тіл.

Комета

Астероїд

Метеорит

Потім учитель пропонує поділитися учням **на три групи**. На столі вони фантазують і викладають ці малі тіла Сонячної системи. Представник кожної групи «захищає» свою роботу, розповідає про свій космічний об'єкт.

Варіанти розширення/додаткові завдання:

1. Визначити рід і число іменників – астероїд, метеорит, комета.
2. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість складів у назвах.
3. Скласти речення з назвами малих тіл Сонячної системи, знайти граматичну основу у реченні.
4. Розташувати назви планет за алфавітом.

*Азарова Н.М.,
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м. Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання: **Як людина освоює космос?**

Назва вправи: **Гра « Чи вірите ви в те, що....»**

Діти вчать: розрізняти деталі за формою, кольором; розвивати дрібну моторику рук; формувати сенсорні основи сприйняття; розвивати візуальну пам'ять; удосконалювати вміння розповідати, пояснювати, складати речення.

Основні завдання

- Збагачувати знання про уявлення давніх людей про Землю і Всесвіт .
- Вчити учнів порівнювати, аналізувати, вибирати головне, робити висновки;
- Закріплювати вміння ділити слова на склади, виділяти приголосні та голосні звуки в словах.
- Розвивати в учнів уміння використовувати сучасні технології у повсякденному житті та, безпосередньо, під час вивчення природознавчих наук;
- Формувати сенсорні основи сприймання, уміння
- висловлювати свої думки, уміння вчитися.
- Виховувати гордість, що ми живемо в космічній державі.
- Виховувати любов до природи, пізнавальний інтерес.

- Виховувати бажання конструювати з LEGO.
- Виховувати наполегливість під час виконання завдань

Очікувані результати

Учень (учениця)

- знає уявлення давніх людей про Землю і Всесвіт;
- розуміє нероздільну єдність людини та Всесвіту;
- застосовує знання для розв'язання навчальних і життєвих ситуацій.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SESTEM, світлини космосу.

Ключові слова: Всесвіт, Земля, космос.

Відгадування ребусу

КОСМОС

Вірш У космосі так здорово!
Зірки і планети.
У чорній невагомості
Повільно пливуть!
У космосі так здорово
Гострі ракети
На величезній швидкості
Мчать там і тут!

Акрівірш
Комети, планети чи метеори
Орбіту свою зможуть легко знайти.
Сузір'я чудові, мов сни кольорові,
Могутні галактики — цілі світи.
Оселю всього: неживого, живого —
Словом одним ти скоріше назви.

Всі дослідження Всесвіту можна об'єднати у три групи:

1. Астрономічні спостереження з землі в обсерваторіях за допомогою астрономічних приладів.
2. Запуск супутників і не пілотованих космічних апаратів як орбітального, так і міжпланетного радіуса дії.
3. Політ людини у космос.

Хід вправи

У кожного на парті — цеглинки LEGO DUPLO червоного і зеленого кольору. Учитель читає твердження, а учні піднімають зелену цеглинку, якщо згодні із ним, і червону цеглинку, якщо не згодні.

Чи вірите ви в те, що...

1. Прилад для спостереження за небесними тілами – телескоп. ■
2. Меркурій найближче до Сонця, отже, це найгарячіша планета ■
3. Земля — третя планета від Сонця ■
4. Людина без скафандра вибухне у відкритому космосі ■
5. У космосі немає звуків ■
6. Людина без скафандра миттєво замерзне у відкритому космосі ■
7. Нам постійно видно лише одну сторону Місяця ■
8. Земля має не зовсім круглу форму ■

9. Білий — ось справжній колір Сонця ■■■■■
10. Обсерваторії – це спеціальні наукові установи, оснащені телескопами ■■■■■
11. Твердження про те, що Земля обертається навколо Сонця, а не навпаки, висловив великий польський учений М. Коперник. ■■■■■
12. Італійський учений Джордано Бруно вважав, що Всесвіт не має центру й меж. Існують незліченні землі, що кружляють навколо своїх сонць подібно до того, як наші вісім планет обертаються навколо нашого Сонця. ■■■■■

Варіанти розширення/додаткові завдання:

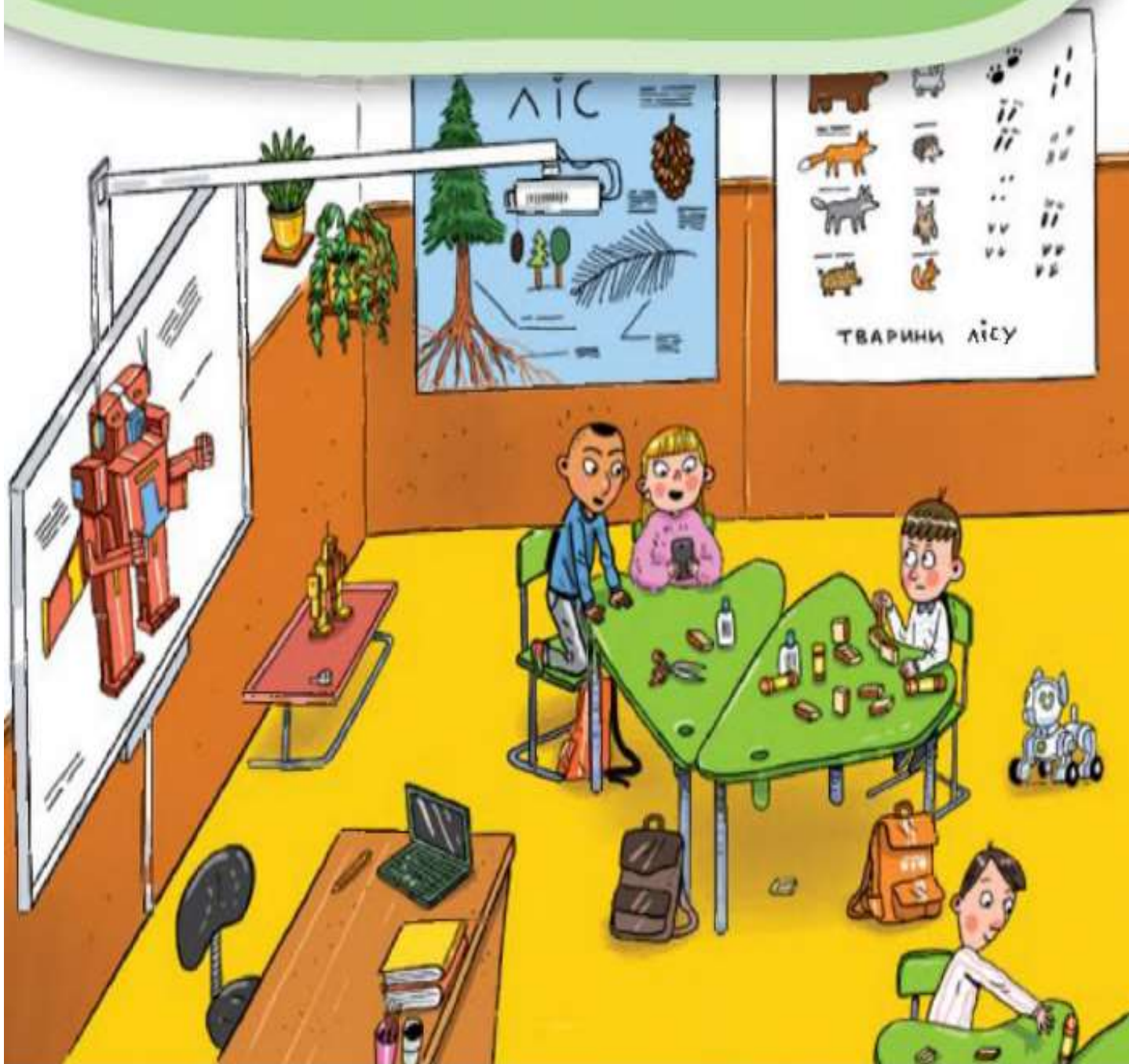
1. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість складів у словах: обсерваторії, телескоп.
2. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість звуків у словах: астрономія, Місяць.
3. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість букв у словах: астрономія, Місяць.
4. Скласти складне речення зі словами космонавт, обсерваторії.
5. З цеглинок LEGO SESTEM побудувати сюжет до теми «Космос».

Тема 7

ЯК ЦЕ ВЛАШТОВАНО?

*Азарова Н.М.,
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м. Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання: Для чого людям роботи?

Назва вправи: « Створи робота»

Діти вчаться: розрізняти деталі за формою, кольором; розвивати дрібну моторику рук; формувати сенсорні основи сприйняття; розвивати візуальну пам'ять; удосконалювати вміння розповідати, пояснювати, складати речення.

Основні завдання

- Збагачувати знання про різноманітність роботів .
- Вчити розрізняти роботів за призначенням.
- Вчити учнів мислити і пояснювати свою думку.
- Закріплювати вміння ділити слова на склади, виділяти приголосні та голосні звуки в словах.
- Розвивати дрібну моторику рук.
- Виховувати наполегливість під час виконання завдання.
- Виховувати любов до робототехніки .
- Виховувати бажання конструювати з LEGO.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM, світлини роботів, презентація.

Ключові слова: роботи, робототехніка.

Загадка

Сам - металевий, тмозок – електричний.
(Робот)

Висновок: Робот – це рукотворна річ, складна техніка. Яка допомагає людині.

Наука, яка займається роботами – робототехніка. Робототехніка допомагає людям в житті , полегшує працю людей.

Навіщо потрібні роботи?

Роботи в сучасному світі

- Форекс роботи
- Роботи на варті здоров'я людини
- Космічні роботи. Андроїди
- Високі технології для безпеки
- Інтелектуальна техніка на виробництві
- Роботи в сільському господарстві
- Повсякденне життя за участю роботів
- Роботи для розваг
- Роботи в освіті
- Роботи для презентацій

Перегляд відео-презентації «Різновиди роботів»

<https://www.youtube.com/watch?v=5LQxdM-QRxE>

Фізкультхвилинка із цеглинками Lego

Всі стомились працювати,

Будемо з «LEGO» відпочивати.

Жовта – тупаєм, кружляєм,

Від роботи спочиваєм.

А зелена – присідаєм,

Й руки вгору піднімаєм.

Голубу тримаю я – плескає вся дітвора.

В кошик цеглиночки складемо,

Працювати всі почнемо.

- Я думаю, про робота – помічника у навчанні мріє кожний школяр. Можливо настануть часи, коли роботи так тісно ввійдуть у наше життя. Що можна буде з ними й дружити. Зрозуміло, що вони ніколи не замінять людського спілкування.

Які плюси і мінуси високих технологій ?

Чим людина відрізняється від робота?

Яке майбутнє нас чекає?

Вправа «Створи робота»

- Сьогодні ви будете конструювати власних роботів із деталей конструктора LEGO SESTEM і презентувати свою роботу.

Варіанти розширення/додаткові завдання:

1. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість складів у слові: робот.
2. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість звуків у слові: робот.
3. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість букв у слові: робот.
4. Скласти ускладнене речення зі словом: робот.

*Азарова Н.М.,
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м. Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання: Як працює робот?

Назва вправи: Визнач послідовність

Діти вчаться: розрізняти деталі за формою, кольором; розвивати дрібну моторику рук; формувати сенсорні основи сприйняття; розвивати візуальну пам'ять; удосконалювати вміння розповідати, пояснювати, складати речення.

Основні завдання

- Збагачувати знання про різноманітність роботів .
- Вчити розрізняти роботів за призначенням.
- Вчити учнів мислити і пояснювати свою думку.
- Закріплювати вміння ділити слова на склади, виділяти приголосні та голосні звуки в словах.
- Розвивати уважність, наполегливість, цілеспрямованість, вміння долати труднощі.
- Розвивати допитливість, кмітливість при виконанні різноманітних завдань проблемного характеру.
- Виховувати наполегливість під час виконання завдання.
- Виховувати любов до робототехніки .
- Виховувати бажання конструювати з LEGO.
- Виховувати почуття справедливості, відповідальності.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM, світлини роботів, презентація.

Ключові слова: роботи, програма, оператор, робототехніка.

Вірш

Привіт, роботе, друже могутній,
Як живеш ти у світі майбутнім?

М'язи твої – металічні,
Думка твоя – електрична.

Ми з тобою гуртом пострибаємо

І в улюблені ігри пограємось.

Розповідь учителя або підготовлених дітей

Робот чудовий винахід людства . У нього «золоті руки» , і трудиться він без зупину. Робот став незамінним помічником людей на заводах , фабриках і навіть удома. Існують роботи-друзі. У домі пристарілих в Японії пацієнти по черзі бавляться з кумедним пухнастим «тюленьком». Цей робот реагує на дотик, світло, звук, зміну температури і навіть на те, як його тримають. Він імітує поведки тюленя та може видавати звуки, кліпати очима і рухати лапами. Вважають, що цей робот задовольняє одну з головних потреб людини — мати друга. Він, наче товариш, сприяє кращому самопочуттю пацієнтів.

Робот може безпосередньо виконувати команди оператора, може працювати за задалегідь складеною програмою або дотримуватись набору загальних вказівок з використанням технології штучного інтелекту.

Перегляд відео-презентації «Різновиди роботів»

<https://gdz4you.com/prezentaciyi/inshi/roboty-18944/>

Перегляд мультфільму про батарейку

— Що сподобалося в цьому мультику.

<https://www.youtube.com/watch?v=tiYpg12oJi0&feature=youtu.be>

— Яка побутова техніка живиться з батарейки.

Використані батарейки не можна викидати до смітника, бо вони отруюють землю довкола, їх потрібно відносити у спеціальні пункти зі збору батарейок.

Відео «Фізкультхвилинка з роботами»

<https://www.youtube.com/watch?v=IGNysQzwDFE>

Вправа «Визнач послідовність»

Викласти цеглинки LEGO DUPLO в певній послідовності.

Написати програму, за якою робот виконуватиме завдання

Продумати, з яких деталей має складатися робот.

Зібрати робота з деталей.

Придумати завдання для робота.

Протестувати робота, перевірити, як працює програма.

Відповідь:

Варіанти розширення/додаткові завдання:

1. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість складів у слові: вказівки.

2. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість звуків у слові: вказівки.
3. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість букв у слові: вказівки .
- 4.Скласти ускладнене речення зі словом: оператор.
5. Конструювати власних роботів із деталей конструктора LEGO SESTEM і презентувати свою роботу.

*Азарова Н.М.,
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання: Як влаштований ліс?

Назва вправи: Назви ярус лісу

Діти вчаться: розрізняти деталі за формою, кольором; розвивати дрібну моторику рук; формувати сенсорні основи сприйняття; розвивати візуальну пам'ять; удосконалювати вміння розповідати, пояснювати, складати речення.

Основні завдання

- Розширювати й уточнювати уявлення учнів про ліс та розмаїття рослин лісу.
- Розкрити цінність лісу для людини (естетичну, практичну, оздоровчу); вивчити ярусну структуру лісу.
- Розвивати мовлення, пам'ять, мислення, творчі здібності;
- Закріплювати вміння ділити слова на склади, виділяти приголосні та голосні звуки в словах.
- Розвивати дрібну моторику рук.
- Формувати сенсорні основи сприймання.
- Виховувати наполегливість під час виконання завдання.
- Виховувати любов до природи .
- Виховувати бажання конструювати з LEGO.
- Виховувати почуття відповідальності та дбайливе ставлення до природи, бажання охороняти та примножувати лісові насадження

Обладнання: цеглинка LEGO DUPLO, LEGO SESTEM, світлини рослин і тварин лісу.

Ключові слова: ліс, яруси лісу.

Багато лісу — не губи!

Мало лісу — бережи!

Нема лісу — посади!

Загадка

Навесні веселить, улітку холодить,

Восени годує, А взимку гріє. (Ліс)

Ліс – безцінний дар природи. Значення його в природі неможливо переоцінити. Ліси впливають на клімат, пом'якшуючи його. Завдяки рослинності в лісі нагромаджується значна кількість вологи. Ліс впливає на формування ґрунтів.

У житті людини ліс відіграє першочергову роль як надзвичайно важливий природний ресурс. Він дає матеріали для будівництва, деревообробної та мебельної промисловості, постачає сировину для паперової, сірникової та хімічної промисловості.

В Україні ліси займають площу близько 10 мільйонів гектарів. Різноманітний склад деревинних рослин у лісі.

- Ліс – це домівка для тварин, кожен мешканець живе на певному ярусі.

Хід вправи

Відгадай загадки. Назви ярус лісу

Послухайте загадки. Показати цеглинками ярус

- крони і стовбури дерев

- підлісок

- трав'яний ярус

- приземний ярус

1. Батько тисячу синів має,

Всім шапки робить, а собі немає.

(Дуб і жолудь)

2. Біла кора, тоненькі віти.

- Що то є? – відгадайте діти. (Береза)

3. Росте на гілці й під горою.

Зелена літом і зимою.

Від неї пахне смолкою,

А вколе – наче голкою. (Сосна)

4. У зеленім козушку,

В косяній сорочечці,

Я расту собі в лісочку.

Всім зірвати хочеться. (ліщина)

5. Ми у лісі проживаєм,

Дзвоном сонце зустрічаєм.

Маєм гарні сині очки,

Називаємось. ..(Дзвіночки)

6. Із перлин разочок,

зелений листочок.

Аромат духмяний

тішить ліс весняний. (Конвалія)

7. Квітка сонячна, красива,

Стане згодом сива-сива,

Вітерець її подмуха –

Стане миттю сивим пухом.

(Кульбаба)

8. Заспіва весна в ріжок

Квітка робить перший крок

Прошиває ковдру снігу

І веде до нас відлигу

Як зовуть цю ранню квітку?

Чи зустрінем її влітку? (Підсніжник)

9. Стережуть колючки її

цвіт весняний запашний,

а осінньої години —

червонясті намистини. (Шипшина)

10. В неї гарні, пишні віти,

І колючок не злічити...

Не байдужа до прикрас,

На свята спішить до нас. (Ялинка)

11. «Стоїть рослина кудряво, а кігті вовчі». Кучерявим рослину назвали за різьблені листя, а «кігті вовчі» – це що? Шипи. (Глід)

12. Пролетіло на хвості та й сховалось в хворості. (Білка)

13. Б'ється, стука молоток, поправляє нам лісок. (Дятел)

14. Хто спить, а очей не заплющує? (Заєць)

15. Без рук, без ніг, а по землі ходить. (Змія)

16. Повзун повзе, на базар голки везе. (Їжак)

- Чарівний і неповторний світ природи нашого рідного краю. В будь-яку пору року він нас дивує своєю красою і незвичністю.

Кожному з нас потрібно любити і берегти той край, де ми народилися і живемо. Відчувати себе частинкою природи, бути дбайливим господарем, вміти сприймати красу і жити за законом краси – повинен вміти кожен учень, кожна сім'я. боляче дивитись, як люди нівечать цю красу: навесні зривають ранньоквітучі рослини, «ранять» берези, зрубують ялинки.

Ще зовсім недавно полювання на тварин лісу не контролювалося. Майже знищено було зубрів, оленів, козуль, глухарів, тетеруків. Тепер цих тварин взято під охорону. Полювання на них заборонено. Для збереження і примноження рідкісних рослин і тварин створюють заповідники.

Варіанти розширення/додаткові завдання:

1. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість букв у словах: їжак, змія.

2. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість звуків у словах: заєць, змія.

3. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість складів у словах: ялинка, дуб.

4. Скласти 2 речення зі словом ліс: 1 речення - ліс – підмет, 2 речення – ліс – другорядний член речення.

5. З цеглинок LEGO SESTEM побудувати ланцюг живлення .

В кожному пору ліс чарівний:

Навесні він світлий, дивний.

Море звуків оживає,

Море квітів розцвітає.

Влітку має гарну вроду

І дарує прохолоду.

Ягоди, гриби і квіти,

Вміє серце звеселити.

Восени ліс поетичний.

Кольоровий і незвичний.

Листя з дерева злітає.

Всі стежинки застеляє.

А зимою ліс чудовий,

Мовчазний, а ще казковий.

Всі дерева сплять і мріють.

Лиш ялинки зеленіють.

*Зінченко Г.О.,
вихователь групи подовженого дня,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27, м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Навіщо нам ліси?

Назва вправи: «Буду я природі другом!»

Діти вчаться: встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між живою та неживою природою; аналізувати, робити висновки на основі власних спостережень за довкіллям, зрозуміти значення лісів; бережливому ставленню до природи; розвивати дрібну моторику рук; розвивати візуальну пам'ять; удосконалювати вміння розповідати, складати розповідь.

Основні завдання

- Розширювати й уточнювати уявлення учнів про ліс, встановлювати залежність життя рослин від факторів неживої природи (сонячне світло, вода).
- Учити розпізнавати рослини, розкрити цінність лісу для людини (естетичну, практичну, оздоровчу);
- Розвивати мовлення, пам'ять, мислення, творчі здібності, вміння роботи в парах.
- Виховувати почуття відповідальності та дбайливе ставлення до природи, бажання охороняти та примножувати лісові насадження, виховувати любов до рідного краю.
- Виховувати культуру спілкування

Обладнання: зображення лісових жителів, цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: вуглекислий газ, кисень, шкідники, вогонь, лісник

Хід заняття

1. Складання асоціативного куща.

Учитель. З чим, на вашу думку, асоціюється слово ліс? (Зелень, кисень, відпочинок, гриби, ягоди)

Не так багато на нашій планеті багатств, що могли б зрівнятися з лісом. Його зелене вбрання вбирає сонячні промені, накопичує енергію. Ліс — одне з джерел кисню на Землі. Він очищує повітря від забруднення, захищає від руйнування ґрунту, впливає на рух і температуру повітря, є домівкою для різних тварин. А скільки всього добра постачає нам ліс! Без дерева не обходиться жодне будівництво, з деревини виготовляють папір, зокрема ваші зошити та підручники. А ще ліс — це здоров'я і відпочинок людей.

Чи знаєте ви? Гектар лісу виділяє кисень і поглинає вуглекислий газ, здатний відфільтрувати 50—70 тонн пилу. Тому ліс називають—зелені легені планети.

2. Робота в парах.

Доповніть і продовжить речення.

Ліси називають ... планети. Бо саме вони очищають повітря від ... газу і виділяють ...

3. Робота в групах з текстовою інформацією.

I група. Санітари лісу - це тварини, здатні своїми діями очистити власну середовище проживання. І нехай їх поведінка зумовлена лише інстинктами, виробленими за довгі роки еволюції, все ж не можна недооцінювати їх роль в екосистемі регіону. Але хто вони? Це птахи, мурахи і вовки. За своєю природою всі птахи - санітари лісу. Це обумовлено тим, що вони харчуються комахами, які, в свою чергу, є головними шкідниками.

II група. Не всі комахі шкодять навколишньому середовищу. Є й ті, які прагнуть захистити її від шкідників усіма силами. Всі чули про них, і все ж мало хто знає, чому мурахи - санітари лісу. Насправді все досить просто. Мурахи знищують практично всіх комах, які посміли заповзти на їх територію. Вовків називають санітарами лісу – вони з'їдають мертвих та хворих тварин.

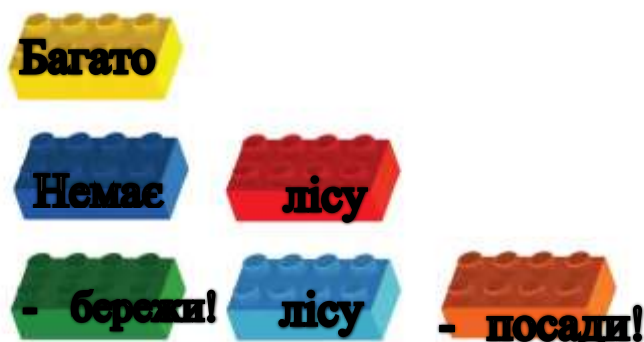
III група. Ліс вирощують і доглядають працівники лісового господарства. Вони дбають про чистоту, стан його здоров'я. Є багато шкідників лісу — комахі, гусениці, жуки, дикі тварини. З ними постійно борються лісники.

Часом і люди завдають шкоди лісові. Дехто без дозволу рубає дерева, кидає сміття. Ліс має ще одного небезпечного ворога — вогонь. Причини лісових пожеж різні: блискавка, сонячне проміння, необережні відвідувачі, які недбало поведуться з вогнем.

4. Робота в парах

Викласти цеглинки LEGO DUPLO в правильній послідовності, щоб утворилося прислів'я.

Багато лісу-бережи!
Немає лісу-посади!

Варіанти розширення/додаткові завдання

Творче завдання.

1. Гра «Світлофор» із цеглинками LEGO DUPLO.

Якщо учитель називає корисні чинники, що впливають на ліс, діти піднімають зелену цеглинку, якщо шкідливі-червону.

Вогонь, гусінь, птахи, вода, сміття, вовк, посуха, мурахи.

2. Конструювання з LEGO SYSTEM. Робота в групах.

Завдання. Побудуйте з конструктора LEGO тварину-помічника лісу.

*Зінченко Г.О.,
вихователь групи подовженого дня,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27, м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Як орієнтуватися на місцевості.

Назва вправи: «Вчимося користуватися компасом».

Діти вчаться: визначати сторони горизонту за компасом; застосовувати знання для складання плану приміщення; аналізувати, робити висновки на основі власних спостережень за довкіллям; бережливому ставленню до природи; розвивати дрібну моторику рук; розвивати візуальну пам'ять, спостережливість.

Основні завдання

- Формувати в учнів поняття «горизонт», «лінія горизонту».
- Ознайомити учнів з будовою компаса, виробляти вміння користуватися ним.
- Вчити учнів мислити і пояснювати свою думку.
- Розвивати допитливість, увагу, спостережливість, уміння логічно мислити.
- Розвивати просторову та творчу уяву, уміння зосереджувати увагу.
- Виховувати наполегливість під час виконання завдання.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM, компаси, ілюстрації із зображенням відкритої та закритої місцевості, таблиця з назвами сторін горизонту, компаси, картки з написом сторін горизонту.

Ключові слова: горизонт, лінія горизонту, компас.

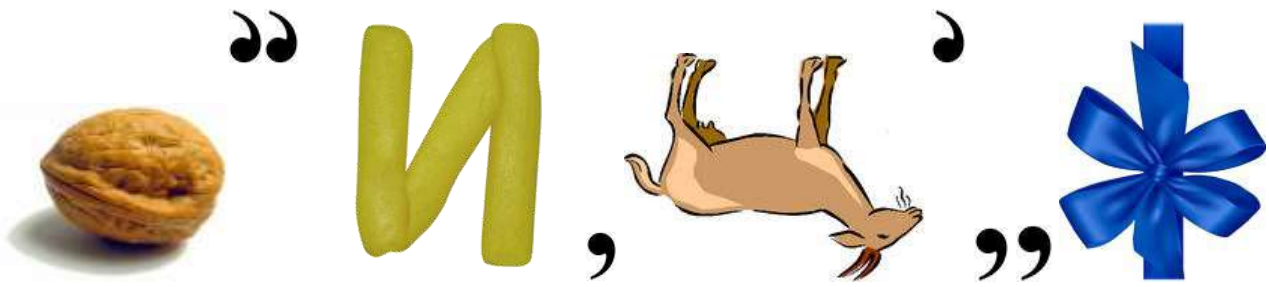
Хід заняття:

Пригадайте уроки образотворчого мистецтва — малювання пейзажу. З чого слід починати малюнок? (З лінії горизонту).

Сьогодні ми більше дізнаємося про горизонт, його сторони, будемо вчитися роботі з компасом.

Розгадайте ребуси(компас, горизонт)

Словникова робота.

Горизонт — частина земної поверхні, яку ми можемо охопити оком.

Лінія горизонту — уявна лінія, по якій небо ніби з'єднується із поверхнею землі.

Лінію горизонту добре видно на місцевості, де немає дерев, гір, горбів, високих будинків: у полі, на луці, у степу, на морі. Таку місцевість називають відкритою.

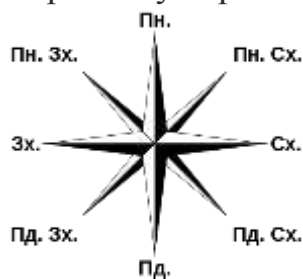
Лінію горизонту не видно в місті, у лісі, на горбистій місцевості, у горах. Таку місцевість називають закритою.

Є чотири основні сторони горизонту: північ (Пн.), південь (Пд.), захід (Зх.) і схід (Сх.).

Між основними розташовані проміжні сторони горизонту: північний захід (Пн. Зх.), північний схід (Пн. Сх.), південний захід (Пд. Зх.), південний схід (Пд. Сх.).

На малюнку знайдіть і назвіть основні та проміжні сторони горизонту. Чому проміжні сторони горизонту отримали такі назви?

Тексти для опрацювання в групах

Будова компаса

Існує прилад для визначення сторін горизонту — компас. Магнітна стрілка компасу завжди вказує на північ.

Сучасний компас — це кругла коробочка. У закритому склом корпусі компаса розміщено намагнічену стрілку, яка вільно рухається на вістрі. На дні корпусу розташований циферблат, на якому позначені сторони горизонту. Стрілку в неробочому стані гальмує спеціальний важіль.

Головною частиною компаса є намагнічена стрілка. Кінець стрілки, який часто буває зафарбований, указує на північ.

Правила користування компасом

Щоб правильно визначити сторони горизонту, потрібно вміти користуватися компасом.

1. Покладіть компас на рівну поверхню. 2. Відтягніть важіль, щоб звільнити стрілку. 3. Коли стрілка перестане рухатися і заспокоїться, обережно поверніть компас так, щоб північний кінець стрілки опинився навпроти літер Пн., а південний — навпроти літер Пд. Тоді літери Зх. будуть вказувати на захід, а літери Сх. — на схід.

З компасом потрібно поводитись бережно, зберігати його подалі від металічних предметів, оберігати від ударів. Потрібно уникати роботи з компасом біля залізничних колій, ліній електропередач, тому що вони будуть впливати на покази магнітної стрілки.

Продемонструвати правила роботи з компасом.

За компасом визначити, де розташовані окремі предмети в нашому класі:

Двері, класна дошка, середнє вікно, шафа. Які ще предмети є у класі? Визначити їхнє розташування.

Варіанти розширення/додаткові завдання

Творче завдання.

Географічний диктант

2 клітинки на північ   3 клітинки на схід   3 клітинки на південь

1 клітинка на пд.захід   1 клітинка на схід   5 клітинок на південь

3 клітинки на захід   2 клітинки на північ

Побудуйте з конструктора LEGO фігуру, яку отримали.

*Зінченко Г.О.,
вихователь групи подовженого дня,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27, м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Що я можу зробити для інших?

Назва вправи: «Людина починається з добра»

Діти вчаться:

досліджувати, якими бувають цінності, з'ясувати різницю між ними; співпереживати, творити добро для інших; розуміти, які цінності може створити для інших кожен учень; розвивати дрібну моторику рук; удосконалювати вміння розповідати, складати розповідь.

Основні завдання

1. Розвивати в учнів моральні цінності, виховувати почуття співпереживання, жалю, милосердя, співчуття.
2. Формувати свідоме ставлення до людських чеснот, показати велич та красу добра.
3. Прищеплювати високі моральні якості та бажання творити добро.
4. Розвивати мовлення, пам'ять, мислення, творчі здібності.
5. Закріпити вміння добирати протилежні за змістом слова.
6. Виховувати культуру спілкування, доброзичливе ставлення одне до одного.
7. Розвивати дрібну моторику рук, уміння працювати в групі.

Обладнання: «Дерево добра», написи для створення пам'ятки, цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: добро, милосердя, співчуття.

Хід заняття

Перегляд та обговорення мультфільму «Мотузочка»

<https://www.youtube.com/watch?v=a5E9m9x1MO8>

Які людські чесноти притаманні кожному з вас? Що приємного ви можете зробити для інших?

Гра «Добре – погано»(до поданих слів дібрати антоніми)

Розірвав, образив, посварилися, відібрав, штовхнув , ударив.

Читання й обговорення оповідання В. Сухомлинського «Образливе слово»

Одного разу Син розсердився на свою Матір і сказав їй грубе, образливе слово. Заплакала Матір. Схаменувся Син, жаль йому стало Матері. Не спав цілу ніч, не дає йому спокою совість: адже він образив Матір.

Йшли роки. Син став дорослою людиною. Прийшов час їхати в далекий край.

Поклонився Син Матері і говорить:

— Простіть мене, Мамо, за образливе слово.

— Прощаю, — відповіла Мати і зітхнула.

— Забудьте, Мамо, про те, що я сказав образливе слово.

Задумалась Матір, засумувала. На її очах з'явилися сльози. Говорить вона Сину:

— Хочу забути, але не можу. Рана від занози заживає і сліду не залишає. А рана від слова заживає, але залишає глибокий слід.

Бесіда за змістом оповідання.

Створення «Пам'ятки добрих справ»

- Завжди дотримуйся свого слова.
- Перед виконанням справи подумай.
- Не будь самовпевненим.
- Не лінуйся.
- Виконуй справу із задоволенням.
- Ніколи не вимагай винагороди.
- Виконуй все вчасно.
- Допмагай людям сам, не чекай, доки тебе проситимуть.
- Завжди виконуй тільки добрі справи, за які ніколи не червонітимеш.

Варіанти розширення/додаткові завдання

Творче завдання.

Гра «Світлофор» із цеглинками LEGO DUPLO.

Якщо учитель називає добрі вчинки, то діти піднімають жовту цеглинку, якщо погані – червону.

Допомогти мамі мити посуд; шанувати працю інших людей; обманювати; хвалитись; насміхатися з чужого горя; допомогти друзям в біді; ділитися тим, що є в тебе; захищати слабкого; любити своїх батьків; ображати тварин; бути вихованою, стриманою людиною.

Конструювання з LEGO SYSTEM. Робота в групах.

Завдання. Побудуйте з конструктора LEGO вулицю Доброти.

*Ягуна І.Д.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27, м.Суми, Сумської області*

Орієнтовне дослідницьке / проблемне запитання:

Які бувають джерела енергії?

Назва вправи: «Назад у середньовіччя»

Діти вчаться: конструювати з ЛЕГО катапульта, орієнтуватися на великій площині; працювати в групах, розвивати візуальну пам'ять, дрібну моторику руки; розвивати конструктивні здібності

Основні завдання:

- Розширити знання про роботу катапульти.
- Вчити взаємодіяти в команді.
- Виховувати спостережливість, мовлення, уяву, увагу та самостійність, бажання грати спільно і конструювати з LEGO.

Обладнання: цеглинки LEGO SYSTEM, LEGO DUPLO.

Ключові слова: енергія, катапульта, снаряд.

Хід заняття

1. Вступна бесіда.

- Чи знаєте ви, що таке катапульта?

Словник.

Катапульта — один з числа ручних механічних приладів, що використовується для метання снарядів на велику відстань без допомоги вибухових та інших речовин. Один із численної кількості видів античних та середньовічних машин які використовувалися під час облоги.

- З давніх-давен люди навчилися створювати пристрої, в яких енергія накопичується і утримується, а в необхідний час вивільняється і виконує певну дію. Одним із таких пристроїв є катапульта. Людина передає їй енергію своїх м'язів, коли заряджає, згинаючи її пружні частини. Під час пострілу ця енергія передається снаряду.

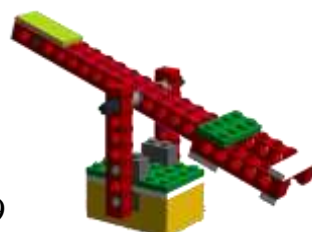
2. Робота над медіатекстом «Фіксики. Катапульта» (6 хв)

Посилання: <https://www.youtube.com/watch?v=hr6k2spfX44>

- Щоб дізнатися, як працює катапульта, яку енергію вона використовує, перегляньте мультфільм.

3. Практична частина уроку. Виготовлення катапульти з LEGO SYSTEM.

Клас ділиться на групи. Кожна група конструює катапульта. Демонструє її роботу.

*Ягуна І.Д.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27, м.Суми, Сумської області*

Проблемне запитання: Чи може енергія заподіяти шкоду?

Назва вправи: Про вітер все знай – його характеристики вивчай!

Діти вчать: конструювати флюгер, орієнтуватися на великій площині; працювати в групах, розвивати візуальну пам'ять, дрібну моторику руки; розвивати конструктивні здібності.

Основні завдання:

- Закріпити знання про вітер, його характеристики.
- Розширити знання про роботу флюгера.
- Вчити взаємодіяти в команді.
- Виховувати спостережливість, мовлення, уяву, увагу та самостійність, бажання грати спільно і конструювати з LEGO.

Обладнання: цеглинки LEGO SYSTEM.

Ключові слова: вітер, сила, швидкість, напрям, флюгер.

Хід заняття

1. Розв'язання проблемного запитання.

- Розкажіть за ілюстраціями, яку роботу виконує вітер у природі.

- Чи було б на планеті життя без вітру? (Учні висловлюють свої думки)

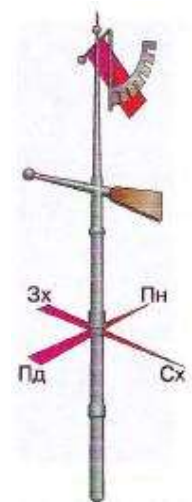
2. Вивчення характеристик вітру.

Прочитайте текст.

Три характеристики вітру

Вітер характеризується трьома основними показниками: напрямом, силою та швидкістю.

Напрямок вітру означає, звідки вітер дме. Напрямок вітру визначається за сторонами горизонту за допомогою флюгера (з голландської – крило). Цей прилад складається зі стійки, на якій знизу

нерухомо закріплені стержні-показники сторін горизонту. Вище них вільно обертається стрілка – флюгарка. Гострим кінцем вона вказує ту сторону горизонту, звідки пересувається повітря.

Якщо флюгер повернеться в південну сторону, то це означає, що вітер дме з півночі. Такий вітер називають північним. Коли дме південний вітер, флюгер показує на північ.

За допомогою флюгера визначають також силу вітру (у балах) і його швидкість (у метрах за секунду). При сильних бурях вітри досягають величезних швидкостей. Влітку вітри слабшають.

Вище від флюгера розміщена рамка, яка обертається. До рамки вільно прикріплена металева пластинка. Чим сильніший вітер, тим більше відхиляється пластинка. Шкала під пластиною показує значення сили вітру.

3. Конструювання флюгера з LEGO SYSTEM.

Клас ділиться на групи. Кожна група конструює флюгер. Розповідає про його роботу. Демонструє свій виріб.

*Ягуна І.Д.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27, м.Суми, Сумської області*

Проблемне запитання: Звідки береться електрика?

Назва вправи: Вітер віє, повіває – енергію добуває.

Діти вчаться: будувати млин, вітрову електростанцію, орієнтуватися на великій площині; працювати в групах, розвивати візуальну пам'ять, дрібну моторику руки; розвивати конструктивні здібності.

Основні завдання:

- Закріпити знання про джерела енергії.

- Розширити знання про роботу млина та вітрової електростанції.
- Вчити взаємодіяти в команді.
- Виховувати спостережливість, мовлення, увагу, увагу та самостійність, бажання грати спільно і конструювати з LEGO.

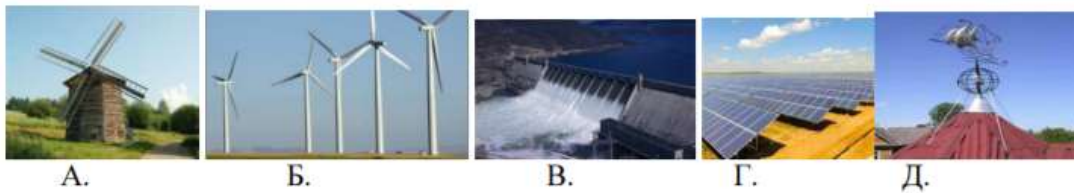
Обладнання: цеглинки LEGO SYSTEM.

Ключові слова: вітер, енергія, млин, вітрова, сонячна електростанція, гідроелектростанція, флюгер.

Хід заняття

3. Актуалізація опорних знань дітей. Робота в групах.

- Обговоріть в групах та поясніть, які джерела енергії зображено на фото.

Матеріал для вчителя.

На малюнку А зображено вітровий млин. Джерелом енергії у такому млині є вітер. Вперше вітровий млин використали в Голландії приблизно 800 років тому для осушення полів. Але, головне призначення млину – перемелювати зерно. У більшості країн млини будували поблизу річок та інших водяних потоків, там же споруджувалися водяні греблі, і вода обертала млин. Водяні млини використовували й для викачування води з колодязів, для зрошення полів, напоювання худоби. В рівнинних країнах ріки течуть повільно, тому на високих місцях за селом зерно мололи вітряні млини. Вітряні та водяні млини – дешеве джерело енергії.

Сучасна вітрова електростанція зображена на малюнку Б. Вітроелектростанція за допомогою вітрової турбіни перетворює енергію вітру на електричну. Вітрові електростанції — це система відновлюваної енергетики, оскільки вітер — відновлюване джерело енергії. Однак, вітрові електростанції не можуть самі по собі бути надійною основою енергетики. Вони або доповнюють основні потужності роблячи певний внесок у виробництво необхідної електроенергії, або ж є джерелом електрики у віддалених чи ізольованих місцях, де складно чи неможливо забезпечити постачання електроенергії іншим чином. В Україні найбільш сприятливі для будівництва вітрових електростанцій гористі район Кримського півострова (особливо північно-східне узбережжя) і Карпат, узбережжя Чорного та Азовського морів, Одеська, Херсонська, Запорізька, Донецька, Луганська та Миколаївська області.

Гідроелектростанція (малюнок В) за допомогою турбіни перетворює енергію руху води в електроенергію. Для виробництва електричної енергії вони використовують поновлювані джерела. Тому кінцева вартість такої електроенергії значно нижче, ніж при використанні інших видів електростанцій.

На малюнку Г зображена сонячна електростанція, яка перетворює сонячне випромінювання в електроенергію. Ця енергія використовується різними

споживачами постійного струму, зберігається в акумуляторних батареях для подальшого використання, також перетворюється за допомогою інвертора в змінний струм напругою 220В. В Україні річне надходження сонячного випромінювання перебуває на одному рівні з країнами, які активно використовують сьогодні сонячну енергію (Швеція, Німеччина, США). Уся територія України придатна для розвитку систем теплопостачання з використанням сонячної енергії. Найперспективнішими регіонами країни для розвитку сонячної енергетики є Кримський півострів та степова Україна – тут найбільше сонячних днів у році.

Флюгер (на малюнку Д)— прилад для який працює за рахунок енергії вітру, але не перетворює її. За допомогою флюгера визначають напрямок і швидкості вітру. Це – один з давніх винаходів людства. Ще в середньовічній Європі особливою популярністю користувалися флюгери у портових містах. Основне їхнє призначення — вказувати напрямок вітру. Найчастіше флюгери можна було побачити на куполах церков та соборів. Згодом їх почали встановлювати на фортечних вежах і житлових будинках. Найпоширеніша форма флюгера— півень. Існують різні історії, легенди й казки, пов'язані з флюгером. Флюгер став ще й талісманом або оберегом будинку.

2. Конструювання з LEGO SYSTEM. Робота в парах.

Діти конструюють млин або вітрову електростанцію. Описують свій виріб. Розповідають про його роботу. Визначають, що є джерелом енергії для роботи даного виробу.

Ягуна І.Д.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27, м. Суми, Сумської області

Проблемне запитання: Чому слід заощаджувати енергію та ресурси?

Назва вправи: Як працює атомна електростанція?

Діти вчать: будувати атомну електростанцію, орієнтуватися на великій площині; працювати в групах, розвивати візуальну пам'ять, дрібну моторику руки; розвивати конструктивні здібності.

Основні завдання:

- Закріпити знання про енергію.
- Розширити знання про роботу атомної електростанції.
- Вчити взаємодіяти в команді.
- Виховувати спостережливість, мовлення, увагу, увагу та самостійність, бажання грати спільно і конструювати з LEGO.

Обладнання: цеглинки LEGO SYSTEM, LEGO DUPLO.

Ключові слова: атомна електростанція, атом, енергія.

Хід заняття

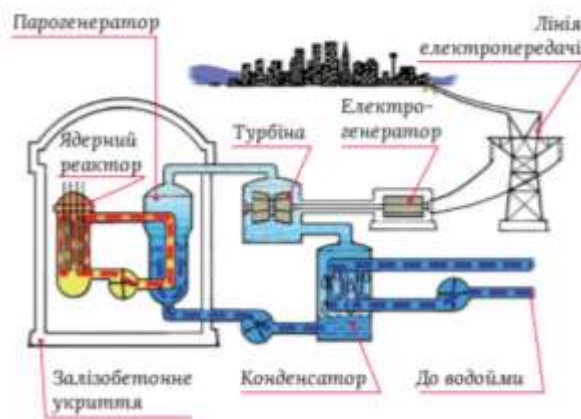
1. Опрацювання змісту наукової статті «Атомна електростанція».

Атомна електростанція

Атомні електростанції (скорочено АЕС) працюють на радіоактивному паливі, що містить уран. У реакторі ядра атомів урану розпадаються, виділяючи тепло, що нагріває воду. Пара, яка утворюється, обертає величезну турбіну. Приєднаний до турбіни електрогенератор перетворює енергію обертання на електричну

Атомні електростанції надзвичайно потужні. Але й небезпека від них може бути великою. Тобі напевне доводилося чути про аварію на Чорнобильській АЕС, яка у 1986 році спричинила забруднення довкілля, загибель та хвороби багатьох людей. Станція була закрита у 2000 році. Та навіть через десятки років вона є джерелом радіаційного ураження.

- Розгляньте схему роботи атомної електростанції.

Пояснення вчителя.

Атомні електростанції мають такий самий принцип роботи, як і теплові. Але воду на АЕС нагрівають за допомогою тепла, яке виділяє ядерне паливо в реакторі. Ядерне паливо (збагачений уран) поміщають у реактор і здійснюють у ньому контрольовану самопідтримувану ланцюгову реакцію поділу ядер, у результаті якої вивільняється кінетична енергія, що швидко перетворюється на теплову. Таким чином, енергія поділу атомів урану використовується для нагрівання води і отримання пари. Саму ж електроенергію виробляє генератор електричного струму – в ньому постійно обертається вал, який називають ротором. Обертається він за

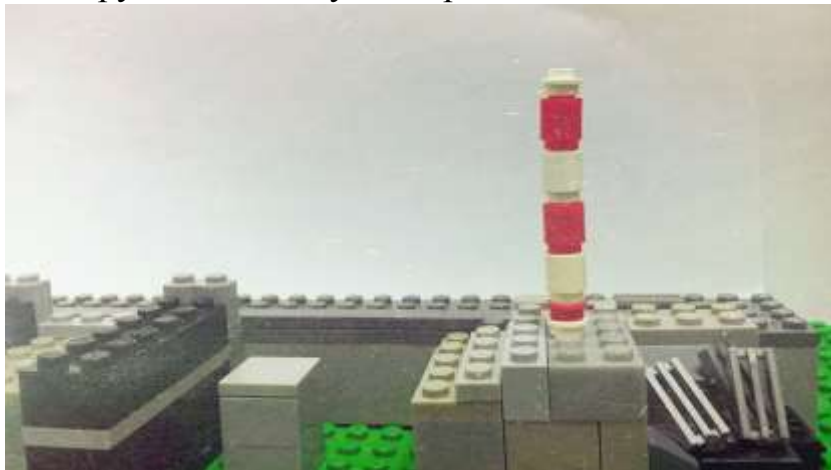
допомогою турбіни, лопаті якої також обертаються під дією пари від нагрітої за допомогою ядерної енергії води.

- Для чого люди створюють атомні електростанції?

2. Конструювання атомної електростанції LEGO SYSTEM, LEGO DUPLO.

Робота в групах.

Діти конструюють атомну електростанцію. Розповідають про її роботу.

*Ягуна І.Д.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27, м.Суми, Сумської області*

Проблемне запитання: Що таке радіація?

Назва вправи: Знаки вивчай – про радіацію знай!

Діти вчать: будувати з конструктора, орієнтуватися на великій площині; працювати в групах, розвивати візуальну пам'ять, дрібну моторику руки; розвивати конструктивні здібності.

Основні завдання:

- Закріпити знання про атомну енергію.
- Розширити знання про радіацію.
- Вчити взаємодіяти в команді.
- Виховувати спостережливість, мовлення, увагу, увагу та самостійність, бажання грати спільно і конструювати з LEGO.

Обладнання: цеглинки LEGO SYSTEM.

Ключові слова: атом, радіація, небезпека.

Хід заняття

1. Робота з фото.

- Уважно розгляньте цей знак. Чи знаєте, що він означає?

- Це знак радіаційної небезпеки. Символ попередження радіаційної небезпеки вперше виник в 1946-му році в лабораторії Каліфорнійського університету. Тоді знак був фіолетовим на синьому фоні. Згодом, символ зробили чорним на жовтому фоні. Міжнародні організації IAEI та ISO в 2007-му році розробили новий символ попередження радіаційної небезпеки.

- Як думаєте, де можна побачити цей знак?

Розповідь учителя.

Цей знак можна побачити біля об'єктів, що несуть радіоактивну небезпеку.

Запам'ятай! Зустрівши знак “Радіаційної небезпеки” будь обережним та не наближайся!

Слово «радіація» походить від латинського слова «радіус», що означає «промінь». Тобто те, що рухається у просторі, як промінь світла. Її ми не бачимо, не чуємо, не відчуваємо на дотик. Це політ дрібних частинок - порошинок. Але радіоактивна частинка така маленька, що порошинка порівняно з нею — це велетенська гора.

Кожна пилінка, і людина, і все довкола складаються з атомів, таких малих, що їх не можна побачити навіть у мікроскоп. Деякі речовини складаються з таких атомів, що постійно руйнуються, розпадаються і розлітаються навсебіч. Такі речовини називають радіоактивними.

Навіть піщинка, потрапляючи в око, завдає болю. Живі істоти складаються з маленьких живих клітин. Коли радіоактивна частинка влучає в клітину, то вона може загинути, а якщо їх постраждає багато, тоді станеться біда.

2. Конструювання з LEGO SYSTEM. Робота в парах.

Учитель пропонує дітям створити знак радіації з конструктора LEGO SYSTEM. Розповісти один одному, що знають про радіацію.

3. Підсумок. Складання сенкану.

- Складіть сенкан зі словом РАДІАЦІЯ.

Радіація

Небезпечна, радіоактивна.

Випромінює, вбиває, допомагає.

Радіація – небезпечна для людини.

Небезпека.

Ситнік І. М.

учитель початкових класів,

Комунальної установи Сумська

загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів

№27, м. Суми, Сумської області

Проблемне запитання: Як поводитися під час пожежі?

Назва вправи: «Склади слово» (робота в парі)

Діти вчаться: висловлювати власну думку, переконувати у правильності зроблених висновків, маніпулювати з елементами “LEGO”, розвивати візуальну пам'ять.

Очікувані результати навчання:

- формулює проблему, визначає відоме і невідоме
- розпізнає та описує свої емоції, почуття, переживання
- аналізує власну поведінку для запобігання або зменшення ризику для життя та здоров'я
- передає зміст усного повідомлення (послідовність подій у розповіді; перелік ознак в описі; наведені аргументи в міркуванні)
- вступає і підтримує діалог на теми, пов'язані з важливими для дитини життєвими ситуаціями

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: пожежа, вогонь, небезпека.

Хід вправи:

- Діти, я отримала загрозового листа, але не знаю, хто його написав. Може ви здогадались? «Якщо ви не відгадаєте мої загадки, то я спалю всі школи і всі будинки.

А загадки мої такі:

1. Хто я такий?

2. Де я ховаюся?

3. Як мене перемогти? Підпис: злий В.»

- Відгадати, хто такий злий В вам допоможе загадка.

*Звір рудий в печі сидить,
Звір рудий на всіх гарчить.
Він від злості їсть дрова.
Цілий час, а може й два.*

Та рукою не чіпай –

Він небезпечний – пам'ятай! (вогонь)

- Відгадайте його . (Це злий Вогонь).

- Друга загадка – де він ховається? (Сірники, загальнички, новорічні хлопавки, свічки, бенгальський вогонь, вогонь у печі і т.д.).

- Вогонь — це користь чи шкода?

- Використовуючи цеглинки “LEGO” складіть слово ВОГОНЬ.

- Які кольори ви будете використовувати? Чому?

- Складіть словосполучення зі словом «вогонь».

Учні по черзі називають.

Наприклад: вогонь корисний, шкідливий, безпечний, блакитний, червоний тощо.

Основні завдання:

1. Із цеглинок “LEGO” скласти слово вогонь.
2. До якої частини мови належить слово вогонь.
2. Розібрати слово “вогонь”, як частину мови.
3. Скласти спонукальне речення зі словом “вогонь”.

Запитання до дітей:

- Чи завжди вогонь злий?
- А чи буває він добрий?
- До чого може привести недбале використання сірників?
- Куди треба звертатися при пожежі?
- Як треба вести себе при пожежі?

Ситнік І. М.

учитель початкових класів,

Комунальної установи Сумська

загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів

№27, м. Суми, Сумської області

Проблемне запитання: Як поводитися під час пожежі?

Назва вправи: “Вогонь-друг” (робота в групах)

Діти вчаться: відпрацьовувати життєві навички, що сприяють збереженню життя і здоров'я; розвивати навички самостійної роботи; бажання дотримуватися правил пожежної безпеки; висловлювати власну думку,

переконувати у правильності зроблених висновків, маніпулювати з елементами “LEGO”, розвивати візуальну пам'ять.

Очікувані результати навчання:

- формулює проблему, визначає відоме і невідоме
- розпізнає та описує свої емоції, почуття, переживання
- аналізує власну поведінку для запобігання або зменшення ризику для життя та здоров'я
- передає зміст усного повідомлення (послідовність подій у розповіді; перелік ознак в описі; наведені аргументи в міркуванні)
- вступає і підтримує діалог на теми, пов'язані з важливими для дитини життєвими ситуаціями

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: пожежа, вогонь, небезпека.

Хід вправи:

Створюється 4 групи. Використовуючи LEGO DUPLO створити композицію “Вогонь — друг”. По закінченню роботи, один з учнів презентує свою композицію.

- У кожній групі лежать віршики. Прочитайте їх і за допомогою LEGO DUPLO передайте зміст цього вірша, щоб інші учні класу зрозуміли, в чому користь вогню. В кінці, по завершенню презентації, зачитайте вірш, щоб ми побачили, чи все у вас вийшло.

I група

Якщо холоди настали -
Допоможе нам вогонь.
Він розтопить піч у хаті,
Але ти стій осторонь.

II група

Якщо раптом світло гасне.
Свічку ми запалимо.
В цьому випадку вогню
Ми подякуємо.

III група

На вогні готують їжу.
Пиріжки мама пече.
А в печі — велетенській — у домні -
Плавлять сталь сталевари невтомні.

IV група

Летить ракета в небесах,
Вогонь із сопла рветься — ах!
Такий він сильний, мудрий, дужий.
Вогонь потрібний людям, друже!

Завдання:

1. Прочитайте вірш.
2. Оберіть потрібні цеглинки для своєї композиції.
3. Створіть композицію “Вогонь-друг!”
4. Презентуйте свою роботу.
5. Ознайомтеся з роботами інших груп.
6. Складіть питальні речення зі словом вогонь?

Запитання до дітей:

1. Яка користь вогню?
2. Які кольори ви використовували? Чому?
3. Чому з вогнем треба поводитися обережно?
4. Скласти пораду-застереження до свого вірша.

*Ситнік І. М.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27, м. Суми, Сумської області*

Проблемне запитання: Як поводитися під час пожежі?

Назва вправи: “Вогонь-ворог” (робота в групах)

Діти вчаться: правильно повідомляти про небезпеку за номером 101, розвивати вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; творчо мислити, експериментувати, маніпулювати з елементами “LEGO”, працювати в групі, домовлятися, поважати думку інших.

Очікувані результати навчання:

- формулює проблему, визначає відоме і невідоме
- розпізнає та описує свої емоції, почуття, переживання
- аналізує власну поведінку для запобігання або зменшення ризику для життя та здоров'я
- передає зміст усного повідомлення (послідовність подій у розповіді; перелік ознак в описі; наведені аргументи в міркуванні)
- вступає і підтримує діалог на теми, пов'язані з важливими для дитини життєвими ситуаціями

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: пожежа, вогонь, небезпека.

Хід вправи:

- Вогонь буває злим і страшним: він може спричинити пожежу, що призводить до значних матеріальних збитків і навіть до загибелі людей.

- Давайте з вами розглянемо ситуацію, коли в квартирі може спалахнути пожежа.

- Якщо недбало поводитися з сірниками, запальничками; якщо сушити білизну над включеною газовою плитою чи каміном; якщо залишити відкритими дверцята пічки, з якої можуть випасти вуглики; якщо залишити запалені свічки, фейерверки, бінгальські вогні біля ялинки; якщо в домі несправна електропроводка або залишені без нагляду увімкнені електроприлади — то все це може призвести до пожежі.

- Як же діяти в таких ситуаціях, що потрібно робити.

- У вас, в групах, на партах лежить дія, що потрібно робити під час пожежі.

- Вам потрібно її прочитати і за допомогою LEGO DUPLO відобразити, а потім озвучити і показати усьому класу.

Створюється 4 групи.

I група

Дія 1. Якщо пожежа невелика, її можна загасити самому — залити вогонь водою чи накинути на нього ковдру.

II група

Дія 2. Якщо вогонь відразу не загас, потрібно вибігти з квартири і покликати дорослих.

III група

Дія 3. Якщо в квартирі багато диму, потрібно лягти на підлогу, зав'язати ніс шарфом і повзти до дверей. Головне — не панікувати!

IV група

Дія 4. Подзвонити 101 - у пожежну службу. Правильно набрати “101”. Чітко сказати: “У нас пожежа. Адреса (вулиця, дім, квартира). Не викликайте пожежників даремно!

Завдання

1. Прочитайте текст.
2. Оберіть потрібні цеглинки для своєї композиції.
3. Створіть композицію “Вогонь-ворог!”
4. Презентуйте свою роботу.
5. Ознайомтеся з роботами інших груп.
6. Складіть спонукальні речення зі словом вогонь?

Основні запитання

1. Що може викликати пожежу?
2. Що потрібно робити, якщо пожежа невелика?
3. Який номер телефону, за допомогою якого можна викликати пожежників?
4. Що потрібно обов'язково знати, коли викликаєш пожежну службу?

Ситнік І. М.

***учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27, м. Суми, Сумської області***

Проблемне запитання: Як поводитися під час пожежі?

Назва вправи: “Збери пожежну вежу” (робота в групах)

Діти вчаться: конкретизувати набуті знання, вміння та навички про правила пожежної безпеки; поважати працю робітників пожежної охорони; зберегати своє здоров'я; творчо мислити, експериментувати, маніпулювати з елементами “LEGO”, працювати в парі домовлятися, поважати думку інших

Очікувані результати навчання:

- формулює проблему, визначає відоме і невідоме
- розпізнає та описує свої емоції, почуття, переживання
- аналізує власну поведінку для запобігання або зменшення ризику для життя та здоров'я
- передає зміст усного повідомлення (послідовність подій у розповіді; перелік ознак в описі; наведені аргументи в міркуванні)
- вступає і підтримує діалог на теми, пов'язані з важливими для дитини життєвими ситуаціями

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: пожежа, вогонь, небезпека.

Хід вправи:

На розсипаних цеглинках LEGO наклеяні дії людини, які потрібні для того, щоб викликати пожежну службу.

Завдання: якомога швидше, в правильній послідовності розташувати ці цеглинки. Перемагає та пара, яка перша збере пожежну вежу, розмістивши цеглинки в правильній послідовності.

- НЕ панікуй!
- Набери 101.
- Чітко назви своє ім'я, адресу.
- Назви, скільки поверхів у будинку, на якому поверсі пожежа.
- Якщо знаєш, розкажи, скільки людей у квартирі.

Основні запитання:

1. Чи важко вам було виконувати завдання?
2. Які труднощі у вас винкали під час виконання завдання?
3. Які висновки ви зробили для себе?

Варіанти розширення/додаткові запитання:

1. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість голосних букв у словах: полум'я, сльози, сірники .
2. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість приголосних звуків у словах: вогонь, багаття, пожежа. .

Тема 9

МОЖЛИВОСТІ ЛЮДИНИ

Ситнік І. М.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27, м. Суми, Сумської області

Проблемне запитання: *Яким/якою має бути друг/подруга?*

Назва вправи: *“Створення Планети Дружби”*

Діти вчать: визначати особистісні якості, якими володіють справжні друзі, висловлювати власну думку, переконувати у правильності зроблених висновків, маніпулювати з елементами “LEGO”, розвивати візуальну пам'ять.

Очікувані результати навчання:

- має уявлення про неповторність кожної людини
- аргументує неприпустимість заподіяння будь-якої шкоди собі й іншим
- має уявлення про культуру взаємин людей
- наводить приклади такої поведінки
- вживає доречно слова етикету; встановлює зв'язки між конкретними вчинками і ставленням людей, розуміє необхідність культурної поведінки
- висловлює та аргументує власну думку, поважаючи позицію інших та дослухаючись до спільних рішень

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: дружба, друг, подруга.

Хід вправи:

Є різні цінності у житті, але дорожча за золото, міцніша за сталь, сильніша за бурі, крихкіша за кришталь - дружба. Зараз ми визначимо якості, якими повинен володіти справжній друг, розкриємо правила дружби, покажемо на необхідності дружити.

Подивіться, будь ласка, що я тримаю в руках. Це скляна кулька “Дружби”. Красива, прозора, проте тонка і крихка. Необережний рух, слово, дотик — і все розіб'ється на шматочки, так само розіб'ється, зламається дружба.

Клас ділиться на п'ять груп. У кожній групі, на партах лежать цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM (на деталях LEGO наклеяні слова — скромність, доброзичливість, товарицькість, чуйність, вірність, взаємодопомога, щирість, заздрість, егоїзм, байдужість, злість, хвастощі.

Завдання для групи:

1. За допомогою цеглинок LEGO DUPLO і LEGO SYSTEM створити Планету Дружби.

2. Розмістити на планеті континенти — назвами яких будуть якості справжнього друга (деталі LEGO з наклеяними словами)

3. Презентуйте свою роботу.

4. Поділіться інформацією з іншими учнями.

5. Познайомтеся з роботами інших груп

Запитання до дітей:

1. Що було найважчим у вашій роботі?

2. Що було цікавого в цьому завданні?
3. Що таке дружба?
4. Які континенти ви розмістили на своїй планеті? Чому?
5. Чому ви не обрали для своєї планети інші назви континентів?
6. Які якості повинен мати справжній друг/подруга? Чому?
7. Яким не повинен бути справжній друг/подруга?
8. Чого ми шукаємо друзів?
9. Як зберегти дружбу?

Ситнік І. М.
*учитель початкових класів,
 Комунальної установи Сумська
 загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
 №27, м. Суми, Сумської області*

Проблемне запитання: *Яким/якою має бути друг/подруга?*

Назва вправи: *“Квітка дружби”*

Діти вчаться: працювати в парах, домовлятися, фантазувати, висловлювати власну думку, переконувати у правильності зроблених висновків, маніпулювати з елементами “LEGO”, розвивати візуальну пам'ять..

Очікувані результати навчання:

- має уявлення про неповторність кожної людини
- аргументує неприпустимість заподіяння будь-якої шкоди собі й іншим
- має уявлення про культуру взаємин людей
- наводить приклади такої поведінки
- вживає доречно слова етикету; встановлює зв'язки між конкретними вчинками і ставленням людей, розуміє необхідність культурної поведінки
- висловлює та аргументує власну думку, поважаючи позицію інших та дослухаючись до спільних рішень

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: дружба, друг, подруга.

Хід вправи:

Діти створюють квітку, за допомогою LEGO DUPLO і LEGO SYSTEM.

Прикладають її на аркуш формату А4 і обводять її. Домальовують олівцями чи фломастерами, на пелюстках, правила дружби (на партах лежать слова, в яких букви помінялись місцями, потрібно правильно скласти букви, щоб утворилося слово).

мУсікаш (Усмішка)

рістьМуд (Мудрість)

погаДомо (Допомога)

мійУ бативича (Умій вибачати)

бротаДо (Доброта)

нідЄсть (Єдність)

даРість (Радість)

Запитання до учнів:

Які кольори ви використали? Чому?

Чи легко було створювати квітку дружби?

Як були розподілені ролі?

Яке правило ви розмістили в середині квітки? Чому?

Чи є в інших пар моделі схожі на вашу?

Поставте питання один одному та познайомтесь з роботами інших пар.

Яким повинен бути друг/подруга?

Кому б ви подарували свою квітку? Чому?

Опишіть свого друга/подругу, використовуючи правила дружби.

Ситнік І. М.

учитель початкових класів,

Комунальної установи Сумська

загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів

№27, м. Суми, Сумської області

Проблемне запитання: *Яким/якою має бути друг/подруга?*

Назва вправи: *“Склади ланцюжок”*

Діти вчаться: *працювати в команді, домовлятися, шукати спільне рішення, відстоювати свої ідеї, доповнювати один одного під час практичної діяльності і під час презентації, використовуючи LEGO.*

Очікувані результати навчання:

- має уявлення про неповторність кожної людини
- аргументує неприпустимість заподіяння будь-якої шкоди собі й іншим
- має уявлення про культуру взаємин людей
- наводить приклади такої поведінки
- вживає доречно слова етикету; встановлює зв'язки між конкретними вчинками і ставленням людей, розуміє необхідність культурної поведінки
- висловлює та аргументує власну думку, поважаючи позицію інших та дослухаючись до спільних рішень

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: дружба, друг, подруга.

Хід вправи:

Діти діляться на 5 груп. На столі, кожної групи лежать цеглинки LEGO, на звороті яких записані слова з прислів'їв. Учні повинні зібрати прислів'я і пояснити його.

1. Дружній череді вовк не страшний. (Про силу дружби та взаємодопомогу.)

2. Куди голка, туди й нитка. (Так говорять про двох друзів, про подружжя, про двох людей, які скрізь разом.)

3 добрим дружись, а лихих стережись. (Ці слова застерігають від спілкування з нехорошими людьми.)

4. Як будемо в дружбі жити — нас нікому не зломити. (Самотужки людині в стократ важче подолати перешкоди. Але якщо вона має товаришів, друзів, приятелів, то одразу стає сильнішою).

5. Погана компанія і доброго чоловіка зіпсує. (Знайти справжнього надійного друга — нелегко. Негоже дружити з кимось через почуття провини чи жалості або ж з корисливих міркувань).

По закінченню роботи один учасник з групи зачитує прислів'я і пояснює його значення.

Основні завдання:

1. Скласти прислів'я.
2. Пояснити значення прислів'я..
3. Скласти питання до свого прислів'я.
5. Презентувати свою роботу
6. Познайомитися з роботами інших груп.

Запитання до дітей

1. Яке прислів'я у вас вийшло?
2. Коли так говорять?
3. Навіщо люди дружать?
4. Чи легко жити людині, якщо вона немає друзів?
5. Чи легко вам працювалося в групі? Чому?
6. Що було найважчим?

Варіанти розширення/додаткові завдання:

1. Скласти сенкан за допомогою цеглинок LEGO на тему “Дружба”.
2. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість голосних звуків та окремо приголосних у словах: відданий, щирий, мудрість.

Ситнік І. М.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27, м. Суми, Сумської області

Проблемне запитання: *Яким/якою має бути друг/подруга?*

Назва вправи: *“Глечик якостей”*

Діти вчаться: *Діти вчаться поводитися так, щоб уникати конфліктів, а в разі їх виникнення — вміти їх подолати; формують навички культурної поведінки, дружні відносини між людьми; виховувати доброзичливість, миролюбивість, експериментувати, маніпулювати з елементами “LEGO”, працювати в парі, домовлятися, поважати думку інших.*

Очікувані результати навчання:

- має уявлення про неповторність кожної людини (зовнішність, поведінка, здібності, характер)
- аргументує неприпустимість заподіяння будь-якої шкоди собі й іншим
- має уявлення про культуру взаємин людей у сім'ї, школі, на вулиці
- розуміє значення добрих взаємин, їх перевагу над конфліктами, сутність доброзичливості, милосердя, поступливості, наполегливості, відповідальності
- вирішує конфліктні ситуації мирним шляхом
- вживає доречно слова етикету; встановлює зв'язки між конкретними вчинками і ставленням людей
- вступає і підтримує діалог на теми, пов'язані з важливими для дитини життєвими ситуаціями
- наводить аргументи на захист власної думки та ілюструє її прикладами

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: конфлікт, конфліктологія, конфліктна ситуація, вирішення конфлікту..

Хід вправи:

Сьогодні ми з вами визначимо, що таке конфлікт, навчимося долати конфлікти. Нерідко наше життя затьмарюють конфлікти. Вони, як правило, є наслідком невміння спілкуватися. Конфлікт — це невдоволеність, тривога, небажання вчитися з певними людьми. Конфліктів не уникнути, адже люди всі різні, мають різні думки, бажання, інтереси, тобто їхні зіткнення можливі. Помилковою є думка, начебто під час конфліктної ситуації краще зробити вигляд, ніби нічого не сталося. Потрібно його розв'язувати.

В учнів на парті лежить цеглинки цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM, картки з написами рис характеру (акуратність, ввічливість, витримка, вірність, відкритість, байдужість, брехливість, впертість, грубість, жадібність, лінь, неухажливість, гостинність, доброзичливість, доброта, дружелюбність, мудрість поступливості)

Створіть за допомогою LEGO глечики і наповніть їх рисами характеру, які б допомогли вам уникати конфлікти.

У природі кожний предмет має свою красу. Так і кожна людина неповторна. І ви це покажете, наповнюючи свої глечики.

Основні завдання:

- Створити глечики якостей.
- Роботу треба зробити, не розмовляючи один з одним.
- Презентуйте свою роботу
- Поставте питання один одному та познайомтесь з роботами інших пар.

Запитання до дітей

1. Як ви створювали свої глечики?
2. Що було найважчим, у вашій роботі, під час виконання вправи?
3. Що незвичайного є у вашій роботі?
4. Як ви вважаєте, щ легше: помітити свої риси характеру чи чужі?
5. Чи легко вам було виконувати це завдання?
6. Якій настрій викликає у вас ваша робота? Чому?
7. А який настрій, взагалі, викликає, у вас слово “конфлікт”.
8. Якого кольору ваш глечик? Чому ви саме вибрали цей колір?

*Ситнік І. М.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27, м.Суми, Сумської області*

Проблемне запитання: *Яким/якою має бути друг/подруга?*

Назва вправи *“Подорож до казки”* (робота в групах)

Діти вчать: *унікати конфлікти, моделювати ситуації мирного розв'язання конфліктів; вміти передбачати наслідки своїх дій; роблять у складі групи презентацію; творчо мислити, експериментувати, маніпулювати з елементами “LEGO”, працювати в групі, домовлятися, поважати думку інших.*

Очікувані результати навчання:

- має уявлення про неповторність кожної людини (зовнішність, поведінка, здібності, характер)
- аргументує неприпустимість заподіяння будь-якої шкоди собі й іншим
- має уявлення про культуру взаємин людей у сім'ї, школі, на вулиці
- розуміє значення добрих взаємин, їх перевагу над конфліктами, сутність доброзичливості, милосердя, поступливості, наполегливості, відповідальності
- вирішує конфліктні ситуації мирним шляхом
- вживає доречно слова етикету; встановлює зв'язки між конкретними вчинками і ставленням людей
- вступає і підтримує діалог на теми, пов'язані з важливими для дитини життєвими ситуаціями
- наводить аргументи на захист власної думки та ілюструє її прикладами

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: конфлікт, конфліктологія, конфліктна ситуація, вирішення конфлікту..

Хід вправи:

Прослухайте казку М. Пляцковського “Гей, ти!”

Гей, ти!

Ніхто зі звірів не хотів проходити повз будиночок, у якому жив папуга Гейти. Інакше його і не називали, тому що найулюбленішим виразом папуги був “Гей, ти!”.

Побачить він бегемота і кричить:

- Гей, ти, Бегемоте! Не пролізеш у ворота!

Побачить носорога – і проходу не дає:

– Гей, ти, Носоріг! Не чіпляйся за поріг!

Кому захочеться повз такого задираку проходити? Але доводилося. Адже будиночок папуги стояв на центральній вулиці, саме навпроти центрального універмагу.

Та найбільше був незадоволений цими дражнилками директор універмагу жираф Довгов’язик, тому що до нього майже перестали заглядати покупці. Нікому не хотілося, щоб його при всіх дражнили.

І тоді жираф придумав хитрий хід. Він подарував папузі до дня народження новеньке дзеркало.

Побачив Гейти своє відображення у дзеркалі й вирішив, що це інший папуга на нього дивиться.

Відтоді він увесь час стирчить біля дзеркала і сам себе дражнить:

– Гей, ти, Папуго! Сиди вдома, волоцюго!

- За допомогою цеглинок LEGO створіть епізод казки, який вам найбільше запам'ятався.

- Назвіть головних героїв казки.

– Що відчували звірі, коли їх обзивав Папуга?

- Чи багато в нього було друзів? Чому?

- Що можна сказати тому, хто дражниться?

- Чим закінчилася казка?

- Запам'ятайте! Називайте людей на ім'я. Дражнилки та обзивання породжують конфлікти.

- А тепер, давайте створимо епізод казки, який вам найбільше запам'ятався за допомогою цеглинок LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM

Основні завдання:

1. Пригадайте зміст казки і основних героїв.
2. Співвіднесіть колір, форму цеглинок з героями казок.
3. Створіть нового героя у казці.
4. Створіть діалог видуманого героя з папужкою.
5. Розкажіть казку за своєю роботою.
6. Складіть питання за своєю композицією.
7. Презентуйте свою роботу.

8. Познайомтеся з роботами інших груп

Запитання до дітей:

1. Що було цікавого в завданні?
2. Що було складного в завданні?
3. В чому виникали труднощі?
4. Які кольори у вас переважають?
5. Який настрій викликає у вас ваша казка?
6. Який висновок ви зробили для себе?
7. Чи доречно вживати в своєму мовленні прізвиська у спілкуванні з іншими людьми?
8. До чого може привести грубе ставлення до своїх друзів?
9. Що ще цікавого могло статися з папугою?

*Ситнік І. М.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27, м. Суми, Сумської області*

Проблемне запитання: *Яким/якою має бути друг/подруга?*

Назва вправи “ *Створення емблеми подолання конфлікту* ” (робота в групах)

Діти вчаться: *розвивати навички конструктивного розв'язання конфліктних ситуацій; самостійно робити висновки із спостережень та досліджень; усно висловлювати свої думки; творчо мислити, маніпулювати з елементами “LEGO”.*

Очікувані результати навчання:

- має уявлення про неповторність кожної людини (зовнішність, поведінка, здібності, характер)
- аргументує неприпустимість заподіяння будь-якої шкоди собі й іншим
- має уявлення про культуру взаємин людей у сім'ї, школі, на вулиці
- розуміє значення добрих взаємин, їх перевагу над конфліктами, сутність доброзичливості, милосердя, поступливості, наполегливості, відповідальності
- вирішує конфліктні ситуації мирним шляхом
- вживає доречно слова етикету; встановлює зв'язки між конкретними вчинками і ставленням людей
- вступає і підтримує діалог на теми, пов'язані з важливими для дитини життєвими ситуаціями
- наводить аргументи на захист власної думки та ілюструє її прикладами

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: конфлікт, конфліктологія, конфліктна ситуація, вирішення конфлікту..

Хід вправи:

На партах, кожної групи, лежать тексти мирилок і LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM

Потрібно прочитати (бажано її вивчити) мирилку. Прорекламувати мирилку, використовуючи жести, міміку, інтонацію. За допомогою LEGO сконструювати емблему подолання конфлікту.

1. Подивися просто в очі;
Я сваритися не хочу.
Я образить не хотів,
Ненароком зачепив.
Просто в очі подивись
І зі мною подружись.

2. Ти не плач, не плач, не плач
І скоріш мені пробач,
І на мене ти не сердься,
Бо у тебе добре серце.
Будемо завжди дружити
І ніколи не сваритись!

3. Дві подружечки зажурилися,
Дві подружечки посварилися.
Тобі яблучко, мені грушечка –
Не сварімося, моя душечка.
Тобі яблучко, мені зернятко –
Не сварімося, моє серденько.

4. Грались, грались, розважались,
Веселились і сміялись.
Потім раптом посварились,
Сіли, стихли, зажурились.

4. Годі, годі сумувати!
Соромно ворогувати!
Не злостуй і схаменись,
Та до мене посміхнись.

Дам тобі назустріч руку.
Проженемо сварку-муку.
Настрій радісний, веселий
Хай панує у оселі.

Основні завдання:

1. Прочитайте мирилку.
2. Виберіть відповідні кольори конструктора.
3. Створіть емблему запобігання конфлікту.
4. Прорекламуйте перед класом свою мирилку.
5. Презентуйте свою роботу.
6. Познайомтеся з роботами інших груп.

Запитання до дітей:

- Що було цікавого в завданні?
- Що було складного в завданні?
- В чому виникали труднощі?
- Які кольори у вас переважають? Чому?
- Який настрій викликає у вас ваша емблема?
- Що таке мирилка? Коли ми її використовуємо?
- У чому, на вашу думку, причина конфліктів?
- Що треба робити, щоб уникнути конфлікти??
- До чого закликає ваша емблема?

*Ситнік І. М.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27, м. Суми, Сумської області*

Проблемне запитання: *Яким/якою має бути друг/подруга?*

Назва вправи “Збери слово” (робота в групах)

Діти вчаться: співпрацювати в парі; вирішувати проблемне завдання, проявляти ініціативність; прогнозувати результат власної діяльності; планувати послідовність технологічних операцій; маніпулювати з елементами “LEGO”, домовлятися, поважати думку інших.

Очікувані результати навчання:

- має уявлення про неповторність кожної людини (зовнішність, поведінка, здібності, характер)
- аргументує неприпустимість заподіяння будь-якої шкоди собі й іншим
- має уявлення про культуру взаємин людей у сім'ї, школі, на вулиці
- розуміє значення добрих взаємин, їх перевагу над конфліктами, сутність доброзичливості, милосердя, поступливості, наполегливості, відповідальності
- вирішує конфліктні ситуації мирним шляхом
- вживає доречно слова етикету; встановлює зв'язки між конкретними вчинками і ставленням людей
- вступає і підтримує діалог на теми, пов'язані з важливими для дитини життєвими ситуаціями
- наводить аргументи на захист власної думки та ілюструє її прикладами

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: конфлікт, конфліктологія, конфліктна ситуація, вирішення конфлікту..

Хід вправи:

- Діти чуючи слово конфлікт, якого кольору ви його уявляєте?(Сірим, наче хмуре небо). Чому?
- Щодня ви спілкуєтесь з людьми, які вас оточують – рідними, друзями, однокласниками, знайомими і незнайомими. Усі вони різні, з несхожими характерами: одні – спокійні, інші – спалахують, наче сірники. У кожної людини є своя думка, і не завжди вона співпадає із думкою іншого, але ж головне завдання навчитися уникати і вирішувати конфлікти. Нам це потрібно щоб мирно жити у суспільстві, співіснувати з іншими людьми.
- А тепер, якщо ми вміємо запобігати і вирішувати конфлікти, яке тепер слово конфлікт викликає у вас емоції, та якого кольору ви б його зобразили (теплого відтінку, жовтого).

На столах лежать цеглинки LEGO з наклеяними на них буквами К, О, Н, Ф, Л, І, К, Т та словами коректні, обачливі, наполегливі, фані, людяні, ігнорувати конфліктні ситуації, культурні, терпимі

- Вам потрібно зібрати слово **конфлікт**, використовуючи жовтий, помаранчевий і зелений кольори і до кожної букви цього слова підібрати слово, яке відповідає запобіганню конфлікту.

К – коректні
О – обачливі
Н – наполегливі
Ф- файні
Л -людяні
І – ігнорувати конфліктні ситуації
К – культурні
Т - терпимі

Основні завдання:

1. Зібрати слово **конфлікт**.
2. Дібрати спільнокореневі слова до слова **конфлікт**.
3. Співвіднести колір цеглинок зі словом.
5. Скласти речення, різні за метою висловлення, зі словом **конфлікт**.
6. Скласти запитання на тема “Конфлікт”.

Запитання до дітей:

1. Як кольори ви вибрали для свого слова? Чому?
2. Дивлячись на своє слово, чи викликає воно у вас негативні емоції? Чому?
3. Що потрібно робити, щоб зупинити конфліктну ситуацію?
4. Яким потрібно бути, щоб конфлікти обходили вас стороною?
5. Що було найважчим?
6. Що було найцікавішим під час виконання цієї справи?
7. В чому виникали труднощі?
8. Які висновки ви зробили?
9. Що ви можете порадити своїм друзям, коли у них виникають конфлікти?
10. Назвіть казкових героїв, між якими виникали конфліктні ситуації? Щоб ви їм побажали, щоб уникнути конфлікту?

Варіанти розширення/додаткові запитання:

1. Складіть цеглинками LEGO DUPLO алгоритм сенкану. Створіть сенкан до слова **конфлікт**.
2. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість приголосних звуків у словах: **дружня**, **конфронтація**, **гостинність**, **доброзичливість**.

Ситнік І. М.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27, м. Суми, Сумської області

Проблемне запитання: Чи завжди людина має можливість здійснити все задумане?

Назва вправи “Художники ” (робота в групах)

Діти вчать: розвивати прагнення досягати своєї мети, здійснювати свої мрії; уявляти і творчо мислити, вигадувати та описувати, експериментувати, генерувати оригінальні ідеї; висловлювати власну думку, переконувати у правильності зроблених висновків, маніпулювати з елементами “LEGO”, розвивати візуальну пам'ять.

Очікувані результати навчання:

- має уявлення про неповторність кожної людини (зовнішність, поведінка, здібності, характер)
- пояснює можливості людини; значення знань, освіти, працелюбства в досягненні успіхів і спілкування
- обирає спосіб представлення даних для різних життєвих ситуацій
- знаходить пропущені або помилкові дії у знайомій послідовності, виправляє помилки в ній
- читає, знаходить, аналізує, порівнює інформацію, подану в таблицях, графіках, на схемах, діаграмах
- представляє дані за допомогою таблиць, схем, стовпчикових та кругових діаграм
- використовує на практичному рівні різні способи подання конкретних даних

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: можливості, людина, працелюбство.

Хід вправи:

Сьогодні ми поговоримо про свої мрії, дізнаємося про те, чим ви цікавитеся, ким хочете стати в майбутньому. Адже кожна людина має якісь уподобання, про щось мріє, прагне до чогось незвичайного, хоче виявити себе в чомусь. І дуже добре, якщо захоплення і мрії збігаються.

1. В академічному словнику української мови мрія — це те, що створене уявою, фантазією; витвір уяви або думка про щось бажане, приємне.
2. Людина не може жити без мрі. Всі про щось мріють. І ці мрії дуже різні... Хтось мріє відпочити на морі, хтось мріє про нову ляльку, хтось мріє навчитися малювати, а деякі навіть мріють навчитися літати, як птахи.
3. Але це мрії тимчасові, а є мрії які впливають на все подальше життя.
4. Це мрії про майбутню професію, про сім'ю, про досягнення будь-яких успіхів.
5. Використовуючи цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM, олівці або фломастери, ви в парах створите(намалюєте) диво-квітку “Мрія”.
6. Вам потрібно вибрати кольори, які асоціюються у вас зі словом “мрія”.

Діти, на аркуші паперу А4, розкладають цеглинки у вигляді квітки. Використовуючи олівці чи фломастери обводять їх, відповідно до вибраного кольору. На кожній пелюстці, пишуть слово, яке асоціюється у них зі словом “мрія” (Мрія — радість, подарунок, фантазія, зустріч, бажання і т.ін.).

Після виконаної роботи переглядають відео “Як виникло слово мрія” (<https://www.youtube.com/watch?v=5VOE7YE9aKg>).

Завдання для дітей:

1. Вибрати відповідні кольори цеглинок.
2. Створити квітку з цеглинок.
3. Обвести її на аркуші паперу.
4. Записати, на пелюстках, слова-асоціації, до слова мрія.
5. Переглянути відео “Історія виникнення слова мрія”.
6. Презентувати свою роботу.
7. Познайомитися з роботами інших пар.
8. Розказати про свою мрію.

Запитання:

- Які кольори ви використали, щоб створити квітку-мрію?
- Які асоціації у вас виникають, коли ви чуєте слово “мрія”? Чому?
- Яка інформація, з відео, вас здивувала? Чому?
- Чи завжди існувало слово мрія?
- Хто придумав це слово?
- Яку мрію маєте ви?
- Що потрібно зробити, щоб ваша мрія здійснилася?

*Ситнік І. М.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27, м. Суми, Сумської області*

Проблемне запитання: Чи завжди людина має можливість здійснити все задумане?

Назва вправи “Мрія” (робота в групах)

Діти вчаться: висловлювати власну думку, переконувати у правильності зроблених висновків, маніпулювати з елементами “LEGO”, розвивати візуальну пам'ять.

Очікувані результати навчання:

- має уявлення про неповторність кожної людини (зовнішність, поведінка, здібності, характер)
- пояснює можливості людини; значення знань, освіти, працелюбства в досягненні успіхів і спілкування
- обирає спосіб представлення даних для різних життєвих ситуацій
- знаходить пропущені або помилкові дії у знайомій послідовності, виправляє помилки в ній
- читає, знаходить, аналізує, порівнює інформацію, подану в таблицях, графіках, на схемах, діаграмах
- представляє дані за допомогою таблиць, схем, стовпчикових та кругових діаграм
- використовує на практичному рівні різні способи подання конкретних даних

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: можливості, людина, працелюбство.

Хід вправи:

Мрії — це частинки нашого життя. Без них важко уявити будні. Вони роблять життя яскравим. Завдяки їм ми робимо неможливе для нас у цей період. У кожної людини — власні мрії. Хтось мріє про друзів, хтось — про хороше майбутнє, про щастя, здоров'я, нову куплену річ тощо... Мріяти ніколи не пізно — і це чудово наповнюватиме ваше життя яскравими барвами!

У вас на партах лежить текст казки. Вам потрібно її прочитати і створити епізод до цієї казки, використовуючи LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

КАЗКА ПРО МАЛЕНЬКУ МРІЮ

В одному затишному і красивому містечку народилася Маленька Мрія. Вона була дуже доброзичливою та дружелюбною і, щойно народившись, поспішила до людей. Вона підійшла до першого будинку і постукала. Але їй не відчинили. Вона пішла до наступного — там теж двері були зачинені. Нарешті в наступному будинку їй відчинили і запитали:

— Хто ти?

— Я — Маленька Мрія.

— Але у нас не прийнято мріяти, — відповіли люди і відмовилися впустити до себе Мрію.

У наступному дворі люди запитали її:

— Навіщо ти нам?

— Я спробую зробити ваше життя яскравішим і цікавішим.

— У нас немає на це часу, — відмахнулися ті.

Маленька Мрія посмутніла, ніхто не хотів впустити її до себе додому і подружитися. Вона понурилася і повільно підійшла до останнього дому на вулиці. Зітхнувши, Мрія тихенько постукала. Двері відчинила дитина.

— Ну привіт, Маленька Мріє!

— Ти знаєш, як мене звати? — здивувалася та.

— Звісно! Ба більше, я не могла дочекатися на тебе! — і дитина, взявши Мрію за руку, повела її в будинок. Коли Мрія ввійшла в будинок, вона побачила там Дитинство. Дитинство підійшло до гості та ласкаво промовило:

— Вітаю тебе, Маленька Мріє! Ми чекали на тебе, адже Дитинство та Мрії — завжди поруч. А коли настане час і я піду, не дай Дорослості вигнати тебе з життя цієї дитини. Тоді ти підростеш разом із нею і, можливо, станеш Великою Мрією.

Мрія погодилась. Вона була дуже рада знайти будинок з такими щирими друзями.

Ольга Рапацька

Основні завдання:

1. Прочитати казку.
2. Вибрати відповідні кольори та деталі для створення композиції.
3. За допомогою LEGO SYSTEM та LEGO DUPLO створити епізод казки, який сподобався.
4. Придумати продовження до казки і розказати.
5. Презентувати свою роботу.
6. Познайомитися з роботами інших учнів.

Запитання до дітей:

1. Про що ви прочитали?
2. Назвіть головних героїв казки? Чи є вони у вашій композиції?
3. Які кольори ви використовували і чому саме їх?
4. Як ви продовжили казку? Чи з'явилися у вас нові герої?
5. Про що ви мрієте?
6. Що вам потрібно для того, щоб ваша мрія здійснилася??
7. Чи може мрія змінити життя людини? Як саме?
8. Що або хто може вам допомогти, щоб ваша мрія швидше здійснилася??
9. Що або хто може вам заважити у здійсненні вашої мрії?
10. Який настрій у вас виникає, коли ви згадуєте свою мрію?

Ситнік І. М.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27, м.Суми, Сумської області

Проблемне запитання: Чи завжди людина має можливість здійснити все задумане?

Назва вправи “*Башта мрій*” (робота в групах)

Діти вчаться: застосовувати на практиці отриманий досвід та знання, працювати в команді для вирішення спільного завдання; маніпулювати з елементами “LEGO”, розвивати візуальну пам'ять, фантазію.

Очікувані результати навчання:

- має уявлення про неповторність кожної людини (зовнішність, поведінка, здібності, характер)
- пояснює можливості людини; значення знань, освіти, працелюбства в досягненні успіхів і спілкування
- обирає спосіб представлення даних для різних життєвих ситуацій
- знаходить пропущені або помилкові дії у знайомій послідовності, виправляє помилки в ній
- читає, знаходить, аналізує, порівнює інформацію, подану в таблицях, графіках, на схемах, діаграмах
- представляє дані за допомогою таблиць, схем, стовпчикових та кругових діаграм
- використовує на практичному рівні різні способи подання конкретних даних

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: можливості, людина, працелюбство.

Хід вправи:

Діти об'єднуються у групи «дівчатка» і «хлопчики». Кожна група отримує питання і всі разом зводять, з цеглинок LEGO, башту мрій. По закінченню роботи, до словосполучення «Я мрію...» кожен член групи додає по одному слову, повторюючи мрії попередніх учнів.

1-ша група. Про що мріють дівчатка?

2-га група. Про що мріють хлопчики?

3-тя група. Про що мріють учні нашого класу?

4-та група. Про що мріють учні нашої школи?

5-та група. Про що мріють учні нашого міста (села)?

6-та група. Про що мріють учні України?

Основні завдання

1. Вибрати відповідні кольори.
2. Побудувати “Башню мрій”.
2. Презентувати свою роботу.
4. Познайомитись з роботами інших груп.
5. Скласти сенкан зі словом “мрія”.

Запитання до дітей:

1. Чи складно було вам працювати? Чому?
2. Чи складне було завдання?
3. Що таке мрія?
4. Чи співпали ваші мрії?
5. Чи однакові мрії у хлопчиків і дівчаток?
6. Чи можуть ваші мрії змінити життя класного колективу?
7. Що для цього необхідно зробити?
8. Як ви думаєте, що потрібно зробити, щоб здійснилася мрія кожного?

Величезну роль у виконанні ваших мрій зіграє школа. Вона дає вам необхідну освіту. Освіта — це шлях до успіху. Щоб досягти великих успіхів в житті, потрібно намагатися якомога краще вчитися в школі. Ваше майбутнє, діти, залежить від вас самих. Не зупиняйтеся, йдіть до своєї мрії! І пам'ятайте завжди, мрії здійснюються!

Ситнік І. М.
*учитель початкових класів,
 Комунальної установи Сумська
 загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
 №27, м. Суми, Сумської області*

Проблемне запитання: Чи завжди людина має можливість здійснити все задумане?

Назва вправи “*Мапа мрій*” (робота в групах)

Діти вчать: співпрацювати з однолітками, висловлювати усно свою думку, генерувати оригінальні ідеї, формувати навички творчого зв'язного мовлення, вміння послідовно викладати думку, обирати спосіб представлення даних для різних життєвих ситуацій, висловлювати власну думку, переконувати у правильності зроблених висновків, маніпулювати з елементами “LEGO”, розвивати візуальну пам'ять, фантазію.

Очікувані результати навчання:

- має уявлення про неповторність кожної людини (зовнішність, поведінка, здібності, характер)
- пояснює можливості людини; значення знань, освіти, працелюбства в досягненні успіхів і спілкування
- обирає спосіб представлення даних для різних життєвих ситуацій
- знаходить пропущені або помилкові дії у знайомій послідовності, виправляє помилки в ній
- читає, знаходить, аналізує, порівнює інформацію, подану в таблицях, графіках, на схемах, діаграмах
- представляє дані за допомогою таблиць, схем, стовпчикових та кругових діаграм
- використовує на практичному рівні різні способи подання конкретних даних

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: можливості, людина, працелюбство.

Хід вправи: На партах у кожної пари лежить вірш. Учні читають цей вірш, а потім створюють “Мапу мрій”, за змістом цього вірша за допомогою цеглинок LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Дитяча мрія

Я — всього лиш дитина,
Та мрія доросла моя:
Хочу, щоб кожна людина
Любила життя так, як я!
Хочу, щоб в небі веселка
Місточком до сонця була,
І дружба, щоб завжди від серця
До іншого серця вела.
Хочу, щоб сонце світило
Усій дітворі на Землі,

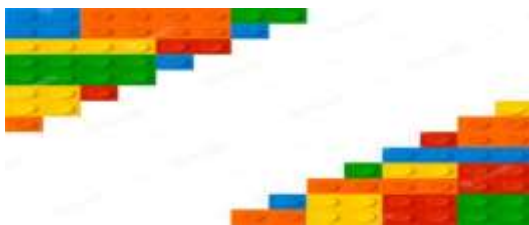
І разом під повним вітрилом
Дорослі йшли і малі.
Хочу гасати по полю,
Де квітнуть волошки й жита...
І вірю в щасливу долю,
Бо дуже люблю я життя!
Хай збудеться мрія дитяча!
Бажаємо всім Доброти!
У серці палкім і гарячім
Її по життю пронест

Основні завдання

1. Прочітайте вірш
2. Виберіть відповідні кольори і цеглинки для створення мапи.
3. За змістом вірша створіть “мапу мрій” за допомогою цеглинок LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.
4. Складіть розповідь за своєю роботою і розкажіть її класу.
5. Презентуйте свою роботу.
6. Познайомтеся з роботами інших груп.

Запитання до дітей:

1. Який настрій викликав у вас цей вірш? Чому?
2. Про що говориться у вірші?
3. Які емоції викликав у вас цей вірш? Чому?
4. Яких кольорів у вас більше? Чому?
5. Поясніть, чому саме такі кольори ви вибрали?
6. Про які мрії йдеться у вірші?
7. З яким настроєм ви працювали?
8. Про що ви мрієте? Як гадаєте, за яких умов ваша мрія може здійснитися?
9. Які риси характеру вам для цього потрібні? Як ви їх можете виховати?
10. Що ви робите, аби ваша мрія здійснилася? Чи можете допомогти іншим здійснити їхні мрії? Як саме?
11. Хто може вам допомогти в цьому? Як ви попросите про допомогу?
12. Що ви вважаєте важливішим— здійснити свою мрію чи допомогти іншому здійснити його мрію? Чи варто допомагати іншим, нехтуючи власними інтересами? Чому?
13. Чи варто мати нездійсненну мрію? Чому?

Варіанти розширення/додаткові запитання:

1. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість голосних букв у словах: мрія, мріяти, мрійливий .
2. Показати цеглинками LEGO DUPLO кількість приголосних звуків у словах: мрія, мріяти, мрійливий .

*Скиба С.О.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Проблемне запитання: Чи варто зберігати старожитності?

Назва вправи «Сигнальники»

Діти вчаться: доводити необхідність збереження старожитностей для вивчення історії нашої країни, що є частиною самобутної культури українського народу, знайомляться з різновидами історичних джерел; розвивати увагу, пам'ять, мислення, вміння аналізувати і узагальнювати, висловлювати власні судження; виховувати поважливе ставлення до історії України, бажання зберігати історичні пам'ятки, вивчати історію рідного краю

Очікувані результати навчання:

- пояснюють, що таке старожитності, історичні пам'ятки на прикладах, застосовують їх;
- пояснюють як і де зберігають історичні пам'ятки;
- називають і характеризують історичні джерела;

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: історичні джерела, музей, експонат, експозиція, реставрація, архів, історичні та архітектурні пам'ятки.

Хід вправи:

Історія-це наука, що вивчає минуле людства за допомогою історичних джерел. Історичні джерела-це предмети життєдіяльності людини, що збереглися до наших днів і за допомогою яких можна вивчати минуле.

Історичні джерела поділяють на речові, писемні, усні, етнографічні, фотодокументи.

1.Вправа «Сигнальники»:

Учні сигналізують цеглинками LEGO, показуючи до якого типу історичних джерел відноситься продемонстрований на екрані предмет.(фотографія, вишиванка,легенда, монети, статуетка, замок, документ, палац,...).Речові-жовта , писемні-синя, усні-зелена, етнографічні-червона, фотодокументальні-оранжева.

Речові-

Писемні-

Усні-

Етнографічні-

Фотодокументальні-

2.Вправа «Склади визначення». Групова робота.

- Всі історичні джерела, тобто пам'ятки, потрібно зберігати для нащадків і забезпечити їх огляд усім бажаючим. Для цього створюють спеціальні місця для їхнього

зберігання: музеї, бібліотеки, архіви. Завдання кожної групи-якнайшвидше дізнатися, що означають ці слова, склавши цеглинки за кольорами.

Кожна група складає визначення із слів, наклеєних на цеглинки LEGO.

Кожне визначення -на цеглинках певного кольору. Учні об'єднуються за кольорами і складають їх, орієнтуючись за першим словом з великої букви та презентують.

Словничок:

Музей – культурно - освітній заклад, призначений для вивчення та збереження й використання історичних пам'яток.

Експонати - речі, які зберігаються у музеях.

Експозиція - сукупність експонатів, об'єднаних певною темою.

Архів - це установа, що здійснює приймання, опис і зберігання документів із метою їх використання для досліджень.

Реставрація - це відновлення пам'ятки, раніше втраченої для подальшого зберігання.

Бібліотека - це культурно-освітній заклад, що здійснює збирання та зберігання друкованих і рукописних матеріалів.

Оцифрування - це переведення в електронну форму.

3. Робота в групах. Вправа « Архітектори», LEGO SYSTEM, після перегляду відеоматеріалу про історичні архітектурні пам'ятки нашого міста.

- Які музеї, архітектурні пам'ятки та бібліотеки нашого міста вас найбільше вразили? Чому їх потрібно берегти та відновлювати?

- Створити з конструктора, домовившись у групах: музей, бібліотеку, архів, історичні пам'ятки нашого міста.

Додаткові завдання:

- У яких визначеннях звуків більше ,ніж букв? Чому?
- Дізнайтеся з електронних джерел, скільки експонатів зберігається у історико-краєзнавчому музеї нашого міста?...у художньому музеї?
- Дізнайтеся, пам'ятники яким історичним постатям, героям, споруджено у нашому місті?

*Скиба С.О.
учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Проблемне запитання: Як стати генієм?

Назва вправи «Креативні ідеї»

Діти вчаться: визначати які риси характеру допомагають досягти успіху, застосовувати уявлення про взаємозв'язок наполегливості й старанності у досягненні цілей; вчиться володіти прийомами досягнення успіху.

Очікувані результати навчання:

- довести до свідомості учнів, що навчитися вчитися означає підготувати себе до самостійного дорослого життя;
- обговорити риси характеру, які допомагають стати генієм; активізувати пізнавальну діяльність дітей;
- збагачувати активний словник відповідно до тематики тижня; розвивати самостійне мислення, вміння досліджувати, уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, дрібну моторику, критичне мислення, навички вільного спілкування;
- виховувати наполегливість

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: геній, геніальність, креативність, дизайн

Хід вправи:

Геній - надзвичайно обдарована людина. Генії — це ті люди, чії винаходи, громадські перетворення, художні і музичні твори вважаються справжнім проривом, гідним поваги. Про талант цих людей ходять легенди, тому не дивно, що багато хто хоче бути схожим на відомих геніїв.

Зазвичай ми уявляємо їх собі як людей, наділених талантом, що багаторазово перевищує можливості звичайної людини. Бути генієм – це доля. Такі люди проявляють талант дуже рано, а життя їхнє передбачає успіх від самого народження. Утім, чи дійсно це так?

Сучасні дослідники, які вивчали питання обдарованості, дійшли висновку, що всі геніальні відкриття були здійснені завдяки таланту, випадку і досвіду. Тож і в тебе є шанс стати видатним - обери справу до душі та не шкодуй для неї часу. Ти й не помітиш, як досягнеш успіху. А може, навіть виявишся генієм в улюбленій справі?

Генії завжди відрізняються особливим поглядом на світ, який характеризується креативністю і незвичайними методами вирішення питань. Якщо ви хочете розвинути в собі геніальність, то вам необхідно приділити особливу увагу відходу від традицій і консервативних ідей, виробляючи уміння дивитися на одну і ту ж проблему під різними кутами.

Як ви розумієте ці вислови?

- Геній стоїть на плечах попередників.
- Успіх – це 90% праці і 10% таланту.

Ми повинні пам'ятати, що кожна людина, яка з'являється у цьому світі, – унікальна і по –своєму талановита.

Виберіть серед порад ті, що допоможуть розвинути власні здібності:

- Цілий день грати у комп'ютерні ігри
- Шукати нестандартні підходи до рішення завдань
- Постійно надихатися новими ідеями
- Вивчати предмет глибоко
- Чекати, коли само прийде осяяння
- Міркувати як початкуючий дослідник
- Виконувати різні вправи

Креативність-це здатність людини до новаторської діяльності, до продукування принципово нових ідей.(перегляд і обговорення відеоряду)

1.Вправа «Креативні ідеї»(робота у парі)

- Використайте цеглинки LEGO SYSTEM для дизайну предметів вжитку.

- -Спробуйте додати цим предметам інших якостей, вдосконалити їх для використання у майбутньому.
- -Презентуйте свої ідеї

2.Вправа « Місто майбутнього»(робота у групах)

- Побудуйте з цеглинок LEGO SYSTEM пристрої, які б ви хотіли бачити у майбутньому житті та презентуйте їх класу.

- Створимо місто майбутнього з ваших робіт, об'єднавши їх на столі.

Скиба С.О.

учитель початкових класів,

Комунальної установи Сумська

загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27,

м.Суми, Сумської області

Проблемне запитання: Що дарує радість?

Назва вправи «Кольори радості»

Діти вчаться працювати в парах, дотримуючись правил спілкування; свідомо виконувати інструкції учителя; бути вимогливим до себе і справедливим до інших; тренують просторове мислення, пам'ять; застосовувати емоційний інтелект.

Очікувані результати навчання:

- сприяти реалізації соціально-комунікативного потенціалу особистості учня, усвідомленню ролі емоцій у процесі спілкування, їхній вплив на здоров'я
- вчити розпізнавати настрій, ситуації, що покращують його. Закріплювати знання етикету спілкування
- виховувати бажання дарувати оточуючим радість, доброту, ввічливість.

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: радість, позитивні емоції, щастя

Хід вправи:

1. Вступна бесіда:

Давайте спочатку розберемось, що це таке – радість. Це емоція. Настрій. Це вміння відчувати позитивні емоції від того що ви робите, від того, що ви очікуєте, від того, про що ви мрієте. Я повністю згодна з твердженням К. Фішера: «Роби радість іншим! І ти побачиш, що радість радує»

Радість-це пісня, радість-це сонечко, Радість-коли усміхається донечка. Радість із квітів килим строкатий, Радість-це мамині руки і тата. Радість-дарунки, радість-це свято, Радість-це сніг перший, ніжний лапатий.	Радість-оцінка, радість-це друзі, Радість- робота, радість-це успіх, А після всього-стомлений усміх. Найголовніше для вас, любі діти, Бачити радість навкруг і радіти, Вміти її по краплинах збирати І одне одному дарувати!
---	--

Отже, радість, щастя навколо з'являються тоді, коли ми самі намагаємося «просто так» дарувати свою усмішку, свій літній настрій і добро тим, хто живе поряд із нами. За нашу добру волю у справі «дарування радості» навколишній світ нам віддячує тією, ж монетою — радістю й теплом, які нас дійсно радують. Отож, завершуючи, хочу закликати себе й вас: даруймо радість іншим, вона ж бо повернеться до нас у стократ. Дарувати радість- це щастя!

2. Звуко-буквений аналіз слів—радість, щастя:

Радість-7 букв,6 звуків.

Щастя-5 букв,6 звуків.

Покажіть цеглинками, викладіть ланцюжок звуків. Червона-голосний, синя-приголосний, зелена-м'який приголосний.

3. Скласти з цеглинок слово РАДІСТЬ, ЩАСТЯ, УСПІХ

Як зробити так, щоби засмучена людина знов зраділа?(подарувати їй увагу, тепло серця, допомогти,...)

Як потрібно при цьому звертатися до людини?(лагідно, ввічливо ,із усмішкою)

4. Вправа «Кольори радості»

Що на зелений колір дарує вам радість? Голубим кольором? Червоним?...

Діти показують цеглинку і називають, що саме такого кольору приносить радість

5.Робота у групі:

Складіть, домовившись, з цеглинок LEGO SYSTEM подарунок, який би міг підняти людині настрій.

Додаткові завдання:

Покажіть цеглинки, назва кольору яких складається з двох складів; з трьох складів; з чотирьох; п'ятьох.

Покажіть цеглинки, колір яких вказує на слово з наголосом на першому складі; на другому; третьому.

Що на зелений колір дарує вам радість? Голубим кольором? Червоним?...

«Надаю перевагу радості, вона міцніша й надійніша за щастя, бо радіти можна й малому. Бо можна радіти, навіть не будучи щасливим».

Антоніо Курнетта

Скиба С.О.

*учитель початкових класів,
Комунальної установи Сумська
загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №27,
м.Суми, Сумської області*

Проблемне запитання: **Як ми зростали**

Назва вправи **«Літо з однокласниками»**

Діти вчаться: оцінювати свою роботу протягом довгого періоду часу, самостійно та критично мислити, розвивати увагу, пам'ять, дрібну моторику; вправлятися у вільному спілкуванні, ставляти запитання однокласникам і дорослим.

Очікувані результати навчання:

- показати власні успіхи та успіхи класу як команди;
- побачити потрібність набутих знань;
- уточнити уявлення про дружбу та взаємодопомогу у класному колективі;
- виховувати взаємоповагу, тактовне ставлення до інших

Обладнання: цеглинки LEGO DUPLO, LEGO SYSTEM.

Ключові слова: тактовність, успіх, команда, колектив

Хід вправи:

Вступна бесіда:

-Який розділ ми вивчили?

-Що означає „бути тактовним»?

-Що таке тактовність? Цим словом можна охарактеризувати таку властивість людини, як уміння поводитися, погодившись з прийнятим в суспільстві етикетом і етичними нормами. Однак це поняття має на увазі не одне лише механічне слідування поведінковим установкам, а й уміння відчувати і розуміти внутрішній стан співрозмовника настільки, щоб не допускати незручних і неприємних ситуацій, як для нього, так і для оточуючих.

-Як це вміння допоможе жити у колективі?

-Якими повинні бути стосунки між людьми? (Дружні, добрі, чемні, ввічливі, міцні, доброзичливі) Чому?

-Чи можна наш клас назвати дружним?

-Ось наш дружний класний колектив майже закінчив навчання у 4 класі з інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

-Який розділ вам сподобався найбільше?

-Який змінив ваше ставлення до себе, своїх якостей та можливостей?

1. Вправа «Мої здобутки»(презентація)

-Показати цеглинками рівень власних досягнень на кінець 4 класу з цієї теми, слайд до якої я буду демонструвати, скориставшись табличкою самооцінювання.

-Які цеглинки ви використовували найчастіше?

2. Вправа « Коло друзів»(робота у групах)

-Складіть ,попередньо домовившись, з цеглинок те, що уособлює злагоду, дружбу, співтовариство у шкільній родині(квітка, сонечко, серце..).

3. Вправа «Літо з однокласниками»

-Створіть колективну роботу «Літо з однокласниками», використавши ті об'єкти, які щойно склали.

Додатково:

-Покажіть цеглинками, скільки тем ми вивчили?(9)

-Чи може кожен з вас назвати себе дослідником?

-Складіть речення про себе- дослідника світу.

Використані джерела

<https://naurok.com.ua/post/mozhливо>
<https://naurok.com.ua/radist---osobliva-mudrist-165141.html>
<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D1%80%D1%96%D1%8F>
<http://www.poetryclub.com.ua/getpoem.php?id=341280>
https://www.facebook.com/permalink.php?id=281375955237849&story_fbid=3101981613177255
<https://osvitoria.media/experience/visim-dyvovyzhnyh-faktiv-pro-mriyi-ukrayinskyh-ditej/>
<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%BB%D1%96%D0%BA%D1%82>
<https://kerchtt.ru/uk/konflikty-v-skazkah-primery-reshenie-konflikta-na-primere/>
<https://mala.storinka.org/%D0%B4%D0%B8%D1%82%D1%8F%D1%87%D1%96-%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%B8%D0%BB%D0%BA%D0%B8-%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B0.html>
<https://school.home-task.com/yak-uniknuti-konfliktu-praktichna-robota-modelyuvannya-situacij-mirnogo-rozvyazannya-konfliktiv-z-odnolitkami/>
<https://pustunchik.ua/ua/online-school/literature/ukrainian/ukrainski-pryslivia-ta-prykazky-pro-druzhbu>
<https://sites.google.com/site/wwwfriendua/home/10-oznak-spravznoie-druzbi>
<https://zatyshok.net.ua/5040/>
<https://osvita.ua/test/training/ptyklad-vv/73328/>
<https://uk.wikipedia.org/wiki/Комета>
<https://uk.wikipedia.org/wiki/Метеорит>
<https://uk.wikipedia.org/wiki/Астероїд>
https://uk.wikipedia.org/wiki/Сонячна_система
<https://svitdovkola.org/metodic/ik4/tema5>
<https://vseosvita.ua/library/nus-rankovi-zustrici-4-klas-misac-5svit-nevidimij-posibnik-dla-vcitela-510910.html>
<https://uk.wikipedia.org/wiki/Земля#:~:text=Земля%20—%20третя%20від%20Сонця%20планета,назвою%20Терра%20або%20грецькою%20—%20Гєя>
<https://svitdovkola.org/metodic/ik4/tema4/lessons/12>
<https://svitdovkola.org/metodic/ik4/tema4/lessons/10>
https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Favartarko.ru%2Fkartinka%2F32785&psig=AOvVaw02UAQwNEM9QJUEB5A-VBk&ust=1641499589663000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsQjRxqFwoTCJjQkPu1m_UCFQAA_AAAAdAAAAABAJ
https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fvyberikubik.ru%2F11667%2F&psig=AOvVaw02UAQwNEM9QJUEB5A-VBk&ust=1641499589663000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsQjRxqFwoTCJjQkPu1m_UCFQAA_AAAAdAAAAABAN
<https://svitdovkola.org/metodic/ik4/tema4/lessons/6>
<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fua.depositphotos.com>
<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fzvidusil.in.ua>
<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fuk.wikipedia.org>
<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.floraexpress.ru>
<https://svitdovkola.org/metodic/ik4/tema4/lessons/media5>
<https://vseosvita.ua/library/vihovna-godina-berezit-zir-18549.html>
<https://svitdovkola.org/metodic/ik4/tema4/lessons/4>
<https://svitdovkola.org/metodic/ik4/tema4/lessons/5>
<https://uk.ellas-cookies.com/iskusstvo-i-razvlecheniya/52055-glaza-zerkalo-dushi-ne-tak-li.html>
<https://www.google.com/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Fwww.ircvozesen.pp.ua>
<https://eporada.pp.ua/zdorovya/korist-i-shkoda-komputera-vpliv-na-ditei.html>

<http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2768/1/%D1%81%D0%BE%D0%BD%D0%B4%D0%B0.pdf>
<https://dnedkc.mvs.gov.ua/>
<https://zbruc.eu/node/108678>
<https://www.factday.net/1-10-9-tsikavykh-faktiv-pro-kartoplyu.html>
<https://tsikavi-fakty.com.ua/25-tsikavyh-faktiv-pro-kartoplyu/>
<https://selo.ua/ru/blog/pamjatniki-kartopli-40.html>
https://pro-cikave.com.ua/publ/jizha/cikavi_fakty_pro_cukerky/2-1-0-123
<http://crazytrend.com.ua/10-czikavyh-faktiv-pro-czuckerky/>
<https://uk.wikipedia.org/>
<https://svitdovkola.org/metodic/ik4/tema1/lessons/19>
<https://vseosvita.ua/library/rozrobka-proektu-roslini-mandrivniki-417719.html>
<https://vseosvita.ua/library/pamatka-dla-ucniv-akso-ti-zablukav-u-lisi-49161.html>
<https://svitdovkola.org/metodic/ik4/tema1/lessons/13>
<https://vseosvita.ua/library/embed/01006g2u-340c.jpg.html>
<https://vseosvita.ua/library/didacticna-gra-otrujni-ta-istivni-gribi-24-kartki-z-istivnimi-ta-otrujnimi-gribami-170936.html>
<https://calwildgarden.com/do-ladybugs-bite-and-are-they-dangerous-to-humans-845039>
<https://naurok.com.ua/zanyattya-z-vikoristannyam-lego-ceglinok-kosmichna-podorozh-94724.html>
<https://vseosvita.ua/library/nus-a-doslidzuv-svit-taemnici-kosmosu-83965.html>
<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D>
<https://uk.binaroption.com/stati/699-zachem-nuzhny-roboty-primenenie-vysokikh-tekhnologij>
<https://www.youtube.com/watch?v=tiYpg12oJi0&feature=youtu.be>
<https://naurok.com.ua/itegrovaniy-urok-rol-robotiv-u-zhitti-lyudini-9719.html>
<https://vseosvita.ua/library/integrovanij-urok-ads-z-temi-aka-rol-robotiv-v-zitti-ludini-369815.html>
<https://www.youtube.com/watch?v=5LQxdM-QRxE>
<https://vseosvita.ua/library/aka-rol-robotiv-u-zitti-ludini-391362.html>
<https://www.google.com/search?q=%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B8+%D0%B7+%D0%BB%D0%B5%D0%B3>
<https://uk.binaroption.com/stati/699-zachem-nuzhny-roboty-primenenie-vysokikh-tekhnologij>
<https://gdz4you.com/prezentaciyi/inshi/roboty-18944/>
<https://www.youtube.com/watch?v=IGNysQzwDFE>
<https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-na-temu-znayomstvo-z-legoeducationwedo-2-0-stvorenniya-roboty-iz-vikoristannyam-motoru-216289.html>
<https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-z-trudovogo-navchannya-dlya-9-go-klasu-na-temu-avtomatizaciyi-komp-yuteriz>
<https://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-prirodoznavstva-roslini-i-tvarini-lisiv-194776.html>
<https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-z-prirodoznavstva-dlya-4-klasu-na-temu-mishani-lisi-8346.html>
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D1%96%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D1%84%D0%B0%D1%83%D0%BD%D0%B0
[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%AF%D1%80%D1%83%D1%81_\(%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%AF%D1%80%D1%83%D1%81_(%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0))
<https://megaznaika.com.ua/zahadky-pro-kvity/>
http://tvojazagadka.blogspot.com/p/blog-page_4.html
: <http://vidpoviday.com/glid-konspekt-zanyattya-po-oznajomlennyu-ditej-z-prirodoyu>
<https://school.home-task.com/pozhezhna-bezpeka-v-gromadskix-miscyax/>
https://guns.odessa.gov.ua/files/guns_portal/yak_vryatuvatisya_p_d_chas_pozhezh.pdf
https://srvk.gov.ua/ua/news/pg/140717775961105_n/